

ZAKON

O DIGITALNOJ IMOVINI

I. OSNOVNE ODREDBE

Predmet uređivanja

Član 1.

Ovim zakonom uređuju se:

- 1) izdavanje digitalne imovine i sekundarno trgovanje digitalnom imovinom u Republici Srbiji (u daljem tekstu: Republika);
- 2) pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom;
- 3) založno i fiducijarno pravo na digitalnoj imovini;
- 4) nadležnost Komisije za hartije od vrednosti (u daljem tekstu: Komisija) i Narodne banke Srbije;
- 5) nadzor nad primenom ovog zakona.

Pojmovi

Član 2.

Pojedini pojmovi, u smislu ovog zakona, imaju sledeća značenja:

- 1) *digitalna imovina*, odnosno virtuelna imovina, označava digitalni zapis vrednosti koji se može digitalno kupovati, prodavati, razmenjivati ili prenositi i koji se može koristiti kao sredstvo razmene ili u svrhu ulaganja, pri čemu digitalna imovina ne uključuje digitalne zapise valuta koje su zakonsko sredstvo plaćanja i drugu finansijsku imovinu koja je uređena drugim zakonima, osim kada je drugačije uređeno ovim zakonom;
- 2) *virtuelna valuta* je vrsta digitalne imovine koju nije izdala i za čiju vrednost ne garantuje centralna banka, niti drugi organ javne vlasti, koja nije nužno vezana za zakonsko sredstvo plaćanja i nema pravni status novca ili valute, ali je fizička ili pravna lica prihvataju kao sredstvo razmene i može se kupovati, prodavati, razmenjivati, prenositi i čuvati elektronski;
- 3) *digitalni token* je vrsta digitalne imovine i označava bilo koje nematerijalno imovinsko pravo koje u digitalnoj formi predstavlja jedno ili više drugih imovinskih prava, što može uključivati i pravo korisnika digitalnog tokena da mu budu pružene određene usluge;
- 4) *nadzorni organ* označava Narodnu banku Srbije i Komisiju, u skladu sa nadležnostima utvrđenim ovim zakonom;
- 5) *pružalac usluga* povezanih s digitalnom imovinom je pravno lice koje pruža jednu ili više usluga povezanih s digitalnom imovinom utvrđenih u članu 3. ovog zakona;
- 6) *pružalac savetodavnih usluga* je lice koje pruža isključivo savetodavne usluge povezane s digitalnom imovinom;
- 7) *kriptomat* jeste automatska mašina preko koje se obavljaju kupovina i prodaja digitalne imovine za novčana sredstva ili zamena digitalne imovine za drugu digitalnu imovinu;
- 8) *portfolio digitalne imovine* je skup digitalne imovine u koju određeno lice ulaže svoja sredstva;

9) *beli papir* je dokument koji se objavljuje prilikom izdavanja digitalne imovine u skladu sa ovim zakonom, koji sadrži podatke o izdavaocu digitalne imovine, digitalnoj imovini i rizicima povezanim s digitalnom imovinom i koji omogućava investitorima da donesu informisanu investicionu odluku;

10) *naknadni beli papir* je dokument koji se objavljuje nakon izdavanja digitalne imovine za koju nije objavljen beli papir, koji sadrži podatke o izdavaocu digitalne imovine, digitalnoj imovini i rizicima povezanim s digitalnom imovinom i koji omogućava investitorima da donesu informisanu investicionu odluku;

11) *platforma za trgovanje digitalnom imovinom* je multilateralni sistem koji organizuje trgovanje digitalnom imovinom, kojim upravlja organizator platforme i koji omogućava i olakšava spajanje interesa trećih lica za kupovinu i/ili prodaju digitalne imovine i/ili zamenu digitalne imovine za drugu digitalnu imovinu, u skladu sa njegovim obavezujućim pravilima i na način koji dovodi do zaključenja ugovora;

12) *član uprave* označava direktora, izvršnog direktora, člana izvršnog odbora i člana nadzornog odbora pravnog lica, u zavisnosti od upravljačke strukture tog lica, kao i zakonskog zastupnika ortačkog i komanditnog društva, odnosno treće lice na koje je preneto ovlašćenje za poslovođenje u ortačkom i komanditnom društvu;

13) *izdavalac* je domaće ili strano fizičko lice, preduzetnik ili pravno lice koje je izdalo digitalnu imovinu;

14) *OTC tržište digitalne imovine* je tržište za trgovanje digitalnom imovinom na kom se transakcije obavljaju direktno između prodavca i kupca digitalne imovine bez obaveznog učešća pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom i izvan platformi za trgovanje digitalnom imovinom;

15) *finansijske institucije pod nadzorom Narodne banke Srbije* su banke, društva za osiguranje, društva za reosiguranje, društva za posredovanje u osiguranju, društva za zastupanje u osiguranju i zastupnici u osiguranju, davaoci finansijskog lizinga, društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, platne institucije i institucije elektronskog novca, u skladu sa posebnim zakonima kojima se uređuje poslovanje ovih institucija;

16) *lica povezana s finansijskim institucijama pod nadzorom Narodne banke Srbije* imaju značenje utvrđeno posebnim zakonima kojima se uređuje poslovanje ovih institucija;

17) *pružalac platnih usluga* označava banku, platnu instituciju, instituciju elektronskog novca i javnog poštanskog operatora sa sedištem u Republici, u skladu sa zakonom kojim se uređuju platne usluge;

18) *kvalifikovano učešće* postoji kada jedno lice ima:

- (1) direktno ili indirektno pravo ili mogućnost da ostvari najmanje 10% glasačkih prava u pravnom licu, odnosno direktno ili indirektno vlasništvo nad najmanje 10% kapitala tog pravnog lica, ili
- (2) mogućnost efektivnog vršenja znatnog uticaja na upravljanje drugim pravnim licem;

19) *kontrolno učešće* postoji kada jedno lice ima:

- (1) direktno ili indirektno pravo ili mogućnost da ostvari najmanje 50% glasačkih prava u pravnom licu, odnosno direktno ili indirektno vlasništvo nad najmanje 50% kapitala tog pravnog lica, ili
- (2) mogućnost izbora i/ili razrešenja najmanje polovine članova uprave tog pravnog lica, ili

(3) mogućnost efektivnog vršenja dominantnog uticaja na upravljanje drugim pravnim licem;

20) *grupa društava* je grupa koju čine matično društvo, njegova zavisna društva i pravna lica u čijem kapitalu to matično društvo i/ili njegova zavisna društva imaju udeo, kao i društva koja su povezana zajedničkim upravljanjem;

21) *matično društvo pravnog lica* označava društvo koje ima kontrolno učešće u tom pravnom licu;

22) *zavisno društvo pravnog lica* označava društvo u kojem to pravno lice ima kontrolno učešće;

23) *društva povezana zajedničkim upravljanjem* jesu društva koja nisu povezana odnosom matičnog i zavisnog društva, niti udelom u kapitalu u smislu tačke 20) ovog stava, a obuhvataju:

(1) društva kojima se upravlja na jedinstven način u skladu sa ugovorom zaključenim između tih društava ili odredbama statuta ili osnivačkih akata tih društava, ili

(2) društva kod kojih ista lica čine većinu članova uprave;

24) *bliska povezanost* označava odnos između dva ili više pravnih i/ili fizičkih lica kada:

(1) jedno od njih, direktno ili indirektno preko učešća u zavisnom društvu, ima pravo ili mogućnost da ostvari najmanje 20% glasačkih prava u pravnom licu, odnosno vlasništvo nad najmanje 20% kapitala u pravnom licu,

(2) jedno od njih ima kontrolno učešće u drugom pravnom licu,

(3) postoji trajna povezanost ovih lica sa istim trećim licem na osnovu kontrolnog učešća;

25) *novčana sredstva* označavaju gotov novac, sredstva na računu i elektronski novac;

26) *gotov novac* označava novčanice i kovani novac;

27) *elektronski novac* ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuje elektronski novac;

28) *finansijski instrument* ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuje tržište kapitala;

29) *organizator tržišta* ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuje tržište kapitala;

30) *brokersko-dilersko društvo* ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuje tržište kapitala;

31) *trgovina na malo* ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuje trgovina;

32) *potrošač* ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuje trgovina;

33) *oglašavanje* ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuje oglašavanje, osim ako je drugačije uređeno ovim zakonom;

34) *transakcija s digitalnom imovinom* označava kupovinu, prodaju, prihvatanje ili prenos digitalne imovine ili zamenu digitalne imovine za drugu digitalnu imovinu;

35) *korisnik digitalne imovine* označava fizičko lice, preduzetnika ili pravno lice koje koristi ili je koristilo uslugu povezanu s digitalnom imovinom ili se pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom obratilo radi korišćenja te usluge;

36) *imalac digitalne imovine* označava korisnika digitalne imovine i lice koje je steklo digitalnu imovinu nezavisno od poslovnog odnosa uspostavljenog s pružaocem usluga povezanih s digitalnom imovinom ili transakcije izvršene preko tog pružaoca (npr. lice koje je steklo digitalnu imovinu učestvovanjem u pružanju usluge računarskog potvrđivanja transakcija u informacionim sistemima koji se odnose na određenu digitalnu imovinu);

37) *adresa digitalne imovine* označava jedinstvenu oznaku (eng. *identifier*) virtuelnog mesta koje sadrži podatke o određenoj digitalnoj imovini;

38) *stabilna digitalna imovina* je digitalna imovina koja je izdata s ciljem što manjih promena vrednosti te imovine, a čija je vrednost povezana s vrednošću zakonskog sredstva plaćanja ili jednog ili više imovinskih prava koja imaju male promene vrednosti (npr. vezivanje za zvaničan kurs dinara ili kurs strane valute koji je relativno stabilan);

39) *pametna ugovor* je kompjuterski program ili protokol, zasnovan na tehnologiji distribuirane baze podataka ili sličnim tehnologijama, koji, u celini ili delimično, automatski izvršava, kontroliše ili dokumentuje pravno relevantne događaje i radnje u skladu sa već zaključenim ugovorom, pri čemu taj ugovor može biti zaključen elektronski putem tog programa ili protokola;

40) *poslovni dan* je dan, odnosno deo dana u kojem pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji učestvuje u izvršenju transakcije s digitalnom imovinom posluje tako da omogući izvršenje te transakcije korisniku digitalne imovine.

Vrste usluga povezanih s digitalnom imovinom

Član 3.

Usluge povezane s digitalnom imovinom obuhvataju:

- 1) prijem, prenos i izvršenje naloga koji se odnose na kupovinu i prodaju digitalne imovine za račun trećih lica;
- 2) usluge kupovine i prodaje digitalne imovine za gotov novac i/ili sredstva na račun u i/ili elektronski novac;
- 3) usluge zamene digitalne imovine za drugu digitalnu imovinu;
- 4) čuvanje i administriranje digitalne imovine za račun korisnika digitalne imovine i sa tim povezane usluge;
- 5) usluge u vezi sa izdavanjem, ponudom i prodajom digitalne imovine, sa obavezom njenog otkupa (pokroviteljstvo) ili bez te obaveze (agentura);
- 6) vođenje registra založnog prava na digitalnoj imovini;
- 7) usluge prihvatanja/prenosa digitalne imovine;
- 8) upravljanje portfoliom digitalne imovine;
- 9) organizovanje platforme za trgovanje digitalnom imovinom.

Čuvanje i administriranje digitalne imovine za račun korisnika digitalne imovine i sa tim povezane usluge obuhvataju kontrolu nad sredstvima pomoću kojih se pristupa digitalnoj imovini (npr. kriptografski ključevi), kao i sa tim povezane usluge (npr. administriranje sredstvima obezbeđenja).

Upravljanje portfoliom digitalne imovine (u daljem tekstu: upravljanje portfoliom) označava upravljanje pojedinačnim portfolijima digitalne imovine na osnovu odobrenja iz posebnog ugovora zaključenog sa korisnikom digitalne imovine.

Pokroviteljstvo označava uslugu u vezi sa ponudom i prodajom digitalne imovine uz obavezu otkupa te imovine od strane pokrovitelja emisije.

Agentura označava uslugu u vezi sa ponudom i prodajom digitalne imovine bez obaveze otkupa te imovine od strane agenta emisije.

Usluga prihvatanja/prenosa digitalne imovine označava uslugu koju pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom pruža trgovcu u smislu zakona kojim se uređuje trgovina, tako što od potrošača prihvata odgovarajuću vrednost digitalne imovine, koja odgovara ceni prodate robe i/ili pruženih usluga tom potrošaču, zamenjuje je za odgovarajući iznos zakonskog sredstva plaćanja i prenosi taj iznos na odgovarajući račun trgovca.

Usluge iz stava 1. tač. 2) i 3) ovog člana se mogu pružati i pomoću kriptomata.

Poslovi pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom

Član 4.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom ovlašćen je da pruža te usluge nakon što dobije dozvolu nadzornog organa za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom pored usluga povezanih s digitalnom imovinom može da obavlja samo one poslove i usluge koji su neposredno povezani sa uslugama povezanim s digitalnom imovinom.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, pravna lica koja imaju dozvolu Komisije za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva ili organizatora tržišta u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala mogu da pružaju usluge povezane s digitalnom imovinom u skladu sa ovim zakonom po dobijanju dozvole nadzornog organa za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom.

Savetodavne usluge povezane s digitalnom imovinom

Član 5.

Savetodavne usluge povezane s digitalnom imovinom (u daljem tekstu: savetodavne usluge) obuhvataju investiciono savetovanje, davanje investicionih preporuka, savetovanje u vezi sa strukturom kapitala, poslovnom strategijom, izdavanjem digitalne imovine i sličnim pitanjima, kao i druge savetodavne usluge povezane s digitalnom imovinom.

Investicioni savet je pružanje lične preporuke korisniku digitalne imovine u pogledu jedne ili više transakcija koje uključuju digitalnu imovinu.

Investiciona preporuka je istraživanje ili druga informacija namenjena javnosti u kojoj se izričito ili prećutno preporučuje ili predlaže strategija ulaganja u vezi sa digitalnom imovinom.

Isključenja iz oblasti primene ovog zakona

Član 6.

Odredbe ovog zakona ne primenjuju se na transakcije s digitalnom imovinom ako se te transakcije vrše isključivo u okviru ograničene mreže lica koja prihvataju tu digitalnu imovinu (npr. korišćenje digitalne imovine za određene proizvode ili usluge, kao oblika lojalnosti ili nagrade, bez mogućnosti njenog prenosa ili prodaje).

Sticanje digitalne imovine učestvovanjem u pružanju usluge računarskog potvrđivanja transakcija u informacionim sistemima koji se odnose na određenu digitalnu imovinu (tzv. rudarenje digitalne imovine) je dozvoljeno, a na sticaoce se, prilikom tog sticanja, ne primenjuju odredbe ovog zakona.

Digitalnom imovinom koju su stekli na način iz stava 2. ovog člana imaooci te imovine mogu slobodno raspolagati bilo korišćenjem usluga pružalaca usluga povezanih s digitalnom imovinom, u kom slučaju se na te imaoce primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na korisnike digitalne imovine, bilo obavljanjem transakcija na OTC tržištu.

Na izdavanje elektronskog novca i pružanje usluga povezanih sa elektronskim novcem ne primenjuju se odredbe ovog zakona, već odredbe zakona kojim se uređuju pružanje platnih usluga i izdavanje elektronskog novca.

Nadzorni organ može bliže urediti uslove i način primene isključenja od primene ovog zakona iz stava 1. ovog člana.

Digitalna imovina koja ima odlike finansijskog instrumenta

Član 7.

Na izdavanje digitalne imovine koja ima sve odlike finansijskog instrumenta, kao i na sekundarno trgovanje i pružanje usluga povezanih s takvom digitalnom imovinom, primenjuje se zakon kojim se uređuje tržište kapitala, osim ako je drugačije propisano ovim zakonom.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, zakon kojim se uređuje tržište kapitala ne primenjuje se na izdavanje digitalne imovine koja ima sve odlike finansijskog instrumenta, niti na sekundarno trgovanje i pružanje usluga povezanih s takvom digitalnom imovinom, ako su ispunjeni svi sledeći uslovi:

- 1) digitalna imovina nema odlike akcija;
- 2) digitalna imovina nije zamenljiva za akcije;
- 3) ukupna vrednost digitalne imovine koju tokom perioda od 12 meseci izdaje jedan izdavalac ne prelazi iznos od 3.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije na dan izdavanja, odnosno tokom primarne prodaje.

Načelo tehnološke neutralnosti

Član 8.

Odredbe ovog zakona primenjuju se na svu digitalnu imovinu bez obzira na tehnologiju na kojoj je ta digitalna imovina zasnovana, uključujući stabilnu digitalnu imovinu.

Odredbe ovog zakona primenjuju se na pružanje svih usluga povezanih s digitalnom imovinom iz člana 3. ovog zakona bez obzira na tehnologiju na kojoj se zasniva pružanje tih usluga.

Načelo efikasnosti, ekonomičnosti i digitalizacije postupka

Član 9.

Pravno i fizičko lice koje pokreće upravni postupak u skladu sa odredbama ovog zakona (npr. podnosi zahtev za odobrenje objavljivanja belog papira, zahtev za izdavanje dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom i dr.) podnosi odgovarajući zahtev putem posebnog veb portala kojim upravlja služba Vlade Republike Srbije koja je nadležna za projektovanje, usklađivanje, razvoj i funkcionisanje sistema elektronske uprave, i uz taj zahtev dostavlja celokupnu

dokumentaciju utvrđenu ovim zakonom i propisima donetim na osnovu ovog zakona kojom dokazuje ispunjenost uslova za usvajanje tog zahteva.

Dokumentacija iz stava 1. ovog člana podnosi se u jednom primerku, a Narodna banka Srbije i Komisija su dužne da svaka iz svoje nadležnosti odluče o tom zahtevu u propisanom roku.

Izdavalac digitalne imovine i privredno društvo koje pruža, odnosno namerava da pruža usluge povezane s digitalnom imovinom koje su u nadležnosti i Narodne banke Srbije, i Komisije, sve podatke, zahteve, obaveštenja i drugu dokumentaciju koja se podnosi i Narodnoj banci Srbije, i Komisiji – podnose putem veb portala iz stava 1. ovog člana, u jednom primerku. Rokovi za odlučivanje po zahtevu koji je podnet na veb portalu iz stava 1. ovog člana počinju da teku od dana kada je uredan zahtev primljen na tom portalu.

Sva dokumentacija koja se podnosi nadzornom organu u skladu sa ovim zakonom može da se podnese i u elektronskom obliku u skladu sa zakonom kojim se uređuju elektronski dokument, elektronska identifikacija i usluge od poverenja u elektronskom poslovanju.

Narodna banka Srbije i Komisija su dužne da podatke i dokumentaciju kojima raspolažu, a koji su neophodni za odlučivanje u skladu sa ovim zakonom, razmenjuju po službenoj dužnosti, a mogu ih razmenjivati i preko već razvijenih elektronskih kanala u okviru sistema elektronske uprave (tzv. servisna magistrala organa u skladu sa zakonom kojim se uređuje elektronska uprava) i drugih načina za dostavljanje elektronskih dokumenata između organa javne vlasti u skladu sa zakonom kojim se uređuju elektronski dokument, elektronska identifikacija i usluge od poverenja u elektronskom poslovanju.

Podele nadležnosti

Član 10.

Narodna banka Srbije nadležna je za pitanja iz ovog zakona koja se odnose na odlučivanje u upravnim postupcima, donošenje podzakonskih akata, nadzor nad obavljanjem poslova i ostvarivanje drugih prava i obaveza nadzornog organa u delu koji se odnosi na virtuelne valute kao vrstu digitalne imovine.

Komisija je nadležna za pitanja iz ovog zakona koja se odnose na odlučivanje u upravnim postupcima, donošenje podzakonskih akata, nadzor nad obavljanjem poslova i ostvarivanje drugih prava i obaveza nadzornog organa u delu koji se odnosi na digitalne tokene kao vrstu digitalne imovine, kao i u delu koji se odnosi na digitalnu imovinu koja ima odlike finansijskih instrumenata.

U vezi sa digitalnom imovinom koja ima karakteristike i virtuelne valute i digitalnog tokena, na odlučivanje u upravnim postupcima, donošenje podzakonskih akata, nadzor nad obavljanjem poslova i ostvarivanje drugih prava i obaveza nadzornog organa, shodno se primenjuju st. 1. i 2. ovog člana.

Narodna banka Srbije i Komisija dužne su da sarađuju u vršenju svojih nadležnosti iz ovog zakona.

Narodna banka Srbije priprema i daje mišljenja o primeni ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona u delu koji se odnosi na virtuelne valute kao vrstu digitalne imovine, osim u vezi s primenom člana 14. ovog zakona, a Komisija priprema i daje mišljenja o primeni ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona u delu koji se odnosi na digitalne tokene kao vrstu digitalne imovine, kao i u delu koji se odnosi na digitalnu imovinu koja ima odlike finansijskih instrumenata.

Upravni postupak

Član 11.

Na osnovu nadležnosti utvrđenih ovim zakonom, nadzorni organ rešava o pravima, obavezama i pravnim interesima lica u postupku utvrđenom ovim zakonom.

Na postupak iz stava 1. ovog člana shodno se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuje opšti upravni postupak, ako ovim zakonom nije drugačije uređeno.

Nadzorni organ može u postupku iz stava 1. ovog člana preduzeti dodatne aktivnosti radi provere tačnosti podataka i dokumentacije koje su dostavila lica iz tog stava.

Nadzorni organ donosi rešenje o upravnoj stvari koja je predmet postupka iz stava 1. ovog člana.

Ako nadzorni organ ne odluči o zahtevu podnosioca tog zahteva u postupku utvrđenom ovim zakonom u propisanom roku (tzv. ćutanje uprave), smatra se da je taj zahtev usvojen narednog dana od dana isteka roka za odlučivanje.

Rešenje iz stava 4. ovog člana je konačno. Protiv rešenja iz stava 4. ovog člana može se voditi upravni spor, ali tužba protiv ovog rešenja ne može sprečiti ni odložiti njegovo izvršenje.

U upravnom sporu protiv rešenja iz stava 4. ovog člana sud ne može rešiti upravnu stvar za čije je rešavanje ovim zakonom utvrđena nadležnost nadzornog organa.

Plaćanja povezana s digitalnom imovinom

Član 12.

Sva plaćanja, naplate i prenosi u dinarima u vezi sa transakcijama s digitalnom imovinom obavljaju se u skladu s propisima kojima se uređuju platne usluge.

Sva plaćanja, naplate i prenosi u devizama u vezi sa transakcijama s digitalnom imovinom obavljaju se u skladu s propisima kojima se uređuje devizno poslovanje.

Narodna banka Srbije može bliže urediti plaćanja, prenose i naplate u devizama iz stava 2. ovog člana.

Zabrana posedovanja digitalne imovine i pružanja usluga povezanih s digitalnom imovinom

Član 13.

Finansijske institucije pod nadzorom Narodne banke Srbije ne mogu u svojoj imovini imati digitalnu imovinu, kao ni instrumente povezane s digitalnom imovinom, niti uložiti u kapital tih institucija mogu biti u digitalnoj imovini.

Finansijske institucije pod nadzorom Narodne banke Srbije ne mogu pružati usluge povezane s digitalnom imovinom, niti mogu biti korisnici tih usluga.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, banke mogu pružati uslugu iz člana 3. stav 1. tačka 4) ovog zakona samo u delu čuvanja kriptografskih ključeva.

Finansijske institucije pod nadzorom Narodne banke Srbije i lica povezana s tim finansijskim institucijama ne mogu biti osnivači, niti imati direktno ili indirektno vlasništvo u pravnom licu koje pruža usluge povezane s digitalnom imovinom, a te institucije i ta lica ne mogu ni učestvovati u upravljanju, niti biti članovi organa tog pravnog lica ili njegovi zastupnici, niti mogu biti lica koja neposredno rukovode poslovima pružanja usluga povezanih s digitalnom imovinom u tom pravnom licu.

Izuzetno od stava 4. ovog člana, finansijske institucije pod nadzorom Narodne banke Srbije mogu imati vlasništvo u brokersko-dilerskom društvu i organizatoru tržišta koji pruža usluge povezane s digitalnom imovinom, osim ako to nije dozvoljeno zakonom kojim se uređuje poslovanje određene finansijske institucije.

Finansijske institucije pod nadzorom Narodne banke Srbije ne mogu prihvatati digitalnu imovinu kao sredstvo obezbeđenja.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, Narodna banka Srbije može propisati uslove pod kojima i način na koji finansijske institucije pod nadzorom Narodne banke Srbije mogu ulagati u digitalne tokene koji imaju odlike finansijskog instrumenta ili koji se koriste isključivo u svrhu ulaganja.

Poslovanje pravnih lica i preduzetnika u vezi s digitalnom imovinom

Član 14.

Virtuelne valute ne mogu se unositi kao ulog u privredno društvo, već se mogu konvertovati (zameniti) za novac i kao novčani ulog uplatiti u društvo.

Nenovčani ulozi u privredno društvo mogu biti u digitalnim tokenima koji se ne odnose na pružanje usluga ili izvršenje rada.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, nenovčani ulozi u ortačko i komanditno društvo mogu biti i u digitalnim tokenima koji se odnose na pružanje usluga ili izvršenje rada.

Komisija utvrđuje listu digitalnih tokena iz stava 2. ovog člana.

Na postupak prinudnog namirenja potraživanja izvršnih poverilaca na digitalnoj imovini shodno se primenjuju odredbe zakona kojim se uređuju izvršenje i obezbeđenje.

Privredno društvo koje posluje u Republici koje ima svojstvo izvršnog dužnika u smislu zakona kojim se uređuju izvršenje i obezbeđenje dužno je da saraduje sa nadležnim organima u izvršnom postupku u skladu s tim zakonom, kao i da pruži obaveštenja i dostavi sve podatke koji su potrebni radi sprovođenja namirenja na digitalnoj imovini, uključujući sredstva pomoću kojih se pristupa digitalnoj imovini (npr. kriptografske ključeve).

Na druga pravna lica i preduzetnike koji posluju u Republici shodno se primenjuje stav 6. ovog člana.

Imaoci digitalne imovine imaju status poznatih poverilaca, u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva, kod likvidacije privrednog društva koje ima obaveze po osnovu te digitalne imovine.

Isključenje odgovornosti

Član 15.

Republika Srbija, Narodna banka Srbije, Komisija i drugi nadležni organi i organi javne vlasti ne garantuju za vrednost digitalne imovine i ne snose odgovornost za bilo koju eventualnu štetu i gubitke koje korisnici i drugi imaoci digitalne imovine i/ili pružaoci usluga povezanih s digitalnom imovinom i/ili treća lica pretrpe u vezi sa obavljanjem transakcija s digitalnom imovinom.

Pružaoци usluga povezanih s digitalnom imovinom dužni su da pre uspostavljanja poslovnog odnosa s korisnikom digitalne imovine ili vršenja transakcije s digitalnom imovinom korisnika digitalne imovine obaveste o rizicima obavljanja transakcija s digitalnom imovinom, uključujući rizik od delimičnog ili potpunog gubitka novčanih sredstava, odnosno druge imovine, kao i o tome da se na

transakcije s digitalnom imovinom ne primenjuju propisi kojima se uređuje osiguranje depozita ili zaštita investitora, kao ni propisi kojima se uređuje zaštita korisnika finansijskih usluga.

II. IZDAVANJE DIGITALNE IMOVINE

Inicijalna ponuda digitalne imovine

Član 16.

Odredbe ove glave primenjuju se na inicijalnu ponudu digitalne imovine koja se izdaje u Republici.

Izdavanje digitalne imovine u Republici, bez obzira na to da li je za nju sačinjen i/ili odobren beli papir, dozvoljeno je.

Oglašavanje inicijalne ponude digitalne imovine koja se izdaje u Republici dozvoljeno je samo u skladu sa odredbama ove glave.

Oglašavanje inicijalne ponude digitalne imovine za koju nije odobren beli papir

Član 17.

Inicijalna ponuda digitalne imovine za koju nije odobren beli papir se ne može oglašavati u Republici, osim u skladu sa aktom nadzornog organa.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, izdavalac može oglašavati inicijalnu ponudu digitalne imovine za koju nije odobren beli papir u sledećim slučajevima:

- 1) inicijalna ponuda je upućena manjem broju od 20 fizičkih i/ili pravnih lica;
- 2) ukupan broj digitalnih tokena koji se izdaju nije veći od 20;
- 3) inicijalna ponuda je upućena kupcima/investitorima koji kupuju/ulažu u digitalnu imovinu u vrednosti od najmanje 50.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije na dan kupovine/ulaganja, po kupcu/investitoru;
- 4) ukupna vrednost digitalne imovine koju tokom perioda od 12 meseci izdaje jedan izdavalac je manja od 100.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije.

Objavljivanje belog papira koji nije odobren u skladu sa ovim zakonom je dozvoljeno pod uslovom da se prilikom njegovog objavljivanja i tokom inicijalne ponude digitalne imovine na koju se odnosi taj beli papir jasno navede da taj beli papir nije odobren.

Oglašavanje inicijalne ponude digitalne imovine za koju je odobren beli papir

Član 18.

Izdavalac je dužan da obezbedi da svaki vid oglašavanja povezanih sa inicijalnom ponudom digitalne imovine za koju je odobren beli papir bude u skladu sa odredbama ovog člana.

Oglašavanje, u smislu ovog člana, odnosi se na oglase:

- 1) u vezi sa određenom inicijalnom ponudom digitalne imovine;
- 2) čiji je cilj promovisanje kupovine digitalne imovine, odnosno ulaganja u tu imovinu.

U tekstu oglasa treba da bude jasno naznačeno da se radi o oglasu. Informacije sadržane u oglasu ne smeju biti netačne, niti dovoditi u zabludu, i moraju

biti u skladu sa informacijama iz belog papira, ako je beli papir već objavljen, odnosno sa informacijama koje treba navesti u belom papiru, ako će beli papir biti objavljen.

Izdavalac je dužan da pri oglašavanju navede da je beli papir objavljen ili da će biti objavljen uz informaciju o tome na kom mestu i na koji način investitori mogu da ga dobiju.

Sve informacije u vezi sa inicijalnom ponudom, saopštene usmeno ili pismeno, čak i ako se ne koriste u svrhe oglašavanja, moraju da budu u skladu sa informacijama koje sadrži beli papir.

Ako izdavalac usmeno ili pismeno obelodani važne informacije jednom ili više odabranih kupaca/investitora, takve informacije se uključuju u beli papir ili u njegov dodatak ako je beli papir već odobren.

Nadzorni organ vrši nadzor nad aktivnostima izdavaoca u vezi sa oglašavanjem, a sve vrste oglasa moraju biti objavljene na internet prezentaciji izdavaoca najkasnije istog dana kada je taj oglas objavljen.

Sačinjavanje belog papira

Član 19.

Pre izdavanja digitalne imovine, izdavalac može sačiniti beli papir koji sadrži sve neophodne podatke koji, s obzirom na posebne karakteristike izdavaoca i digitalne imovine koja se nudi, omogućavaju investitorima da donesu odluku o investiranju i procene rizike vezane za ulaganje u digitalnu imovinu, i koji ispunjava sve druge uslove propisane za beli papir u skladu sa ovim zakonom.

Informacije navedene u belom papiru moraju da budu sažete, pregledne i razumljive i moraju biti prikazane na način koji omogućava njihovu jednostavnu analizu.

Podaci navedeni u belom papiru moraju biti tačni, potpuni i jasni i ne smeju navoditi na pogrešan zaključak.

Beli papir iz stava 1. ovog člana odobrava nadzorni organ (u daljem tekstu: odobrenje objavljivanja belog papira).

Ako izdavalac ne postupi u skladu sa stavom 1. ovog člana, ili ako objavljivanje belog papira ne bude odobreno u skladu sa stavom 4. ovog člana, na oglašavanje inicijalne ponude digitalne imovine primenjuje se član 17. ovog zakona.

Sadržina belog papira

Član 20.

Izdavalac je dužan da obezbedi da beli papir sadrži sve informacije o izdavaocu i inicijalnoj ponudi koja omogućava kupcima/investitorima da donesu informisanu odluku koja se odnosi na kupovinu/ulaganje u digitalnu imovinu i razumeju rizike vezane za inicijalnu ponudu i digitalnu imovinu koja se nudi.

Beli papir obavezno sadrži sledeće podatke i informacije:

1) podatke o izdavaocu, uključujući i glavne učesnike u dizajniranju i razvoju digitalne imovine;

2) detaljan opis razloga za inicijalnu ponudu i namene sredstava prikupljenih inicijalnom ponudom;

3) podatke o digitalnoj imovini koja se nudi, uključujući detaljan opis prava i obaveza koji proističu iz digitalne imovine, podatke o sekundarnom trgovanju

digitalnom imovinom, kao i podatke o količini (broju jedinica) digitalne imovine koja se nudi, odnosno o načinu određivanja količine digitalne imovine koja se nudi;

4) detaljan opis uslova inicijalne ponude, uključujući i detaljan opis svih posebnih uslova inicijalne ponude koji važe za različite kategorije sticalaca, posebno u pogledu digitalne imovine koju stiču izdavalac i sa njim povezana lica, i prag uspešnosti (ako postoji);

5) opis rizika vezanih za izdavaoca, digitalnu imovinu, inicijalnu ponudu digitalne imovine i sprovođenje projekta koji se odnosi na tu imovinu;

6) detaljan opis tehničkih procedura na osnovu kojih se vrši izdavanje digitalne imovine;

7) detaljan opis procedura i tehnologije koji se primenjuju radi očuvanja sigurnosti novčanih sredstava i digitalne imovine prikupljene putem inicijalne ponude;

8) opis procedura koje obezbeđuju ispunjenje obaveza u vezi sa sprečavanjem pranja novca i finansiranja terorizma;

9) primenjivi propisi i nadležnost sudova;

10) izjave odgovornih lica.

Beli papir obavezno sadrži upozorenje o rizicima karakterističnim za kupovinu/ulaganje u digitalnu imovinu koja je predmet inicijalne ponude.

Bližu sadržinu i dodatne elemente belog papira propisuje nadzorni organ.

Odgovornost za sadržaj belog papira

Član 21.

Ako beli papir sadrži pogrešne, netačne ili podatke koji dovode u zabludu, odnosno izostavljene su bitne činjenice, odgovornost snosi izdavalac i odgovorno lice izdavaoca, odnosno zastupnik izdavaoca.

Pored izdavaoca, odgovornost za podatke iz stava 1. ovog člana snose:

1) nezavisni revizori izdavaoca (društvo za reviziju, samostalni revizor i/ili ovlašćeni licencirani revizor), isključivo u vezi sa informacijama iz finansijskih izveštaja koji su uključeni u beli papir, a obuhvaćeni su njihovim izveštajem o reviziji;

2) drugo lice koje preuzme odgovornost za tačnost i potpunost informacija u delu belog papira za koji je preuzelo odgovornost, isključivo u vezi sa tim informacijama.

Beli papir mora da sadrži sve informacije o licima koja su odgovorna za tačnost i potpunost informacija u belom papiru. Za fizičko lice se navode ime, prezime i funkcija u pravnom licu, a za pravno lice se navode poslovno ime, odnosno naziv i sedište.

Beli papir mora da sadrži i izjavu svakog lica koje je odgovorno za tačnost i potpunost informacija u belom papiru da su, prema njegovim saznanjima, informacije u belom papiru u skladu sa činjenicama, kao i da nisu izostavljene činjenice koje bi mogle da utiču na tačnost i potpunost belog papira.

Nadzorni organ nije odgovoran za tačnost i potpunost informacija navedenih u bilo kom delu belog papira čije objavljivanje je odobreno.

Podnošenje zahteva za odobrenje objavljivanja belog papira

Član 22.

Zahtev za odobrenje objavljivanja belog papira nadzornom organu podnosi izdavalac ili ovlašćeno lice u ime izdavaoca.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana, podnosilac dostavlja sledeću dokumentaciju:

- 1) nacrt belog papira sačinjenog u skladu sa odredbama ovog zakona;
- 2) odluku izdavaoca o izdavanju digitalne imovine;
- 3) osnivački akt i statut izdavaoca;
- 4) finansijske izveštaje izdavaoca za poslednju poslovnu godinu sa izveštajem revizora, ako je izdavalac u poslednjoj godini bio obveznik revizije;
- 5) relevantnu dokumentaciju kojom se potvrđuju navodi iz belog papira;
- 6) dokaz o uplati naknade nadzornom organu;
- 7) ostalu dokumentaciju utvrđenu propisom nadzornog organa.

Ako zahtev iz stava 1. ovog člana podnosi fizičko lice, uz taj zahtev se ne dostavlja dokumentacija iz stava 2. tač. 2) do 4) ovog člana.

Nadzorni organ propisuje bližu sadržinu dokumentacije koja se podnosi uz zahtev za odobrenje objavljivanja belog papira i postupak odobrenja objavljivanja tog belog papira.

Odobrenje objavljivanja belog papira

Član 23.

Nadzorni organ rešenjem odobrava objavljivanje belog papira.

U postupku odobravanja objavljivanja belog papira nadzorni organ proverava da li beli papir ispunjava uslove iz čl. 19. do 21. ovog zakona.

Odobrenje objavljivanja belog papira ne znači da je nadzorni organ odobrio svrsishodnost izdavanja digitalne imovine niti da je potvrdio prikazane finansijske i tehničke informacije.

Nadzorni organ donosi rešenje o odobrenju objavljivanja belog papira u roku od 30 dana od dana prijema urednog zahteva i dostavlja ga podnosiocu zahteva.

Ako nacrt belog papira ne ispunjava uslove iz ovog zakona ili nije dostavljena odgovarajuća dokumentacija uz zahtev iz člana 22. stav 1. ovog zakona ili nisu ispunjeni drugi uslovi da bi se odobrilo objavljivanje tog belog papira, odnosno ako su potrebne izmene ili dodatne informacije, nadzorni organ u roku od 15 dana od dana prijema zahteva obaveštava o tome podnosioca zahteva i traži ispravku i/ili dopunu dokumentacije, odnosno ispunjenje drugih uslova za odobrenje objavljivanja belog papira i određuje rok za postupanje podnosioca zahteva.

Odbacivanje zahteva za odobrenje objavljivanja belog papira

Član 24.

Nadzorni organ rešenjem odbacuje zahtev za odobrenje objavljivanja belog papira iz jednog od sledećih razloga:

- 1) zahtev je podnelo neovlašćeno lice;
- 2) zahtev je nepotpun ili nerazumljiv i podnosilac nije u ostavljenom roku uredio zahtev;
- 3) obavezne naknade propisane tarifom nadzornog organa nisu plaćene;
- 4) nisu ispunjeni drugi uslovi za vođenje postupka.

Odbijanje zahteva za odobrenje objavljivanja belog papira

Član 25.

Nadzorni organ rešenjem odbija zahtev za odobrenje objavljivanja belog papira iz jednog od sledećih razloga:

1) beli papir ili informacije, odnosno dokumentacija dostavljeni uz zahtev za odobrenje objavljivanja belog papira ne ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom ili aktima donetim u skladu sa ovim zakonom, a podnosilac zahteva ih nije u ostavljenom roku uredio;

2) beli papir sadrži informacije koje su pogrešne, netačne ili dovode u zabludu ili su izostavljene bitne činjenice, što za posledicu ima pogrešno, netačno ili obmanjujuće informisanje investitora, a podnosilac ih nije u ostavljenom roku uredio;

3) podnosilac zahteva je izdavalac kome je nadzorni organ izrekao neku od nadzornih mera zbog nepoštovanja odredbi zakona kojim se uređuje tržište kapitala, zakona kojim se uređuju investicioni fondovi, zakona kojim se uređuju alternativni investicioni fondovi, zakona kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, zakona kojim se uređuje poslovanje finansijskih institucija ili ovog zakona, a izdavalac nije postupio u skladu sa izrečenom merom;

4) podaci iz belog papira nisu u skladu sa odlukom izdavaoca o izdavanju digitalne imovine ili ti podaci nisu u saglasnosti sa drugim podacima koje je potrebno dostaviti uz zahtev;

5) odluka nadležnog organa izdavaoca o izdavanju digitalne imovine je ništava ili stavljena van snage;

6) nad izdavaocem je pokrenut prethodni stečajni postupak;

7) nad izdavaocem je otvoren postupak stečaja;

8) nad izdavaocem je pokrenuta likvidacija ili prinudna likvidacija.

Nadzorni organ može odbiti zahtev za odobrenje objavljivanja belog papira iz jednog od sledećih razloga:

1) nad izdavaocem je pokrenut prethodni postupak za utvrđivanje ispunjenosti uslova za pokretanje stečajnog postupka u skladu sa unapred pripremljenim planom reorganizacije;

2) izdavalac sprovodi reorganizaciju u skladu sa planom reorganizacije, odnosno u skladu sa unapred pripremljenim planom reorganizacije.

Dodatak belom papiru

Član 26.

Ako u periodu od dana odobrenja objavljivanja belog papira do okončanja inicijalne ponude digitalne imovine nastane bitna nova činjenica, odnosno utvrdi se postojanje bitne greške ili nepreciznosti u vezi sa informacijama iz belog papira koje mogu uticati na odluku o kupovini/ulaganju u digitalnu imovinu, izdavalac je dužan da odmah sačini dodatak belom papiru i dostavi nadzornom organu zahtev za odobrenje njegovog objavljivanja.

Izdavalac je dužan da na svojoj internet prezentaciji u najkraćem roku obavesti investitore o podnošenju dodatka belom papiru nadzornom organu, kao i da objavi dodatak belom papiru odmah nakon odobrenja njegovog objavljivanja.

Na odlučivanje nadzornog organa o zahtevu za odobrenje objavljivanja dodatka belom papiru shodno se primenjuju odredbe čl. 19. do 25. ovog zakona, s

tim što nadzorni organ odlučuje o tom zahtevu u roku od sedam dana od dana prijema urednog zahteva za odobrenje objavljivanja tog dodatka.

Nadzorni organ objavljuje dodatak belom papiru shodnom primenom člana 27. st. 7. i 8. ovog zakona.

Kupci/investitori koji su se obavezali da kupe ili upišu digitalnu imovinu pre objavljivanja dodatka belom papiru, imaju pravo da odustanu od kupovine ili upisa te digitalne imovine u roku određenom u tom dodatku, koji ne može biti kraći od dva radna dana od dana objavljivanja tog dodatka.

Objavljivanje belog papira nakon odobrenja

Član 27.

Nakon odobrenja objavljivanja belog papira, izdavalac objavljuje beli papir u razumnom roku, a najkasnije do početka inicijalne ponude digitalne imovine.

Izdavalac je dužan da beli papir objavi na svojoj internet prezentaciji na srpskom jeziku.

Ako se beli papir objavljuje na više jezika, smatraće se da je verzija na srpskom jeziku preovlađujuća u slučaju da postoje razlike između različitih verzija belog papira, osim u slučaju objavljivanja belog papira izdavaoca koji je strano pravno lice kada je preovlađujuća verzija na jeziku koji je u belom papiru odredio izdavalac.

Beli papir koji se objavljuje mora biti identičan belom papiru čije objavljivanje je odobrio nadzorni organ i ne sme se menjati nakon tog odobrenja, osim u slučajevima iz člana 26. ovog zakona.

Beli papir se objavljuje na posebnom, za to određenom delu internet prezentacije izdavaoca, koji je lako dostupan pri ulasku na tu internet prezentaciju. Mora biti pripremljen tako da ga je moguće preuzeti, štampati i pretraživati u elektronskom obliku koji se ne može menjati.

Za pristup belom papiru ne zahteva se registracija, davanje izjava o prihvatanju ograničenja pravne odgovornosti, niti plaćanje naknade.

Nadzorni organ na svojoj internet prezentaciji objavljuje sve bele papire čije objavljivanje je odobreno ili njihov spisak sa linkovima do relevantnih delova internet prezentacija iz stava 2. ovog člana. Objavljen spisak iz ovog stava, uključujući linkove, redovno se ažurira.

Svi beli papiri čije objavljivanje je odobreno ostaju javno dostupni u elektronskom obliku najmanje deset godina po njihovom objavljivanju na internet prezentaciji iz stava 2. ovog člana.

Upis i uplata digitalne imovine

Član 28.

Ako je za inicijalnu ponudu digitalne imovine odobreno objavljivanje belog papira, rok za početak upisa i uplate digitalne imovine počinje najkasnije u roku od 30 dana od dana prijema/donošenja rešenja o odobrenju objavljivanja belog papira.

Uplata digitalne imovine vrši se u novčanim sredstvima, u digitalnoj imovini, i/ili u uslugama sticaoca te imovine (npr. prenos izdate digitalne imovine licima koja „rudare“ tu digitalnu imovinu).

Upis i uplata digitalne imovine, kao i prenos digitalne imovine na zakonite imaoce, vrše se u skladu sa karakteristikama tehnologije pomoću koje je izvršeno izdavanje digitalne imovine.

Uplata digitalne imovine u novčanim sredstvima vrši se u skladu sa zakonom kojim se uređuju platne usluge.

Nakon uspešno okončane inicijalne ponude digitalne imovine izdavalac je dužan da o tome odmah obavesti nadzorni organ.

Nadzorni organ može bliže urediti postupak upisa i uplate digitalne imovine.

Izveštaj o ishodu inicijalne ponude

Član 29.

Ako je za inicijalnu ponudu digitalne imovine odobreno objavljivanje belog papira, izdavalac je dužan da, najkasnije u roku od tri radna dana od dana okončanja inicijalne ponude, na svojoj internet prezentaciji objavi izveštaj o ishodu te inicijalne ponude.

Izveštaj iz stava 1. ovog člana mora da sadrži podatke o količini (broju jedinica) kupljene digitalne imovine, uplaćenim novčanim sredstvima, odnosno digitalnoj imovini, kao i o tome da li je inicijalna ponuda bila uspešna ili ne.

Izveštaj iz stava 1. ovog člana se objavljuje na isti način na koji je objavljen beli papir.

Nadzorni organ propisuje formu i sadržinu podataka koje izveštaj iz stava 1. ovog člana treba da sadrži.

Nakon uspešnog okončanja inicijalne ponude digitalne imovine za koju je odobreno objavljivanje belog papira izdavalac na svojoj internet prezentaciji obaveštava investitore o sekundarnom trgovanju digitalnom imovinom.

III. SEKUNDARNO TRGOVANJE DIGITALNOM IMOVINOM

Organizator platforme

Član 30.

Poslove organizovanja platforme za trgovanje digitalnom imovinom može obavljati samo pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji ima dozvolu za pružanje usluge iz člana 3. stav 1. tačka 9) ovog zakona.

Poslovi koje obavlja organizator platforme su:

1) povezivanje ili olakšavanje povezivanja različitih interesa trećih lica za kupovinom, prodajom i/ili zamenom digitalne imovine na platformi za trgovanje digitalnom imovinom, a u skladu sa obavezujućim pravilima te platforme i na način koji dovodi do zaključenja ugovora u vezi sa digitalnom imovinom uključenom u trgovanje;

2) čuvanje i obelodanjivanje informacija o tražnji, ponudi, kotaciji i tržišnim cenama digitalne imovine, kao i drugih informacija značajnih za trgovanje digitalnom imovinom, kako pre, tako i posle izvršene transakcije;

3) uspostavljanje i sprovođenje, u skladu sa aktima i odobrenjem nadzornog organa:

- (1) uslova za dobijanje statusa korisnika digitalne imovine i zaključenje ugovora sa tim korisnikom,
- (2) uslova za uključanje digitalne imovine na platformu za trgovanje digitalnom imovinom, isključenje iz trgovanja i privremenu obustavu trgovanja određenim ili svim vrstama digitalne imovine,
- (3) uslova za kupovinu, prodaju i zamenu digitalne imovine koja je uključena u trgovanje na platformi za trgovanje digitalnom imovinom,

- (4) tržišnog nadzora nad trgovanjem digitalnom imovinom koja je uključena na platformu za trgovanje digitalnom imovinom u cilju sprečavanja i otkrivanja nepostupanja po pravilima u vezi sa platformom, odredbama ovog zakona i aktima nadzornog organa, a naročito nepostupanje po odredbama glave IV. ovog zakona,
 - (5) procedura za pokretanje disciplinskih postupaka protiv korisnika digitalne imovine koji se ponašaju suprotno odredbama ovog zakona, akata nadzornog organa i opštih akata organizatora platforme,
 - (6) procedura za rešavanje sporova između korisnika digitalne imovine, a u vezi sa transakcijama s digitalnom imovinom koja je uključena u trgovanje na platformi za trgovanje digitalnom imovinom;
- 4) obavljanje drugih poslova u vezi sa platformom za trgovanje digitalnom imovinom u skladu sa ovim zakonom i aktima nadzornog organa.

Pored poslova iz stava 2. ovog člana, organizator platforme može da pruža i sve druge usluge povezane s digitalnom imovinom iz člana 3. stav 1. ovog zakona, osim usluge iz tačke 8) tog stava. Organizator platforme ne može da pruža ni usluge investicionog savetovanja iz člana 5. ovog zakona.

Sekundarno trgovanje digitalnom imovinom

Član 31.

Sekundarno trgovanje digitalnom imovinom koja je izdata u Republici i za koju je odobren beli papir u skladu sa ovim zakonom, kao i digitalnom imovinom koja je izdata u inostranstvu i za koju je odobren beli papir u skladu sa ovim zakonom, je dozvoljeno.

Pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom iz stava 1. ovog člana, kao i njihovo oglašavanje i uključivanje u trgovanje na platformi za trgovanje digitalnom imovinom, je dozvoljeno.

Sekundarno trgovanje digitalnom imovinom koja je izdata u Republici za koju nije odobren beli papir u skladu sa ovim zakonom, kao i digitalnom imovinom koja je izdata u inostranstvu i za koju nije odobren beli papir u skladu sa ovim zakonom, je dozvoljeno.

Pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom iz stava 3. ovog člana, kao i njihovo uključivanje u trgovanje na platformi za trgovanje digitalnom imovinom je dozvoljeno.

Oglašavanje u vezi s digitalnom imovinom iz stava 3. ovog člana je dozvoljeno samo u skladu sa aktom nadzornog organa, osim u sledećim slučajevima:

- 1) za takvu digitalnu imovinu je odobren naknadni beli papir;
- 2) za takvu digitalnu imovinu je u državi članici Evropske unije odobren beli papir, odnosno dokument koji odgovara belom papiru;
- 3) radi se o digitalnoj imovini kojom se u značajnoj meri trguje na globalnom tržištu preko licenciranih, odnosno registrovanih platformi u skladu s propisima Evropske unije kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, odnosno u skladu sa drugim odgovarajućim propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

O uključivanju virtuelnih valuta iz stava 5. tačka 3) ovog člana u trgovanje na platformi za trgovanje digitalnom imovinom, organizator te platforme obaveštava Narodnu banku Srbije najkasnije 30 dana pre dana njihovog uključivanja u trgovanje.

Na odobravanje objavljivanja naknadnog belog papira iz ovog člana shodno se primenjuju odredbe ovog zakona kojima se uređuje odobravanje objavljivanja belog papira.

Nadzorni organ bliže uređuje sadržinu i način odobravanja objavljivanja naknadnog belog papira iz ovog člana.

Trgovanje putem platforme

Član 32.

Putem platforme za trgovanje digitalnom imovinom u Republici mogu da trguju društva koja imaju dozvolu nadzornog organa za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom, kao i sva druga pravna lica, preduzetnici i fizička lica.

Transparentnost pre vršenja transakcije

Član 33.

Organizator platforme je dužan da objavi trenutne cene i obim ponude i tražnje za digitalnom imovinom po cenama koje se objavljuju preko sistema trgovanja za digitalnu imovinu koja je uključena u trgovanje i takvi podaci se redovno i kontinuirano dostavljaju na uvid javnosti tokom uobičajenog vremena trgovanja, što je moguće više u realnom vremenu.

Transparentnost posle transakcije

Član 34.

Organizator platforme je dužan da obelodani cenu, obim i vreme izvršenja transakcije s digitalnom imovinom uključenom u trgovanje. Podaci o svim transakcijama te vrste se objavljuju na prihvatljivoj komercijalnoj osnovi i što je moguće više u realnom vremenu.

Privremena obustava trgovanja i isključenje digitalne imovine iz trgovanja

Član 35.

Organizator platforme može privremeno da obustavi trgovanje digitalnom imovinom koja je uključena u trgovanje, ako proceni da je to neophodno radi zaštite investitora ili u cilju otklanjanja rizika u pogledu nesmetanog ili stabilnog trgovanja digitalnom imovinom. U tom slučaju, organizator platforme je dužan da bez odlaganja obavesti nadzorni organ o privremenoj obustavi tog trgovanja.

Nadzorni organ može organizatoru platforme da naloži da privremeno ili trajno obustavi trgovanje određenom digitalnom imovinom ako se to trgovanje ne obavlja u skladu s ovim zakonom ili ako je to potrebno radi očuvanja finansijske stabilnosti.

Organizator platforme može privremeno da obustavi trgovanje određenom digitalnom imovinom, ili da isključi digitalnu imovinu iz trgovanja ako takvo trgovanje više nije u saglasnosti sa pravilima organizatora platforme.

Odluka o privremenoj obustavi objavljuje se na internet prezentacijama organizatora platforme na kojoj je takva digitalna imovina uključena u trgovanje i nadzornog organa.

OTC trgovanje

Član 36.

OTC trgovanje digitalnom imovinom u Republici je dozvoljeno, a za zaključivanje i sprovođenje transakcija putem OTC trgovanja ugovorne strane nisu dužne da koriste usluge bilo kog pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom.

Pametni ugovori

Član 37.

Korišćenje pametnih ugovora u sekundarnom trgovanju digitalnom imovinom je dozvoljeno.

Ako pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom pruža usluge koje uključuju korišćenje pametnih ugovora, dužan je da za korišćenje pametnih ugovora pribavi pristanak korisnika digitalne imovine.

IV. ZLOUPOTREBE NA TRŽIŠTU

Primena

Član 38.

Nadzorni organ primenjuje zabrane i zahteve iz ove glave nad aktivnostima koje se obavljaju u Republici, a u vezi sa digitalnom imovinom koja je uključena u trgovanje na platformi za trgovanje digitalnom imovinom, odnosno za koju je odobreno objavljivanje belog papira ili naknadnog belog papira.

Insajderske informacije

Član 39.

Insajderske informacije su informacije o tačno određenim činjenicama koje nisu javno objavljene, odnose se direktno ili indirektno na jednog ili više izdavalaca ili na jednu ili više vrsta digitalne imovine, a koje bi, da su javno objavljene, verovatno imale značajan uticaj na cenu te digitalne imovine.

Značajan uticaj na cenu digitalne imovine postoji ako bi razumni ulagač verovatno uzeo u obzir takvu informaciju kao deo osnove za donošenje svojih investicionih odluka.

Informacije iz stava 1. ovog člana su informacije o tačno određenim činjenicama ako se njima ukazuje na niz okolnosti koje postoje ili za koje se razumno može očekivati da će postojati, ili na događaj koji se dogodio ili se razumno može očekivati da će se dogoditi, ako su dovoljno specifične da omoguće zaključivanje o mogućem uticaju tog niza okolnosti ili događaja na cenu digitalne imovine.

Za lica odgovorna za sprovođenje naloga u vezi sa digitalnom imovinom, insajderske informacije su i informacije o tačno određenim činjenicama dobijene od korisnika digitalne imovine u vezi sa budućim naložima tog korisnika, odnose se direktno ili indirektno na jednog ili više izdavalaca ili na jednu ili više vrsta digitalne imovine, a koje bi, da su javno objavljene, verovatno imale značajan uticaj na cenu te digitalne imovine.

Zabrana zloupotrebe insajderskih informacija

Član 40.

Zabranjeno je svakom licu koje poseduje insajdersku informaciju da tu informaciju upotrebi neposredno ili posredno pri sticanju, otuđenju i pokušaju sticanja ili otuđenja za sopstveni račun ili za račun trećeg lica digitalne imovine na koju se ta informacija odnosi.

Odredbe stava 1. ovog člana primenjuju se na lice koje je došlo u posed insajderske informacije putem:

- 1) članstva u upravi izdavaoca;
- 2) učešća u kapitalu izdavaoca;

3) pristupa informacijama do kojih dolazi obavljanjem dužnosti na radnom mestu, vršenjem profesije ili drugih dužnosti;

4) krivičnih dela koje je učinilo.

Ako je lice iz stava 2. ovog člana pravno lice, zabrana iz tog stava odnosi se i na fizička lica koja učestvuju u donošenju odluke o vršenju transakcije za račun određenog pravnog lica.

Odredbe ovog člana ne primenjuju se na transakcije koje se obavljaju prilikom izvršavanja dospele obaveze sticanja ili otuđenja digitalne imovine, ako je takva obaveza rezultat ugovora koji je zaključen pre nego što je lice došlo u posed insajderskih informacija.

Razmena insajderskih informacija

Član 41.

Zabranjeno je svakom licu iz člana 40. ovog zakona da:

1) otkriva i čini dostupnim insajderske informacije bilo kom drugom licu, osim ako se informacija otkrije i učini dostupnom u redovnom poslovanju, profesiji ili dužnosti;

2) preporučuje ili navodi drugo lice da na osnovu insajderske informacije stekne ili otuđi digitalnu imovinu na koju se ta informacija odnosi.

Druga lica na koja se odnose zabrane zloupotrebe insajderskih informacija

Član 42.

Odredbe čl. 40. i 41. ovog zakona odnose se i na drugo lice koje poseduje insajderske informacije, a zna ili je trebalo da zna da se radi o insajderskoj informaciji.

Mehanizmi i postupci za sprečavanje zloupotrebe insajderskih informacija

Član 43.

Sama činjenica da pravno lice poseduje ili je posedovalo insajderske informacije ne podrazumeva da je to lice koristilo te informacije u trgovanju, odnosno da je trgovalo na osnovu insajderskih informacija, ako je to pravno lice uvelo, sprovodilo i održavalo primerene i delotvorne unutrašnje mehanizme i postupke kojima se sprečava zloupotreba insajderskih informacija.

Unutrašnji mehanizmi i postupci kojima se sprečava zloupotreba insajderskih informacija su takvi da se njima obezbeđuje da nijedno fizičko lice koje je u ime pravnog lica donelo odluku o sticanju ili otuđenju digitalne imovine na koju se odnose informacije, niti bilo koje drugo fizičko lice koje je moglo uticati na tu odluku, nije posedovalo insajderske informacije, odnosno da nije podstaklo, dalo preporuku ili na drugi način uticalo na fizičko lice koje je u ime pravnog lica odlučilo o sticanju ili otuđenju digitalne imovine na koju se te informacije odnose.

Objavljivanje insajderskih informacija koje se neposredno odnose na izdavaoca

Član 44.

Izdavalac je obavezan da bez odlaganja obavesti javnost o insajderskim informacijama koje se neposredno odnose na tog izdavaoca.

Izdavaocu nije dozvoljeno da obaveštava javnost o informacijama iz ovog člana na način koji bi mogao da dovede javnost u zabludu.

Izdavalac je obavezan da obavesti javnost na način koji omogućuje brz pristup informaciji i mogućnost potpune, tačne i pravovremene ocene te informacije.

Izdavalac je obavezan da na svojoj internet prezentaciji objavi sve insajderske informacije koje je obavezan da javno objavljuje i da učini te informacije dostupnim najmanje pet godina od dana objavljivanja.

Nadzorni organ propisuje koje činjenice bi trebalo uzeti u obzir pri donošenju odluke o objavljivanju insajderskih informacija.

Promena insajderskih informacija koje se neposredno odnose na izdavaoca

Član 45.

Svaku značajnu promenu u pogledu informacija iz člana 44. ovog zakona koje su već objavljene, izdavalac mora da objavi odmah nakon što je do te promene došlo, na isti način na koji je objavljena izvorna informacija.

Odlaganje objavljivanja insajderskih informacija

Član 46.

Izdavalac može na svoju odgovornost da odloži javno objavljivanje informacije iz člana 44. ovog zakona kako ne bi povredio svoje opravdane interese, pod uslovom da to odlaganje ne bi dovelo javnost u zabludu i da izdavalac može da obezbedi poverljivost te informacije.

Izdavalac iz stava 1. ovog člana je dužan da bez odlaganja obavesti nadzorni organ o svojoj odluci da odloži javno objavljivanje insajderske informacije.

Nadzorni organ propisuje bliže okolnosti koje mogu ukazivati na postojanje opravdanog interesa iz stava 1. ovog člana, kao i mere i rešenja koje je izdavalac obavezan da sprovede u svrhu obezbeđivanja poverljivosti insajderske informacije.

Otkrivanje insajderskih informacija u redovnom obavljanju posla, profesije i dužnosti

Član 47.

Ako izdavalac ili lice koje deluje u njegovo ime ili za njegov račun otkrije insajdersku informaciju trećoj strani u redovnom obavljanju svog posla, profesije ili dužnosti, obavezan je da tu informaciju u potpunosti jasno objavi javnosti, i to istovremeno u slučaju namernog otkrivanja i bez odlaganja u slučaju nenamernog otkrivanja, osim ako lice koje je primilo tu informaciju ima obavezu čuvanja poverljivosti tih informacija.

Istraživanje tržišta

Član 48.

Istraživanje tržišta obuhvata saopštavanje informacija jednom ili više potencijalnih investitora pre transakcije, kako bi se procenio interes potencijalnih investitora za moguću transakciju i njene uslove, kao što je potencijalni obim ili cena, od strane:

- 1) izdavaoca;
- 2) prodavca digitalne imovine na sekundarnom tržištu u tolikoj količini ili vrednosti da se transakcija razlikuje od redovnog trgovanja i uključuje način prodaje koji se zasniva na prethodnoj proceni interesa od strane potencijalnog investitora;
- 3) trećeg lica koje deluje u ime ili za račun lica iz tač. 1) i 2) ovog stava.

Učesnik na tržištu koji vrši saopštavanje informacija u skladu sa stavom 1. ovog člana dužan je da razmotri da li će u istraživanje tržišta uključiti objavljivanje insajderskih informacija, i o tome sastavlja i ažurira pisanu evidenciju koju na zahtev dostavlja nadzornom organu.

Ova obaveza se primenjuje na svako saopštavanje informacija tokom istraživanja tržišta.

Saopštavanje insajderskih informacija ne predstavlja zloupotrebu na tržištu ako lice koje saopštava informacije pre saopštavanja:

1) pribavi pristanak lica koje je učestvovalo u istraživanju tržišta za primanje insajderskih informacija;

2) obavesti lice koje je učestvovalo u istraživanju tržišta da mu je zabranjeno da upotrebi te informacije, ili pokuša da ih upotrebi, tako da stekne ili otuđi digitalnu imovinu na koju se te informacije odnose, za sopstveni račun ili za račun trećeg lica, posredno ili neposredno;

3) obavesti lice koje je učestvovalo u istraživanju tržišta da mu je zabranjeno da te informacije upotrebi, ili pokuša da ih upotrebi tako da povuče ili izmeni nalog koji je već ispostavljen i povezan sa digitalnom imovinom na koju se te informacije odnose;

4) obavesti lice koje je učestvovalo u istraživanju tržišta da je dužno da čuva dobijene informacije kao poverljive.

Lice koje vrši saopštavanje informacija sastavlja i vodi evidenciju svih informacija koje su date licima koja su učestvovala u istraživanju tržišta, identitet potencijalnih investitora kojima su informacije saopštene, kao i pravnih i fizičkih lica koja deluju u ime potencijalnih investitora i datum i vreme svakog objavljivanja.

Kada informacije saopštene tokom istraživanja tržišta prestanu da budu insajderske informacije u skladu sa procenom lica koje vrši objavljivanje, to lice što je pre moguće o tome obaveštava lice iz stava 4. ovog člana, a evidenciju o tome dostavlja nadzornom organu.

Nezavisno od odredaba ovog člana, lice koje je učestvovalo u istraživanju tržišta samo procenjuje da li poseduje insajderske informacije, kao i kada prestaje da ih poseduje.

Lice koje vrši saopštavanje informacija čuva evidenciju iz ovog člana u periodu od najmanje pet godina od dana saopštavanja tih informacija.

Bliže uslove i način istraživanja tržišta i vođenja evidencija u smislu ovog člana može propisati nadzorni organ.

Manipulacije na tržištu

Član 49.

Manipulacije na tržištu predstavljaju:

1) transakcije i naloge za trgovanje digitalnom imovinom:

(1) kojima se daju ili koji će verovatno pružiti neistinite ili obmanjujuće signale ili informacije o ponudi, tražnji ili ceni digitalne imovine,

(2) kojima lice, odnosno lica koja deluju zajednički, održavaju cenu jedne ili više digitalnih imovina na nerealnom ili veštačkom nivou, osim ako lice koje je učestvovalo u transakciji ili dalo nalog dokaže da za to ima osnovane razloge i da su te transakcije i nalozi u skladu sa prihvaćenim tržišnim praksama na tom tržištu;

2) transakcije ili naloge za trgovanje digitalnom imovinom u kojima se upotrebljavaju fiktivni postupci ili svaki drugi oblik obmane i prevare;

3) širenje informacija putem medija, uključujući i internet, ili bilo kojim drugim putem kojim se prenose, odnosno kojim bi se mogle prenositi neistinite vesti koje mogu izazvati zabludu o digitalnoj imovini, uključujući i širenje glasina i neistinitih vesti i vesti koje dovode u zabludu, a od strane lica koje je znalo ili je moralo znati da su te informacije neistinite ili da dovode u zabludu;

4) prenošenje lažnih ili obmanjujućih informacija ili davanje lažnih ili obmanjujućih osnovnih podataka u odnosu na referentnu vrednost kada je lice koje je prenelo informaciju ili dalo osnovni podatak znalo ili trebalo da zna da su oni lažni ili obmanjujući, ili bilo koji drugi postupak kojim se manipuliše izračunavanjem referentne vrednosti.

Širenje informacija iz stava 1. tačka 3) ovog člana od strane novinara koji obavljaju svoju profesionalnu dužnost procenjuje se uzimajući u obzir pravila koja uređuju njihovu profesiju, osim ako ta lica ne stiču, neposredno ili posredno, koristi ili prednosti od širenja tih informacija.

U radnje i postupke koji se smatraju manipulacijama na tržištu, a proizlaze iz odredaba stava 1. ovog člana, naročito se ubraja sledeće:

1) aktivnosti jednog ili više lica koja deluju zajednički kako bi obezbedio dominantan položaj nad ponudom ili tražnjom digitalne imovine koji za rezultat ima direktno ili indirektno nameštanje kupovnih ili prodajnih cena ili stvaranje drugih nepoštenih uslova trgovanja;

2) kupovina ili prodaja digitalne imovine na početku ili pred kraj trgovačkog dana, koja ima ili bi mogla imati obmanjujući uticaj na investitore koji donose odluke na osnovu objavljenih cena, uključujući početne ili cene na zatvaranju;

3) iskorišćavanje povremenog ili redovnog pristupa tradicionalnim ili elektronskim medijima iznošenjem mišljenja o digitalnoj imovini ili indirektno o izdavaocu, i to tako što je to lice prethodno zauzelo poziciju u toj digitalnoj imovini i ostvarivalo korist nakon uticaja koje je iznošenje mišljenja imalo na cenu te digitalne imovine, a da istovremeno javnosti nije objavilo postojanje sukoba interesa na odgovarajući i efikasan način.

Nadzorni organ bliže uređuje postupke koji se mogu smatrati manipulacijama na tržištu i obaveze nadzornih organa i pružalaca usluga povezanih s digitalnom imovinom u cilju sprečavanja i otkrivanja tih manipulacija.

Zabrana manipulacija na tržištu

Član 50.

Manipulacije na tržištu iz člana 49. su zabranjene.

Lica koja učestvuju u manipulacijama na tržištu solidarno su odgovorna za štetu koja nastane kao posledica manipulacije na tržištu.

Organizator platforme za trgovanje digitalnom imovinom je dužan da propiše i primenjuje postupke i mere čiji je cilj otkrivanje i sprečavanje manipulacija na toj platformi, kao i da pruži punu pomoć nadzornom organu pri ispitivanju tih manipulacija i sprovođenju mera u nadzoru.

Prijavljivanje zloupotreba na tržištu

Član 51.

Pružaoци usluga povezanih s digitalnom imovinom obavezni su da, na osnovu njima dostupnih podataka, obaveste nadzorni organ o slučajevima za koje opravdano sumnjaju da predstavljaju zloupotrebe na tržištu.

V. PRUŽAOCI USLUGA POVEZANIH S DIGITALNOM IMOVINOM

1. Pravna forma, kapital i dozvola za pružanje usluga

Pravna forma pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom

Član 52.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom mora imati pravnu formu privrednog društva u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva.

Primena zakona kojim se uređuju privredna društva

Član 53.

Odredbe zakona kojim se uređuju privredna društva primenjuju se na pružaoce usluga povezanih s digitalnom imovinom ako nisu u suprotnosti sa ovim zakonom.

Minimalni kapital

Član 54.

Minimalni kapital privrednog društva koje podnosi zahtev za davanje dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom ne može biti manji od:

1) 20.000 evra u dinarskoj protivvrednosti prema zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije – ako privredno društvo namerava da pruža usluge povezane s digitalnom imovinom iz člana 3. stav 1. tač. 1) do 6) ovog zakona;

2) 50.000 evra u dinarskoj protivvrednosti prema zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije – ako privredno društvo namerava da pruža usluge povezane s digitalnom imovinom iz člana 3. stav 1. tač. 7) i 8) ovog zakona;

3) 125.000 evra u dinarskoj protivvrednosti prema zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije – ako privredno društvo namerava da pruža usluge povezane s digitalnom imovinom iz člana 3. stav 1. tačka 9) ovog zakona.

Izuzetno od stava 1. tačka 3) ovog člana, ako privredno društvo namerava da organizuje platformu za trgovanje digitalnim tokenima samo jednog izdavaoca, minimalni kapital tog društva ne može biti manji od 20.000 evra u dinarskoj protivvrednosti prema zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije.

Minimalni kapital iz ovog člana može biti novčani i nenovčani (npr. u softveru), s tim da najmanje polovina minimalnog kapitala mora biti upisana i uplaćena u novcu.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da obezbedi da njegov kapital uvek bude u visini koja nije manja od iznosa minimalnog kapitala iz st. 1. i 2. ovog člana.

Nadzorni organ propisuje način izračunavanja kapitala iz stava 4. ovog člana.

U slučaju da kapital pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom padne ispod iznosa kapitala iz stava 4. ovog člana, nadzorni organ će takvom pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom naložiti da u određenom periodu otkloni nepravilnosti, odnosno izreći neku od nadzornih mera propisanih odredbama ovog zakona.

Nadzorni organ može utvrditi da se iznos kapitalnog zahteva pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom izračunava primenom jednog od sledećih metoda:

- 1) metoda ukupne vrednosti transakcija s digitalnom imovinom, odnosno ukupne vrednosti digitalne imovine koju čuva i kojom administrira taj pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom;
- 2) metoda fiksnih troškova.

Metod iz stava 7. ovog člana koji se jedinstveno primenjuje na sve pružaoce usluga povezanih s digitalnom imovinom, način izračunavanja kapitala i kapitalnog zahteva u skladu sa ovim metodom, kao i način i rokovi izveštavanja o kapitalu i kapitalnom zahtevu, bliže se uređuju propisom nadzornog organa.

Pružaoци savetodavnih usluga

Član 55.

Pružalac savetodavnih usluga nije dužan da za pružanje tih usluga pribavi dozvolu nadzornog organa.

Pružalac savetodavnih usluga može pružati usluge povezane s digitalnom imovinom po dobijanju dozvole nadzornog organa za pružanje tih usluga u skladu sa ovim zakonom.

Pružalac savetodavnih usluga je dužan da ima pravnu formu privrednog društva ili preduzetnika ili da bude registrovan kao fizičko lice koje u vidu zanimanja obavlja delatnost slobodne profesije u skladu sa posebnim propisima.

Ako pružalac savetodavnih usluga posluje bez dozvole nadzornog organa, dužan je da to saopšti svakom svom korisniku, kao i da tu informaciju istakne na svojoj internet prezentaciji.

Pružaoци usluga povezanih s digitalnom imovinom mogu da pružaju i savetodavne usluge.

Zahtev za davanje dozvole

Član 56.

Privredno društvo koje namerava da pruža usluge povezane s digitalnom imovinom podnosi nadzornom organu zahtev za davanje dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom.

Uz zahtev iz stava 1. ovog člana dostavljaju se:

- 1) rešenje o upisu u registar privrednih subjekata;
- 2) spisak usluga iz člana 3. stav 1. ovog zakona koje podnosilac zahteva namerava da pruža;
- 3) opšta akta podnosioca zahteva;
- 4) program aktivnosti kojim se bliže uređuju način i uslovi pružanja usluga povezanih s digitalnom imovinom;
- 5) poslovni plan s projekcijom prihoda i rashoda za period od prve tri godine poslovanja na osnovu kojeg se može zaključiti da će podnosilac zahteva biti u stanju da obezbedi ispunjenost odgovarajućih organizacionih, kadrovskih, tehničkih i drugih

uslova za kontinuirano, stabilno i sigurno poslovanje, uključujući i broj i vrstu očekivanih korisnika digitalne imovine, kao i očekivani obim i iznos transakcija s digitalnom imovinom, i to za svaku vrstu usluge povezane s digitalnom imovinom koju namerava da pruža;

6) opis planiranih mera za zaštitu novčanih sredstava korisnika digitalne imovine u skladu s članom 78. ovog zakona;

7) opis sistema upravljanja i sistema unutrašnjih kontrola u skladu s članom 92. ovog zakona;

8) opis mera unutrašnje kontrole koje se uspostavljaju radi ispunjavanja obaveza utvrđenih propisima kojima se uređuju sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma;

9) opis planiranih mera obuke zaposlenih u vezi sa obavljanjem transakcija s digitalnom imovinom;

10) opis organizacione strukture, uključujući i podatke o planiranom poveravanju pojedinih operativnih poslova povezanih s pružanjem usluga povezanih s digitalnom imovinom;

11) opis planiranih mera za upravljanje bezbednošću informaciono-komunikacionog sistema;

12) podatke o licima koja su članovi uprave podnosioca zahteva i licima koja će neposredno rukovoditi poslovima pružanja usluga povezanih s digitalnom imovinom (u daljem tekstu: rukovodilac pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom), s podacima i dokazima o tome da ova lica imaju dobru poslovnu reputaciju u skladu s članom 60. ovog zakona;

13) podatke o licima s kvalifikovanim učešćem u podnosiocu zahteva, visini njihovog učešća, kao i dokaze o podobnosti tih lica u skladu s članom 65. ovog zakona;

14) podatke o spoljnom revizoru koji obavlja reviziju finansijskih izveštaja podnosioca zahteva u godini u kojoj se podnosi zahtev, ako je za podnosioca zahteva obavezna revizija finansijskih izveštaja u skladu sa zakonom;

15) podatke o licima blisko povezanim s podnosiocem zahteva i opis te povezanosti;

16) dokaz o posedovanju minimalnog kapitala iz člana 54. ovog zakona;

17) dokaz da podnosilac zahteva nije osuđen pravnosnažnom presudom za krivično delo, kao i da se protiv njega ne vodi krivični postupak, u smislu zakona kojim se uređuje odgovornost pravnih lica za krivična dela, kao i da nije osuđen pravnosnažnom presudom za privredni prestup koji ga čini nepodobnim za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom, u smislu zakona kojim se uređuju privredni prestupi;

18) dokaz o uplaćenju naknadi u skladu sa tarifom nadzornog organa.

Izuzetno od st. 1. i 2. ovog člana, banka koja namerava da pruža uslugu iz člana 3. stav 1. tačka 4) ovog zakona u delu čuvanja kriptografskih ključeva dužna je da, najkasnije 30 dana pre početka, odnosno prestanka pružanja te usluge, Narodnu banku Srbije obavesti o nameri početka ili prestanka pružanja te usluge, kao i da joj uz obaveštenje o nameri početka pružanja te usluge dostavi dokumentaciju iz stava 2. tač. 4) do 11) i tačka 18) ovog člana. Rok iz ovog stava računa se od dana dostavljanja uredne dokumentacije iz tog stava.

Podacima o licima iz stava 2. tač. 12) do 15) ovog člana naročito se smatraju:

- 1) za fizička lica:
 - (1) ime i prezime fizičkog lica,
 - (2) adresa prebivališta, odnosno boravišta fizičkog lica (mesto, ulica i broj), a za fizičko lice koje nema državljanstvo Republike i naziv države,
 - (3) jedinstveni matični broj građana, odnosno druga odgovarajuća identifikaciona oznaka za fizičko lice koje nema državljanstvo Republike (npr. broj pasoša ili evidencioni broj koji određuje nadležni državni organ);
- 2) za pravna lica:
 - (1) poslovno ime ili skraćeno poslovno ime pravnog lica,
 - (2) adresa sedišta pravnog lica (mesto, ulica i broj), a za pravno lice koje nema sedište u Republici i naziv države,
 - (3) matični broj pravnog lica, odnosno druga odgovarajuća identifikaciona oznaka za pravno lice koje nema sedište u Republici (npr. evidencioni broj koji određuje nadležni državni organ),
 - (4) poreski identifikacioni broj pravnog lica.

Pored podataka iz stava 4. ovog člana, podaci o licima obuhvataju i druge podatke i dokumenta koja sadrže podatke o licima koje je neophodno dostaviti u skladu sa stavom 2. tač. 12) do 15) ovog člana (npr. podaci i dokazi da ova lica imaju dobru poslovnu reputaciju). Nadzorni organ propisuje bliže uslove i način davanja dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom, a može propisati i dodatnu dokumentaciju koja se dostavlja uz zahtev za davanje te dozvole.

Odlučivanje o davanju dozvole

Član 57.

Nadzorni organ odlučuje o zahtevu za davanje dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom u roku od 60 dana od dana prijema urednog zahteva.

Ako je zahtev iz stava 1. ovog člana neuređan, nadzorni organ u roku od 20 dana od dana prijema tog zahteva obaveštava podnosioca zahteva na koji način da uredi taj zahtev, u kom slučaju rok iz stava 1. ovog člana počinje da teče od dana kada je podnet uredan zahtev u skladu sa obaveštenjem iz ovog stava.

Nadzorni organ donosi rešenje o davanju dozvole kada utvrdi da su ispunjeni svi uslovi u skladu sa ovim zakonom.

U rešenju o davanju dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom, nadzorni organ navodi koje usluge iz člana 3. stav 1. ovog zakona pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom je ovlašćen da pruža.

Nadzorni organ odbija zahtev iz stava 1. ovog člana kada utvrdi da:

- 1) jedan ili više uslova za dobijanje dozvole iz ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona nije uspunjen;
- 2) članovi uprave podnosioca zahteva i rukovodilac pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom nemaju dobru poslovnu reputaciju u skladu sa ovim zakonom;
- 3) zbog bliske povezanosti podnosioca zahteva s drugim licima vršenje nadzora nad pružaocem usluga povezanih s digitalnom imovinom u skladu sa ovim zakonom bilo bi onemogućeno ili znatno otežano;

4) vlasnička struktura podnosioca zahteva je takva da bi efikasan nadzor nad podnosiocem zahteva bio onemogućen;

5) mere unutrašnje kontrole koje se uspostavljaju radi ispunjavanja obaveza utvrđenih propisima kojima se uređuju sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma nisu odgovarajuće;

6) podaci koje zahtev sadrži nisu tačni, obmanjujući su ili su izostavljeni neophodni podaci kako bi se navodi iz zahteva mogli proveriti.

Ako nadzorni organ odbije zahtev iz stava 1. ovog člana, podnosilac tog zahteva ne može podneti novi zahtev za davanje dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom u roku od godinu dana od dana donošenja rešenja nadzornog organa.

Dopuna dozvole pružaocu usluga

Član 58.

Ako namerava da pruža i usluge iz člana 3. stav 1. ovog zakona koje nisu utvrđene u rešenju o davanju dozvole tom pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom, pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da podnese nadzornom organu zahtev za dopunu dozvole.

Na postupak odlučivanja o zahtevu iz stava 1. ovog člana shodno se primenjuju odredbe čl. 56. i 57. ovog zakona.

Promena okolnosti posle davanja dozvole pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom

Član 59.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da bez odlaganja obavesti nadzorni organ o svim promenama činjenica ili okolnosti na osnovu kojih je doneto rešenje o davanju dozvole iz člana 57. ovog zakona tom pružaocu, kao i da tom organu istovremeno dostavi izmenjenu dokumentaciju i podatke utvrđene članom 56. ovog zakona.

U obaveštenju iz stava 1. ovog člana pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da bliže opiše prirodu i obim nastalih promena.

Uprava pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom

Član 60.

Član uprave i rukovodilac pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom moraju imati dobru poslovnu reputaciju.

Član uprave i rukovodilac pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom ne može biti:

1) lice pravnosnažno osuđeno za krivična dela protiv privrede, imovine, pravnog saobraćaja, javnog reda i službene dužnosti ili pravosuđa, ili za krivična dela pranja novca ili finansiranja terorizma ili za slična ili uporediva krivična dela u skladu s propisima strane države, i/ili za drugo krivično i/ili kažnjivo delo koje to lice čine nepodobnim za obavljanje ove funkcije;

2) lice čiji saradnik je pravnosnažno osuđen za krivična dela iz tačke 1) ovog stava;

3) lice kome je pravnosnažno izrečena zaštitna mera zabrane obavljanja delatnosti koja ga čini nepodobnim za obavljanje ove funkcije;

4) lice koje je na dan oduzimanja dozvole za rad pravnom licu, odnosno na dan uvođenja prinudne uprave ili pokretanja postupka stečaja ili prinudne likvidacije

nad pravnim licem bilo ovlašćeno za zastupanje i predstavljanje tog pravnog lica ili je bilo član uprave tog pravnog lica, osim prinudnog upravnika, osim ako je od pokretanja postupka stečaja ili prinudne likvidacije proteklo više od dve godine.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da pribavi saglasnost nadzornog organa na izbor člana uprave i rukovodioca tog pružaoca u skladu sa članom 61. ovog zakona, kao i da nadzorni organ obavesti o razrešenju, odnosno ostavci člana uprave ili rukovodioca tog pružaoca najkasnije narednog dana od dana tog razrešenja, odnosno ostavke.

Član uprave pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom iz ovog člana označava direktora, izvršnog direktora, člana izvršnog odbora, kao i zakonskog zastupnika ortačkog i komanditnog društva u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva, odnosno treće lice na koje je preneto ovlašćenje za poslovođenje u ortačkom i komanditnom društvu.

Član uprave i rukovodilac pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom ne mogu biti članovi odbora tog pružaoca koji ima nadzorne funkcije u tom pružaocu.

Nadzorni organ propisuje bliže uslove koje moraju ispuniti član uprave i rukovodilac pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom, kao i dokaze koji se dostavljaju uz zahtev za davanje saglasnosti, odnosno obaveštenje iz stava 3. ovog člana.

Davanje saglasnosti na izbor člana uprave i rukovodioca pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom

Član 61.

Nadzorni organ donosi rešenje o davanju saglasnosti na izbor predloženih članova uprave i rukovodioca pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom na osnovu dokaza da su ispunjeni uslovi propisani ovim zakonom i propisima donetim na osnovu ovog zakona i kada proceni da predloženi članovi uprave i rukovodilac tog pružaoca imaju dobru poslovnu reputaciju.

Rešenje iz stava 1. ovog člana nadzorni organ donosi u roku od 30 dana od dana prijema urednog zahteva za davanje saglasnosti iz tog stava.

Ako je zahtev za davanje saglasnosti iz stava 1. ovog člana neuredan, nadzorni organ u roku od 15 dana od dana prijema tog zahteva obaveštava podnosioca zahteva na koji način da uredi taj zahtev, u kom slučaju rok iz stava 2. ovog člana počinje da teče od dana kada je podnet uredan zahtev u skladu sa obaveštenjem iz ovog stava.

Rešenjem o davanju dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom nadzorni organ daje i saglasnost na izbor člana uprave i rukovodioca pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom.

Povlačenje saglasnosti na izbor člana uprave i rukovodioca pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom

Član 62.

Nadzorni organ povlači saglasnost na izbor člana uprave i rukovodioca pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom ako:

- 1) to lice u roku od šest meseci od dana donošenja rešenja o davanju saglasnosti ne stupi na dužnost;
- 2) utvrdi da član uprave ili rukovodilac ne ispunjava uslove pod kojima mu je saglasnost data;

3) utvrdi da je saglasnost data na osnovu neistinitih, netačnih ili obmanjujućih podataka, odnosno na neki drugi nepropisan način;

4) utvrdi da je član uprave ili rukovodilac u sukobu interesa i da zbog toga ne može da ispunjava svoje obaveze i dužnosti;

5) utvrdi da je član uprave ili rukovodilac prekršio zabranu trgovanja ili izvršavanja transakcija, odnosno davanja naloga za vršenje trgovanja na osnovu zloupotreba na tržištu;

6) utvrdi da je član uprave ili rukovodilac učinio težu povredu, odnosno ponavljao povrede odredaba ovog ili drugih zakona, naročito ako je zbog toga ugrožena likvidnost ili održavanje kapitala pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom ili se radi o kršenju propisa koje se ponavlja dva puta u tri godine;

7) utvrdi da je članu uprave ili rukovodiocu pravnosnažnim rešenjem oduzeta poslovna sposobnost;

8) utvrdi da član uprave ili rukovodilac nije osigurao sprovođenje ili nije sproveo mere koje je naložio nadzorni organ ili da nadzornom organu nije omogućio nesmetano vršenje nadzora.

Nadzorni organ može da povuče saglasnost na izbor člana uprave ili rukovodioca pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom ako:

1) član uprave ili rukovodilac nije obezbedio adekvatne organizacione, kadrovske i tehničke uslove u skladu sa ovim zakonom;

2) u drugim slučajevima kada utvrdi da je član uprave ili rukovodilac učinio povredu ovog zakona ili akata nadzornog organa.

Član uprave, odnosno rukovodilac prestaje sa vršenjem svih funkcija u pružaoцу usluga povezanih s digitalnom imovinom od dana dostavljanja rešenja kojim se povlači saglasnost na izbor člana uprave, odnosno rukovodioca pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom.

Uprava pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom je dužna da, najkasnije u roku od 30 dana od dana dostavljanja rešenja iz stava 3. ovog člana, dostavi nadzornom organu zahtev za davanje saglasnosti na imenovanje novog člana uprave, odnosno rukovodioca.

Kadrovska i organizaciona osposobljenost i tehnička opremljenost

Član 63.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da u vreme davanja dozvole i tokom poslovanja ispunjava uslove kadrovske i organizacione osposobljenosti i tehničke opremljenosti propisane aktom nadzornog organa, uključujući i posedovanje sistema obrade podataka i održavanje kontinuiteta i pravilnosti u pružanju usluga i obavljanju aktivnosti.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da ustanovi adekvatna pravila i procedure koje obezbeđuju da je poslovanje privrednog društva, njegove uprave i rukovodioca, kao i zaposlenih u skladu sa odredbama ovog zakona i aktima nadzornog organa.

Privredno društvo koje obavlja delatnost organizatora platforme dužno je da u vreme davanja dozvole i tokom poslovanja:

1) poseduje sisteme za jasno ustanovljavanje i ispravljanje mogućih negativnih posledica na funkcionisanje platforme za trgovanje digitalnom imovinom i učesnike u trgovanju, a koje proističu iz sukoba interesa između organizatora

platforme i njegovih vlasnika, s jedne strane, i stabilnog funkcionisanja platforme, s druge strane, naročito kada takvi sukobi interesa mogu da budu štetni za funkcije koje organizator platforme vrši u skladu sa odredbama ovog zakona i aktima nadzornog organa;

2) bude adekvatno opremljeno kako bi upravljalo rizicima kojima je izloženo, sprovedilo odgovarajuće mere i sisteme za prepoznavanje svih značajnih rizika po svoje poslovanje i donelo delotvorne mere u cilju umanjenja tih rizika;

3) poseduje procedure za stabilno upravljanje tehničkim funkcionisanjem svojih sistema, uključujući uspostavljanje delotvornih sistema u slučaju nepredviđenih okolnosti, a u cilju savladavanja rizika od prekida rada sistema;

4) ima transparentna i obavezujuća pravila i procedure kojima se omogućuje pravično i pravilno trgovanje i uspostavljaju objektivni kriterijumi za efikasno izvršavanje naloga;

5) poseduje delotvorne procedure kojima se olakšava efikasno i blagovremeno zaključenje transakcija koje se izvršavaju u okviru tih sistema;

6) raspolaze sa dovoljno finansijskih sredstava kako bi se olakšalo pravilno funkcionisanje platforme za trgovanje digitalnom imovinom, a s obzirom na prirodu i obim transakcija koje se zaključuju na platformi, kao i opseg i stepen rizika kojima je izloženo.

Nadzorni organ propisuje bliže uslove u vezi sa kadrovskom i organizacionom osposobljenošću, kao i tehničkom i informacionom opremljenošću pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom, naročito uzimajući u obzir konkretne okolnosti tržišta, značajne rizike, potencijalne sukobe interesa, finansijske resurse i neophodnu stručnu i tehničku informacionu osposobljenost.

Opšti akti pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom

Član 64.

Opšti akti pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom su statut, odnosno osnivački akt i pravila poslovanja društva.

Nadzorni organ daje prethodnu saglasnost na opšte akte pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom iz stava 1. ovog člana, kao i na izmene i/ili dopune tih opštih akata.

Lice s kvalifikovanim učešćem u pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom

Član 65.

Lice s kvalifikovanim učešćem u pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom u svakom trenutku mora da ispunjava sledeće uslove podobnosti radi obezbeđivanja stabilnog i sigurnog upravljanja tim pružaocem usluga:

- 1) da ima dobru poslovnu reputaciju;
- 2) da saradnik lica s kvalifikovanim učešćem u pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom ima dobru poslovnu reputaciju;
- 3) da članovi uprave pravnog lica s kvalifikovanim učešćem u pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom i lica koja su s tim pravnim licem blisko povezana imaju dobru poslovnu reputaciju;
- 4) da je finansijsko stanje lica s kvalifikovanim učešćem u pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom odgovarajuće;

5) da vršenje nadzora nad pružaocem usluga povezanih s digitalnom imovinom u skladu sa ovim zakonom nije onemogućeno ili znatno otežano zbog bliske povezanosti lica s kvalifikovanim učešćem s drugim licima;

6) da je grupa društava kojoj pripada pravno lice s kvalifikovanim učešćem transparentna i da se u potpunosti može utvrditi vlasništvo svih lica koja imaju direktno ili indirektno vlasništvo u tom pravnom licu, kao i svako direktno ili indirektno vlasništvo tog pravnog lica u drugim pravnim licima;

7) da poslovne i druge aktivnosti lica s kvalifikovanim učešćem nisu povezane s pranjem novca ili finansiranjem terorizma, da ne ugrožavaju stabilnost i sigurnost poslovanja pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom, kao i da ne onemogućavaju niti znatno otežavaju vršenje nadzora nad pružaocem usluga povezanih s digitalnom imovinom;

8) da je moguće utvrditi izvor sredstava za sticanje kvalifikovanog učešća.

Nadzorni organ bliže propisuje uslove podobnosti koje lica s kvalifikovanim učešćem u pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom moraju da ispune.

Pored uslova iz stava 1. ovog člana, nadzorni organ može propisati i druge uslove podobnosti koje mora da ispunjava lice s kvalifikovanim učešćem u pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom.

Prethodna saglasnost za sticanje, odnosno uvećanje kvalifikovanog učešća

Član 66.

Lice koje namerava da stekne kvalifikovano učešće u pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom, ili da ga uveća tako da stekne od 20% do 30%, više od 30% do 50% ili više od 50% glasačkih prava ili kapitala u tom pružaocu, odnosno tako da postane njegovo matično društvo – dužno je da pribavi prethodnu saglasnost nadzornog organa za ovo sticanje, odnosno uvećanje.

Nadzorni organ o zahtevu za davanje saglasnosti iz stava 1. ovog člana odlučuje u roku od 30 dana od dana prijema urednog zahteva.

Ako je zahtev za davanje saglasnosti iz stava 1. ovog člana neuređan, nadzorni organ u roku od 15 dana od dana prijema tog zahteva obaveštava podnosioca zahteva na koji način da uredi taj zahtev, u kom slučaju rok iz stava 2. ovog člana počinje da teče od dana kada je podnet uredan zahtev u skladu sa obaveštenjem iz ovog stava.

Rešenjem kojim daje saglasnost iz stava 1. ovog člana, nadzorni organ utvrđuje da je lice iz tog stava dužno da stekne, odnosno uveća kvalifikovano učešće u pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom najkasnije u roku od godinu dana od dana dostavljanja ovog rešenja.

Saglasnost iz stava 1. ovog člana prestaje da važi ako lice iz tog stava ne stekne, odnosno ne uveća kvalifikovano učešće u pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom u roku iz stava 4. ovog člana, a ako u tom roku stekne, odnosno uveća ovo učešće, ali ne u nivou za koji je data ova saglasnost, ta saglasnost dalje važi samo za nivo stečenog, odnosno uvećanog kvalifikovanog učešća u tom pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom.

Lice koje podnosi zahtev iz stava 2. ovog člana mora da ispuni uslove podobnosti iz člana 65. ovog zakona.

U postupku odlučivanja o zahtevu za davanje saglasnosti iz stava 2. ovog člana shodno se primenjuje član 68. ovog zakona.

Nadzorni organ propisuje dokaze, dokumentaciju i podatke koje je lice iz stava 1. ovog člana dužno da dostavi uz zahtev iz stava 2. ovog člana.

Zajedničko nastupanje kod sticanja, odnosno uvećanja kvalifikovanog učešća

Član 67.

Smatra se da, radi sticanja, odnosno uvećanja kvalifikovanog učešća u pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom sledeća lica nastupaju kao jedan sticalac:

- 1) pravno lice i lica koja učestvuju u upravljanju ili rukovođenju tim pravnim licem ili drugim pravnim licem s kojim je to pravno lice blisko povezano;
- 2) pravno lice i lica koja neposredno imenuje i razrešava organ upravljanja tog pravnog lica ili drugog pravnog lica s kojim je to pravno lice blisko povezano;
- 3) pravno lice i zastupnici i likvidacioni upravnici tog pravnog lica ili drugog pravnog lica s kojim je to pravno lice blisko povezano;
- 4) fizička lica koja se smatraju povezanim licima u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva;
- 5) pravna lica u kojima lica iz tačke 4) ovog stava učestvuju u upravljanju ili rukovođenju ili u njima imaju kontrolno učešće;
- 6) pravna lica – članovi iste grupe društava;
- 7) lica koja učestvuju u upravljanju ili rukovođenju istim pravnim licem;
- 8) lica koja imaju kontrolno učešće u istom pravnom licu;
- 9) lice koje drugom licu omogućava da obezbedi sredstva za sticanje, odnosno uvećanje kvalifikovanog učešća u pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom i to drugo lice;
- 10) vlastodavac i punomoćnik;
- 11) dva ili više pravnih ili fizičkih lica među kojima ne postoji odnos iz tač. 1) do 10) ovog stava, a povezana su tako da postoji mogućnost da se usled pogoršanja ili poboljšanja finansijskog položaja jednog lica pogorša ili poboljša finansijski položaj drugog lica ili više njih, a nadzorni organ, na osnovu dokumentacije i podataka kojima raspolaže, proceni da postoji mogućnost prenosa gubitka, dobiti ili kreditne sposobnosti.

Radi sticanja, odnosno uvećanja kvalifikovanog učešća u pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom lice nastupa kao jedan sticalac s drugim licem i kada između njih ne postoji veza iz stava 1. ovog člana ali svako to lice nastupa kao jedan sticalac sa istim trećim licem, i to na neki od načina utvrđenih u tom stavu.

Saradnici i poslovna reputacija

Član 68.

Pravno lice koje namerava da pruža usluge povezane s digitalnom imovinom, dužno je da pri podnošenju zahteva iz člana 56. ovog zakona, kao i na zahtev nadzornog organa, dostavi spisak saradnika lica koja stiču kvalifikovano učešće, člana uprave i rukovodioca pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom, kao i stvarnog vlasnika pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom u smislu zakona kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, s dokazima o neosuđivanosti saradnika, radi procene njihove poslovne reputacije.

Saradnikom u smislu ovog zakona smatra se:

1) svako fizičko lice koje je član uprave ili drugo odgovorno lice u pravnom licu čiji je stvarni vlasnik lice koje ima, odnosno stiče kvalifikovano učešće u pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom, ili u kome je to lice član uprave ili na drugom rukovodećem položaju;

2) svako fizičko lice koje je stvarni vlasnik pravnog lica u kome je lice iz tačke 1) ovog stava član uprave ili na drugom rukovodećem položaju;

3) svako fizičko lice koje sa licem iz tačke 1) ovog stava ima stvarno vlasništvo nad istim pravnim licem.

Odredbe stava 2. ovog člana shodno se primenjuju i na saradnika člana uprave i rukovodioca pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom, kao i stvarnog vlasnika pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom u smislu zakona kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Dokazom o neosuđivanosti saradnika iz stava 1. ovog člana smatra se dokaz da saradnik nije lice koje je pravnosnažno osuđeno za krivična i/ili druga kažnjiva dela iz člana 60. stav 2. tačka 1) ovog zakona..

Ako iz opravdanih razloga ne može da pribavi dokaze o neosuđivanosti saradnika iz stava 1. ovog člana, podnosilac zahteva iz tog stava može dostaviti i izjavu datu pod materijalnom i krivičnom odgovornošću da njegovi saradnici nisu osuđivani. Nadzorni organ može u bilo kom trenutku zatražiti od tog podnosioca da joj dostavi dokaze o neosuđivanosti tih lica ili neposredno od nadležnog organa zatražiti te dokaze.

Brokersko-dilerska društva i organizatori tržišta u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala

Član 69.

Brokersko-dilersko društvo i organizator tržišta koji imaju dozvolu Komisije u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala prilikom podnošenja zahteva za davanje dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom podnose zahtev za davanje te dozvole, uz koji dostavljaju dokumentaciju iz člana 56. stav 2. ovog zakona osim dokumentacije iz tog stava koju je brokersko-dilersko društvo, odnosno organizator tržišta već podneo nadzornom organu u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala a koja se ne menja zbog podnošenja zahteva za davanje dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom (npr. rešenje o upisu u registar privrednih subjekata, podaci o članovima uprave, podaci o licima s kvalifikovanim učešćem, dokaz o posedovanju minimalnog kapitala i sl).

Dokumentaciju iz člana 56. stav 2. tačka 12) ovog zakona, brokersko-dilersko društvo i organizator tržišta iz stava 1. ovog člana podnosi samo ako lica koja će neposredno rukovoditi poslovima pružanja usluga povezanih s digitalnom imovinom nisu istovremeno i članovi uprave.

Brokersko-dilersko društvo i organizator tržišta iz stava 1. ovog člana dužni su da obezbede tehničku, kadrovsku i organizacionu odvojenost obavljanja poslova za koje imaju dozvolu u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala od obavljanja poslova za koje imaju dozvolu u skladu sa ovim zakonom.

Brokersko-dilersko društvo i organizator tržišta iz stava 1. ovog člana dužni su da poslove za koje imaju dozvolu u skladu sa ovim zakonom obavljaju na način koji ne ugrožava stabilnost i sigurnost dela njihovog poslovanja koji se odnosi na obavljanje poslova za koje imaju dozvolu u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, niti otežava vršenje nadzora u skladu sa tim zakonom.

Nadzorni organ može da propiše dodatne uslove koje moraju da ispune brokersko-dilersko društvo i organizator tržišta koji imaju dozvolu u skladu sa

zakonom kojim se uređuje tržište kapitala radi dobijanja dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom.

Promena poslovnog imena i sedišta

Član 70.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom je dužan da pre podnošenja prijave za upis promene poslovnog imena i sedišta u registar privrednih subjekata obavesti nadzorni organ o promeni koju vrši.

Statusne promene

Član 71.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji učestvuje u statusnoj promeni dužan je da pre podnošenja prijave za upis te statusne promene u registar privrednih subjekata dobije saglasnost nadzornog organa za tu statusnu promenu.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji po sprovedenoj statusnoj promeni nastavlja da postoji i da pruža usluge povezane s digitalnom imovinom dužan je da uz zahtev za davanje saglasnosti iz stava 1. ovog člana nadzornom organu dostavi:

- 1) odluku o statusnoj promeni;
- 2) izmene opštih akata;
- 3) dokumentaciju iz člana 56. stav 2. ovog zakona koja se menja usled statusne promene;
- 4) dokaz o uplaćenju naknadi u skladu sa tarifom nadzornog organa.

Nadzorni organ može od pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom iz stava 2. ovog člana zahtevati da mu dostavi i druge podatke i dokumente.

Ako se statusnom promenom imovina i obaveze pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom prenose na drugog pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom (u daljem tekstu: društvo sticalac), na podnošenje zahteva društva sticaoca za davanje saglasnosti iz stava 1. ovog člana primenjuju se st. 2. i 3. ovog člana.

Ako se statusnom promenom osniva novo privredno društvo ili se imovina i obaveze prenose na postojeće društvo koje nema dozvolu za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom u skladu sa ovim zakonom, primenjuju se odredbe ovog zakona koje se odnose na davanje dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom.

Nadzorni organ odlučuje o zahtevu za davanje saglasnosti iz stava 1. ovog člana u roku od 60 dana od dana prijema urednog zahteva.

Ako je zahtev za davanje saglasnosti iz stava 1. ovog člana neuređan, nadzorni organ u roku od 20 dana od dana prijema tog zahteva obaveštava podnosioca zahteva na koji način da uredi taj zahtev, u kom slučaju rok iz stava 6. ovog člana počinje da teče od dana kada je podnet uredan zahtev u skladu sa obaveštenjem iz ovog stava.

Registar pružalaca usluga povezanih s digitalnom imovinom

Član 72.

Nadzorni organi vode registre pružalaca usluga povezanih s digitalnom imovinom.

U registre iz stava 1. ovog člana upisuju se podaci o:

- 1) pružaocima usluga povezanih s digitalnom imovinom koji imaju dozvolu nadzornog organa za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom;
- 2) ograncima pružalaca usluga povezanih s digitalnom imovinom u stranim državama, odnosno pružaocima usluga povezanih s digitalnom imovinom koji na osnovu saglasnosti nadzornog organa ove usluge pružaju neposredno u stranoj državi.

Registri iz stava 1. ovog člana vode se u elektronskom obliku, a podaci iz tih registara se objavljuju na internet prezentacijama nadzornih organa, kao i na portalu iz člana 9. stav 1. ovog zakona, i redovno se ažuriraju.

Nadzorni organ propisuje bliže uslove, sadržinu i način vođenja registara iz stava 1. ovog člana, kao i način brisanja podataka iz tih registara.

Prestanak važenja dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom

Član 73.

Dozvola za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom prestaje da važi u sledećim slučajevima:

- 1) kada nadzorni organ donese rešenje o oduzimanju te dozvole;
- 2) kada je pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom brisan iz registra privrednih subjekata usled statusne promene;
- 3) kada je otvoren stečajni postupak ili pokrenut postupak prinudne likvidacije nad pružaocem usluga povezanih s digitalnom imovinom.

2. Obaveze pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom

Primena zakona kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma

Član 74.

Na pružaoce usluga povezanih s digitalnom imovinom, primenjuju se odredbe propisa kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, propisa kojima se uređuje ograničenje raspolaganja imovinom u cilju sprečavanja terorizma i širenja oružja za masovno uništenje i odredbe ovog zakona kojima se uređuju posebne obaveze tih pružalaca u vezi sa sprečavanjem pranja novca i finansiranja terorizma.

Digitalna imovina, odnosno virtuelna imovina se smatra imovinom, prihodom ili drugom odgovarajućom vrednošću u smislu propisa kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma i propisa kojima se uređuje ograničenje raspolaganja imovinom u cilju sprečavanja terorizma i širenja oružja za masovno uništenje.

Radnje i mere koje preduzima pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom

Član 75.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da preduzima radnje i mere za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorizma propisane zakonom kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da uspostavi poslovni odnos sa svakim korisnikom digitalne imovine i da utvrđuje i proverava identitet korisnika digitalne imovine u skladu sa zakonom kojim se uređuje

sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, osim u slučajevima utvrđenim tim zakonom.

Načela sigurnog i dobrog poslovanja pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom

Član 76.

Pri pružanju usluga korisnicima digitalne imovine, pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom je dužan da stavlja interese tih korisnika ispred sopstvenih interesa i da posluje pravično, pošteno i profesionalno, u skladu sa najboljim interesima korisnika poštujući načela utvrđena odredbama ovog zakona.

Sve informacije, uključujući i marketinške, koje pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom upućuje svojim korisnicima ili potencijalnim korisnicima, moraju biti istinite, jasne i ne smeju obmanjivati te korisnike, a marketinški materijal mora biti označen kao takav.

Kako bi korisnici digitalne imovine mogli da shvate prirodu i rizike u vezi sa uslugama koje pruža pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom, kao i rizike vezane za ulaganje u digitalnu imovinu, pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom je dužan da tim korisnicima ili potencijalnim korisnicima pruži odgovarajuće informacije na način koji je razumljiv prosečnom korisniku digitalne imovine koji je fizičko lice, i to naročito:

- 1) osnovne statusne podatke o pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom i uslugama koje pruža;
- 2) informacije o digitalnoj imovini i predloženim investicionim strategijama, uključujući odgovarajuće smernice i upozorenja u vezi sa rizikom ulaganja u tu digitalnu imovinu, odnosno u vezi sa tim strategijama;
- 3) informacije o rizicima obavljanja transakcija s digitalnom imovinom, uključujući rizik od delimičnog ili potpunog gubitka novčanih sredstava, odnosno druge imovine, kao i o tome da se na transakcije s digitalnom imovinom ne primenjuju propisi kojima se uređuje osiguranje depozita ili zaštita investitora, kao ni propisi kojima se uređuje zaštita korisnika finansijskih usluga;
- 4) informacije o mestima izvršenja naloga;
- 5) informacije o troškovima i naknadama.

Informacije iz stava 3. ovog člana mogu se pružati u standardizovanoj formi.

Pri pružanju usluga upravljanja portfolijom, pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom je dužan da prikupi neophodne informacije o znanju i iskustvu korisnika digitalne imovine ili potencijalnog korisnika o investicionoj oblasti, finansijskoj situaciji i investicionim ciljevima korisnika koji su značajni za određenu vrstu digitalne imovine ili usluge, kako bi pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom bio u stanju da tom korisniku ili potencijalnom korisniku preporuči za njega odgovarajuću uslugu povezanu s digitalnom imovinom, odnosno digitalnu imovinu.

Postupci i mehanizmi za zaštitu prava korisnika digitalne imovine

Član 77.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom je dužan da, kada drži digitalnu imovinu korisnika, ustanovi adekvatne postupke i mehanizme za zaštitu prava korisnika kako bi se sprečilo korišćenje digitalne imovine korisnika za račun pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom, osim uz izričitu saglasnost korisnika.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom ne može da:

- 1) zalaže ili otuđuje digitalnu imovinu korisnika bez njegovog prethodnog pisanog ovlašćenja;
- 2) izvršava naloge korisnika na način koji nije u skladu sa ovim zakonom i aktima nadzornog organa, odnosno aktima organizatora platforme;
- 3) kupuje, prodaje ili pozajmljuje za sopstveni račun istu digitalnu imovinu koja je predmet naloga korisnika pre postupanja po nalogu korisnika;
- 4) naplaćuje provizije i druge naknade iz digitalne imovine koju čuva i kojom administrira;
- 5) podstiče korisnike na učestalo obavljanje transakcija isključivo radi naplate provizije.

Zaštita novčanih sredstava korisnika digitalne imovine

Član 78.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji drži novčana sredstva, odnosno digitalnu imovinu korisnika dužan je da ispuni sledeće zahteve radi zaštite prava svojih korisnika:

- 1) vođenje evidencija i računa na način koji mu omogućava da u svakom momentu i bez odlaganja razdvoji sredstva jednog korisnika od sredstava drugog korisnika, kao i od sopstvenih sredstava, i obezbeđuje tačne podatke o tim sredstvima;
- 2) precizno i tačno vođenje evidencija, računa i svoje korespondencije u vezi sa digitalnom imovinom i novčanim sredstvima korisnika na računima kojima upravlja u skladu s članom 80. ovog zakona;
- 3) redovno sravnjenje svojih internih računa sa evidencijama i računima korisnika kojima upravlja u skladu s članom 80. ovog zakona;
- 4) uspostavljanje odgovarajućih mera kako bi se umanjio rizik od gubitka ili smanjenja imovine korisnika, odnosno prava u vezi sa tom imovinom, a koji mogu nastati kao posledica zloupotrebe te imovine, prevare, lošeg upravljanja, neadekvatnog vođenja evidencije ili nemara.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da zaštiti novčana sredstva koja je primio od korisnika digitalne imovine ili njegovog pružaoca platnih usluga u vezi sa izvršenjem transakcije s digitalnom imovinom, u skladu sa odredbama ovog člana.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da novčana sredstva iz stava 2. ovog člana drži na računu kod banke odvojeno od sopstvenih sredstava, u skladu s članom 80. ovog zakona.

Digitalna imovina koju pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom čuva i kojom administrira za račun korisnika, uključujući i sredstva koja su u postupku prenosa, nije u vlasništvu i ne ulazi u imovinu pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom, i ne može se koristiti za plaćanje obaveza tog društva prema poveriocima niti biti predmet prinudne naplate i izvršenja koje se sprovodi nad tim pružaocem usluga povezanih s digitalnom imovinom, i ne ulazi u stečajnu ili likvidacionu masu tog pružaoca usluga.

Bližu sadržinu i formu evidencije koju vodi pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji drži novčana sredstva korisnika u skladu sa ovim zakonom, odnosno digitalnu imovinu korisnika, propisuje nadzorni organ.

Prenos novčanih sredstava radi izvršenja transakcija s digitalnom imovinom

Član 79.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom iz člana 3. stav 1. tač. 2), 3) i 7) ovog zakona može primati novčana sredstva korisnika digitalne imovine isključivo radi izvršenja transakcije s digitalnom imovinom.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom iz člana 3. stav 1. tač. 2), 3) i 7) ovog zakona dužan je da novčana sredstva iz stava 1. ovog člana prenese primaocu tih sredstava najkasnije narednog poslovnog dana od dana prijema tih novčanih sredstava.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, u slučaju prenosa novčanih sredstava u skladu sa propisima kojima se uređuje devizno poslovanje, pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom iz člana 3. stav 1. tač. 2) i 3) ovog zakona dužan je da u roku iz stava 2. ovog člana inicira prenos tih novčanih sredstava primaocu tih sredstava, ako nije moguće da i pored razumnih mera koje je preduzeo u tom roku izvrši njihov prenos.

Ako novčana sredstva iz stava 1. ovog člana ne prenese primaocu tih sredstava u roku iz stava 2. ovog člana, odnosno ako u tom roku ne postupi u skladu sa stavom 3. ovog člana, pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom iz člana 3. stav 1. tač. 2), 3) i 7) ovog zakona je dužan da ta novčana sredstva vrati pošiljaocu tih sredstava.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, na osnovu izričite saglasnosti korisnika digitalne imovine, pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom iz člana 3. stav 1. tač. 2), 3) i 7) ovog zakona može novčana sredstva iz stava 1. ovog člana preneti primaocu tih sredstava u roku od tri poslovna dana od dana prijema tih novčanih sredstava, pri čemu je dužan da obezbedi odgovarajući zapis te saglasnosti koji čuva u skladu s članom 84. ovog zakona. I u tom slučaju, pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da primljena novčana sredstva vrati pošiljaocu tih sredstava ako u roku iz ovog stava ta novčana sredstva ne prenese njihovom primaocu.

Primljena novčana sredstva iz stava 1. ovog člana ne smatraju se depozitom u smislu zakona kojim se uređuju banke niti elektronskim novcem.

Novčani računi

Član 80.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji ima dozvolu za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom iz člana 3. stav 1. tač. 1), 8) ili 9) može da otvori novčani račun korisnika digitalne imovine kod banke koji je odvojen od novčanog računa pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom, a posebna saglasnost korisnika ili ovlašćenje za otvaranje računa sa novčanim sredstvima nije neophodna.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji ima dozvolu za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom iz člana 3. stav 1. tačka 4) ovog zakona može, isključivo u svrhu primanja uplata vezanih za digitalnu imovinu i prenosa tih sredstava korisniku digitalne imovine, da otvori novčani račun korisnika digitalne imovine kod banke koji je odvojen od novčanog računa pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom, a posebna saglasnost korisnika ili ovlašćenje za otvaranje računa sa novčanim sredstvima nije neophodna.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom iz stava 1. ovog člana može koristiti jedan ili više računa za novčana sredstva korisnika digitalne imovine i dužan je da u kontinuitetu vodi tačnu evidenciju o sredstvima svakog korisnika koja se drže na zbirnom računu.

Sredstva s novčanog računa korisnika digitalne imovine pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom iz stava 1. ovog člana može da koristi samo za plaćanje obaveza u vezi sa uslugama za koje ima dozvolu nadzornog organa.

Sredstva na novčanom računu korisnika digitalne imovine, uključujući i sredstva koja su u postupku prenosa, nisu u vlasništvu i ne ulaze u imovinu pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom iz stava 1. ovog člana, ne mogu se koristiti za plaćanje obaveza tog društva prema poveriocima niti biti predmet prinudne naplate i izvršenja koje se sprovodi nad tim pružaocem usluga povezanih s digitalnom imovinom, i ne ulaze u stečajnu ili likvidacionu masu tog pružaoca usluga.

Izvršenje naloga korisnika

Član 81.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom je dužan da ustanovi mere i sisteme za brzo, pošteno i efikasno izvršavanje naloga korisnika digitalne imovine u odnosu na naloge ostalih korisnika digitalne imovine ili tog pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom.

Mere i sistemi iz stava 1. ovog člana moraju omogućavati izvršenje naloga korisnika u skladu sa vremenom kada je pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom primio naloge.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da vodi knjigu naloga u elektronskom obliku u koju se upisuju nalozi korisnika za kupovinu ili prodaju digitalne imovine, kao i opozivi tih naloga, na način kojim se odmah beleži vreme prijema naloga i koji sprečava naknadnu izmenu naloga koju nije odobrio korisnik ili vremena prijema naloga.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom može da prima naloge korisnika digitalne imovine u svojim poslovnim prostorijama ili putem telekomunikacionih ili drugih elektronskih sredstava, ako je to predviđeno ugovorom sa tim korisnikom, i u tom slučaju pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom primenjuje odgovarajuće mehanizme zaštite radi obezbeđivanja tačnosti i integriteta naloga u evidenciji, kao što su uređaji za snimanje.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom je dužan da odbije izvršenje naloga ako ima razloga za osnovanu sumnju da bi izvršenjem takvog naloga bile prekršene odredbe ovog zakona ili zakona kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma ili da bi bilo učinjeno delo kažnjivo po zakonu kao krivično delo, privredni prestup ili prekršaj.

U slučaju iz stava 5. ovog člana pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom bez odlaganja obaveštava nadzorni organ.

Ugovor sa korisnikom digitalne imovine

Član 82.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da sa korisnikom digitalne imovine zaključi ugovor kojim se utvrđuju prava i obaveze ugovornih strana, kao i ostali uslovi pod kojima pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom pruža usluge, s tim što prava i obaveze ugovornih strana mogu biti uređena i upućivanjem na opšte uslove poslovanja tog pružaoca i pravna i druga dokumenta koja su lako dostupna korisniku.

Ugovor iz stava 1. ovog člana obavezno sadrži izjavu korisnika da je upoznat sa pravilima poslovanja pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da omogući svojim korisnicima uvid u izmene svojih opštih akata najmanje sedam dana pre početka primene tih izmena.

Ugovor iz stava 1. zaključuje se u pisanoj formi, uključujući i zaključenje ugovora na trajnom nosaču podataka korišćenjem sredstava komunikacije na daljinu (internet, elektronska pošta i sl).

Postupanje po prigovorima

Član 83.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom je dužan da uspostavi primerene procedure za adekvatno rešavanje prigovora korisnika digitalne imovine, na osnovu kojih korisnici mogu na jednostavan način i bez dodatnih troškova da podnesu svoje prigovore. Informacije o postupku podnošenja prigovora se objavljuju na internet prezentaciji pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom je dužan da na prigovore korisnika odgovori u razumnom roku koji ne može biti duži od 15 dana od dana prijema prigovora.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom je dužan da čuva dokumentaciju o svim prigovorima i merama koje su na osnovu njih preduzete, u skladu s članom 84. ovog zakona.

Nadzorni organ može bliže urediti postupanje pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom po prigovorima korisnika.

Obaveza vođenja evidencije i izveštavanje pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom

Član 84.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da vodi u elektronskom obliku i čuva najmanje deset godina podatke koji se odnose na sve transakcije s digitalnom imovinom koje je izvršio, za sopstveni račun ili u ime i za račun korisnika digitalne imovine, a ako su transakcije izvršene u ime i za račun korisnika, ova evidencija sadrži sve podatke u vezi sa identitetom tog korisnika, kao i podatke propisane zakonom kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da nadzornom organu omogući uvid u podatke iz stava 1. ovog člana.

Podaci o privrednim subjektima koji su imaoi virtuelnih valuta

Član 85.

Pružaoi usluga povezanih s virtuelnim valutama dužni su da Narodnoj banci Srbije dostavljaju sledeće podatke o pravnim licima i preduzetnicima koji su korisnici virtuelnih valuta:

- 1) poslovno ime ili skraćeno poslovno ime korisnika virtuelnih valuta;
- 2) adresu sedišta korisnika virtuelnih valuta, a za korisnika koji je strano pravno lice i naziv države;
- 3) matični broj korisnika virtuelnih valuta, odnosno drugu odgovarajuću identifikacionu oznaku za korisnika virtuelnih valuta koji je strano pravno lice (npr. evidencioni broj koji određuje nadležni državni organ);

- 4) poreski identifikacioni broj korisnika virtuelnih valuta;
- 5) datum uspostavljanja i prestanka poslovnog odnosa s korisnikom virtuelnih valuta, kao i datum druge promene u vezi s tim poslovnim odnosom;
- 6) vrstu usluge povezane s virtuelnim valutama koja je predmet poslovnog odnosa iz tačke 5) ovog stava;
- 7) adresu virtuelnih valuta koju korisnik virtuelnih valuta koristi, odnosno koristio je za izvršenje transakcije s virtuelnim valutama, a ako koristi nekoliko adresa – sve adrese virtuelnih valuta;
- 8) druge podatke koje propiše Narodna banka Srbije.

Pružaoци usluga povezanih s virtuelnim valutama odgovaraju za tačnost i potpunost podataka iz stava 1. ovog člana.

Imaoci virtuelnih valuta – pravna lica i preduzetnici sa sedištem u Republici koji nisu koristili usluge povezane s virtuelnim valutama kod pružaoca usluga povezanih s virtuelnim valutama dužni su da Narodnoj banci Srbije dostave izveštaje s podacima iz stava 1. tač. 1) do 4), 7) i 8) ovog člana i odgovaraju za tačnost i potpunost tih podataka.

Narodna banka Srbije u elektronskom obliku vodi evidenciju podataka o imaocima virtuelnih valuta iz st. 1. i 3. ovog člana.

Narodna banka Srbije odgovara za istovetnost podataka iz st. 1. i 3. ovog člana s podacima u evidenciji iz stava 4. ovog člana.

Podaci iz evidencije iz stava 4. ovog člana nisu javno dostupni i na njih se primenjuju odredbe člana 87. ovog zakona.

Narodna banka Srbije propisuje bliže uslove i način vođenja evidencije iz stava 4. ovog člana, način i rokove dostavljanja podataka koji se vode u toj evidenciji, kao i način ostvarivanja uvida u te podatke.

Dužnosti i odgovornost pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom, članova uprave, rukovodioca i zaposlenih

Član 86.

Pružaoци usluga povezanih s digitalnom imovinom, članovi uprave, rukovodioci, prokuristi i zaposlena lica ili lica angažovana po bilo kom drugom osnovu u pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom dužni su da:

- 1) prilikom obavljanja delatnosti, odnosno poslova, u okviru svojih dužnosti postupaju savesno i pošteno, u skladu sa pravilima struke;
- 2) postupaju u najboljem interesu korisnika digitalne imovine, odnosno učesnika u trgovanju, kao i da štite integritet tržišta digitalne imovine;
- 3) uspostavljaju procese i efikasno koriste sredstva potrebna za uredno obavljanje delatnosti;
- 4) preduzimaju sve razumne mere kako bi se izbegli sukobi interesa, a ako se ti sukobi ne mogu izbeći, osiguraju da se prema korisnicima digitalne imovine, odnosno učesnicima u trgovanju postupa pošteno;
- 5) se pridržavaju odredaba ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona, tako da rade u interesu korisnika digitalne imovine, odnosno učesnika u trgovanju, kao i integriteta tržišta digitalne imovine.

Poslovna tajna

Član 87.

Poslovnom tajnom smatraju se podaci do kojih je u toku poslovanja došao pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom, a odnose se na korisnika tih usluga, uključujući i podatke o njegovoj ličnosti, kao i podatke o transakciji s digitalnom imovinom, osim onih koji su učinjeni javno dostupnim.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom, članovi njegovih organa i lica zaposlena ili angažovana kod njega, kao i druga lica koja zbog prirode svog posla imaju pristup podacima iz stava 1. ovog člana (u daljem tekstu: obveznik čuvanja poslovne tajne) – ne mogu trećim licima saopštiti ili dostaviti ove podatke, niti im mogu omogućiti pristup tim podacima.

Obaveza čuvanja poslovne tajne iz stava 1. ovog člana za obveznike čuvanja te tajne ne prestaje ni posle prestanka statusa na osnovu kog su ostvarili pristup podacima koji su predmet ove tajne.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, obveznik čuvanja poslovne tajne može trećim licima saopštiti ili dostaviti podatke iz stava 1. ovog člana, odnosno omogućiti pristup tim podacima:

- 1) ako je lice na koje se ovi podaci odnose prethodno dalo pismeni pristanak;
- 2) ako to zahteva nadzorni organ ili drugo regulatorno telo u Republici za potrebe vršenja nadzora ili radi obavljanja poslova iz ovog ili drugog zakona;
- 3) na osnovu odluke ili zahteva nadležnog suda;
- 4) za potrebe ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove, organa nadležnog za borbu protiv organizovanog kriminala i organa nadležnog za sprečavanje pranja novca, u skladu s propisima;
- 5) za potrebe poreske uprave;
- 6) u vezi sa imovinskim postupkom, na osnovu zahteva staraoca imovine ili konzularnih predstavništava stranih država, posle podnošenja pismenih dokumenata kojima se dokazuje opravdani interes tih lica;
- 7) na zahtev stranog regulatornog tela, u skladu sa zakonom;
- 8) u vezi sa postupkom izvršenja ili obezbeđenja na imovini korisnika digitalne imovine, na osnovu zahteva suda, izvršitelja ili drugog nadležnog organa u tom postupku;
- 9) ako je to u drugim slučajevima propisano ovim ili drugim zakonom.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom ima pravo da podatke iz stava 1. ovog člana saopšti, odnosno dostavi sudiji za prethodni postupak, javnom tužiocu i sudovima, odnosno drugim organima koji vrše javnopravna ovlašćenja – isključivo radi zaštite svojih prava, u skladu sa zakonom.

Lica kojima su podaci iz stava 1. ovog člana učinjeni dostupnim u skladu sa st. 4. i 5. ovog člana te podatke mogu koristiti isključivo u svrhu za koju su pribavljeni i ne mogu ih dalje saopštavati ili dostavljati trećim licima niti tim licima omogućiti pristup tim podacima, osim u slučajevima utvrđenim zakonom.

Odredbe stava 6. ovog člana primenjuju se i na lica koja su zaposlena ili angažovana, odnosno koja su bila zaposlena ili angažovana kod lica kojima su podaci iz stava 1. ovog člana učinjeni dostupnim u skladu sa st. 4. i 5. ovog člana, kao i druga lica kojima su zbog prirode njihovog posla ti podaci učinjeni dostupnim.

Zaštita podataka o ličnosti

Član 88.

Pružaoци usluga povezanih s digitalnom imovinom dužni su da pri prikupljanju i obradi podataka o ličnosti iz člana 87. stav 1. ovog zakona postupaju u skladu s zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

Poslovne knjige i finansijski izveštaji

Član 89.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i vrednovanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda, sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje informacija iz finansijskih izveštaja, kao i internu reviziju, vrši u skladu sa zakonima kojima se uređuju računovodstvo i revizija, ako ovim zakonom nije drugačije propisano.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji pruža usluge povezane s virtuelnim valutama dužan je da odvojeno evidentira poslovne promene koje se odnose na usluge povezane s virtuelnim valutama u odnosu na usluge povezane s drugom digitalnom imovinom i u odnosu na sve druge delatnosti koje obavlja.

Revizija finansijskih izveštaja

Član 90.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da obezbedi reviziju svojih finansijskih izveštaja ako je na to obavezan u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija.

Izuzetno od stava 1. ovog člana, ako je ukupna vrednost transakcija s digitalnom imovinom na godišnjem nivou veća od 220.000.000 dinara, pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da obezbedi reviziju svojih finansijskih izveštaja.

Spoljni revizor koji obavlja reviziju finansijskih izveštaja pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom iz st. 1. i 2. ovog člana dužan je da nadzorni organ bez odlaganja obavesti o:

- 1) svakoj činjenici koja bi mogla da predstavlja povredu zakona ili propisa koju je učinio ili čini pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom;
- 2) materijalno značajnoj promeni finansijskog rezultata iskazanog u nerevidiranim godišnjim finansijskim izveštajima pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom;
- 3) okolnostima koje bi mogle dovesti do znatnog materijalnog gubitka za pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom ili ugroziti kontinuitet njegovog poslovanja;
- 4) rezervama datim u mišljenju spoljnog revizora na finansijske izveštaje pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom.

Spoljni revizor je dužan da nadzorni organ obavesti o činjenicama i okolnostima iz stava 3. ovog člana i ako do saznanja o njima dođe tokom vršenja revizije finansijskih izveštaja pravnog lica koje je blisko povezano s pružaocem usluga povezanih s digitalnom imovinom.

Obaveštavanje iz st. 3. i 4. ovog člana ne smatra se povredom tajnosti podataka i spoljni revizor ne može zbog toga snositi odgovornost.

Dostavljanje finansijskih izveštaja nadzornom organu

Član 91.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da pojedinačne finansijske izveštaje za prethodnu godinu, sa izveštajem spoljnog revizora ako je dužan da obezbedi reviziju svojih finansijskih izveštaja u skladu sa članom 90. ovog zakona – dostavi nadzornom organu najkasnije u roku od 30 dana od dana dostavljanja finansijskih izveštaja u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Ako je dužan da sastavlja konsolidovane finansijske izveštaje, pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dostavlja nadzornom organu i konsolidovane finansijske izveštaje za prethodnu godinu, sa izveštajem spoljnog revizora, najkasnije u roku od 30 dana od dana dostavljanja konsolidovanih finansijskih izveštaja u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

Sistem upravljanja i sistem unutrašnjih kontrola

Član 92.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da uspostavi, održava i unapređuje pouzdane, efikasne i sveobuhvatne sisteme upravljanja i unutrašnjih kontrola koji obezbeđuju odgovorno i pouzdano upravljanje tim pružaocem usluga povezanih s digitalnom imovinom.

Sistem upravljanja i sistem unutrašnjih kontrola iz stava 1. ovog člana naročito obuhvataju:

1) organizacionu strukturu s precizno i jasno utvrđenim, transparentnim i doslednim podelama i razgraničenjima poslova, kao i dužnostima i odgovornostima koje se odnose na pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom;

2) efektivne i efikasne procedure za identifikovanje, merenje i praćenje rizika kojima je pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom izložen ili bi mogao da bude izložen, posebno rizika od pranja novca i finansiranja terorizma, kao i za upravljanje ovim rizicima, odnosno izveštavanje o tim rizicima;

3) odgovarajuće računovodstvene procedure i procedure za ocenu usklađenosti s propisima kojima se uređuju sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, kao i druge procedure.

Nadzorni organ može bliže propisati način i uslove uspostavljanja, održavanja i unapređenja sistema iz stava 1. ovog člana.

Poveravanje operativnih poslova pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom trećem licu

Član 93.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom može poveriti obavljanje pojedinih operativnih poslova povezanih s pružanjem usluga povezanih s digitalnom imovinom trećem licu.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji namerava da poveri obavljanje pojedinih operativnih poslova povezanih s pružanjem usluga povezanih s digitalnom imovinom trećem licu – dužan je da o tome prethodno obavesti nadzorni organ, najkasnije 30 dana pre dana nameravanog poveravanja.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom odgovara za zakonito poslovanje lica kome je poverio obavljanje pojedinih operativnih poslova.

Poslovi pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom ne mogu se poveriti trećem licu ako bi to poveravanje narušilo kvalitet unutrašnjih kontrola tog

pružaoca ili bi moglo znatno ugroziti zakonitost poslovanja tog pružaoca, njegovo finansijsko stanje ili stabilnost.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da nadzornom organu obezbedi, u okviru svojih mogućnosti, vršenje nadzora nad licem kome je poverio obavljanje pojedinih operativnih poslova, kao i da mu obezbedi uvid u poslovne knjige i drugu dokumentaciju i podatke nastale u vezi sa obavljanjem ovih poslova, a kojima to lice raspolaže.

Pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom u stranoj državi

Član 94.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom može pružati usluge povezane s digitalnom imovinom u stranoj državi ili preko ogranka ili neposredno, u skladu s propisima te države i odredbama ovog člana.

Radi osnivanja ogranka u stranoj državi ili neposrednog pružanja usluga povezanih s digitalnom imovinom u stranoj državi, pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom podnosi nadzornom organu zahtev za davanje saglasnosti.

Uz zahtev iz stava 2. ovog člana, pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dostavlja i sledeće podatke i dokumentaciju:

- 1) naziv i adresu ogranka, ako osniva ogranak u stranoj državi;
- 2) opis organizacione strukture ogranka, ako osniva ogranak u stranoj državi;
- 3) poslovni plan ogranka, odnosno plan neposrednog pružanja usluga povezanih s digitalnom imovinom u stranoj državi za prve tri poslovne godine sa opisom usluga povezanih s digitalnom imovinom koje namerava da pruža u stranoj državi, uključujući i broj i vrstu očekivanih korisnika digitalne imovine, kao i očekivani obim i iznos transakcija s digitalnom imovinom, i to za svaku vrstu usluga povezanih s digitalnom imovinom koju namerava da pruža u stranoj državi;
- 4) podatke o licima koja će rukovoditi poslovima ogranka, odnosno neposrednim pružanjem usluga povezanih s digitalnom imovinom u stranoj državi, s podacima i dokazima da ta lica imaju dobru poslovnu reputaciju u skladu s članom 60. ovog zakona;
- 5) dokaz da su propisi strane države u kojoj osniva ogranak, odnosno neposredno pruža usluge povezane s digitalnom imovinom, usklađeni sa međunarodnim standardima u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, naročito u oblasti koja se odnosi na digitalnu imovinu i obaveze pružalaca usluga povezanih s digitalnom imovinom;
- 6) dokaz da ne postoje smetnje da nadzorni organ sprovodi nadzor nad poslovanjem ogranka u stranoj državi u kojoj osniva ogranak, odnosno neposrednim pružanjem usluga povezanih s digitalnom imovinom u određenoj stranoj državi.

O zahtevu iz stava 2. ovog člana nadzorni organ odlučuje u roku od 60 dana od dana prijema urednog zahteva.

Ako je zahtev iz stava 2. ovog člana neuredan, nadzorni organ u roku od 10 dana od dana prijema tog zahteva obaveštava pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom na koji način da uredi taj zahtev, u kom slučaju rok iz stava 4. ovog člana počinje da teče od dana kada je podnet uredan zahtev u skladu sa obaveštenjem iz ovog stava.

Nadzorni organ propisuje bliže uslove i način davanja i oduzimanja saglasnosti iz stava 2. ovog člana.

Poslovanje u skladu s propisanim zahtevima

Član 95.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da u svakom trenutku posluje u skladu sa organizacionim, kadrovskim, tehničkim i drugim zahtevima utvrđenim ovim zakonom i drugim propisima.

Pružanje usluga povezanih sa finansijskim leveridžom

Član 96.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji ima dozvolu za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom iz člana 3. stav 1. tač. 1), 8) ili 9) ovog zakona može svojim korisnicima da pozajmljuje novčana sredstva ili digitalnu imovinu isključivo radi finansijskog leveridža za trgovanje digitalnom imovinom, u skladu sa ugovorom s tim korisnikom.

Pozajmljivanje novčanih sredstava i digitalne imovine iz stava 1. ovog člana pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom može da vrši isključivo iz svoje imovine, ne i iz imovine korisnika.

Nadzorni organ može da propiše uslove i ograničenja u vezi sa pružanjem usluga povezanih s finansijskim leveridžom.

Finansijski leveridž je svaka metoda pomoću koje korisnik digitalne imovine može da povećava izloženost digitalnoj imovini namenjenoj trgovanju, bilo pozajmljivanjem novčanih sredstava ili digitalne imovine, bilo zauzimanjem pozicija sa finansijskom imovinom ili derivatima u koje je ugrađen finansijski leveridž, ili na drugi način od pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji ima dozvolu za pružanje usluge povezane s digitalnom imovinom iz člana 3. stav 1. tačka 1) ovog zakona koji namerava da svojim korisnicima pozajmljuje novčana sredstva i digitalnu imovinu iz stava 1. ovog člana, dužan je da prethodno poveća svoj minimalni kapital do iznosa iz člana 54. stav 1. tačka 2) ovog zakona i da dokaz o tome dostavi nadzornom organu, kao i da održava taj iznos kapitala u skladu s članom 54. ovog zakona.

Prihvatanje/prenos digitalne imovine

Član 97.

Prihvatanje digitalne imovine u zamenu za prodatu robu i/ili pružene usluge u trgovini na malo može se vršiti isključivo preko pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom koji ima dozvolu za pružanje usluge povezane s digitalnom imovinom iz člana 3. stav 1. tačka 7) ovog zakona.

Pružalac usluge povezane s digitalnom imovinom iz stava 1. ovog člana od potrošača prihvata odgovarajuću vrednost digitalne imovine, koja odgovara ceni prodate robe i/ili pruženih usluga tom potrošaču, zamenjuje je za odgovarajući iznos zakonskog sredstva plaćanja i prenosi taj iznos na odgovarajući račun trgovca.

Prihvatanje i/ili prenos digitalne imovine neposredno sa potrošača na trgovca je zabranjen.

VI. ZALOŽNO I FIDUCIJARNO PRAVO NA DIGITALNOJ IMOVINI

Ugovor o zalozi

Član 98.

Ugovorom o zalozi na digitalnoj imovini obavezuje se zalagodavac prema poveriocu (u daljem tekstu: založni poverilac) da mu pruži obezbeđenje za njegovo potraživanje prema zalagodavcu ili trećem licu tako što će se poveriočevo pravo zaloge na digitalnoj imovini zalagodavca uspostaviti u skladu sa ovim zakonom.

Ugovor o zalozi na digitalnoj imovini sadrži naročito:

- 1) datum zaključenja tog ugovora;
- 2) podatke o poveriocu, zalagodavcu i dužniku, ako dužnik i zalagodavac nisu isto lice, i to:

(1) ime i prezime, odnosno poslovno ime ili naziv tih lica,

(2) adresu prebivališta, odnosno sedišta tih lica,

(3) matični broj i poreski identifikacioni broj, ako postoji, tih lica;

- 3) vrstu i količinu digitalne imovine koja je predmet založnog prava;

- 4) podatke o potraživanju koje se obezbeđuje;

- 5) način uspostavljanja zaloge.

Ugovor o zalozi na digitalnoj imovini može biti poseban ugovor ili sastavni deo okvirnog ili drugog ugovora između poverioca i dužnika.

Ugovor o zalozi, u smislu ovog člana, može se izvršiti i korišćenjem pametnog ugovora.

Ugovor o zalozi na digitalnoj imovini zaključuje se u papirnom ili elektronskom obliku, odnosno na trajnom nosaču podataka koji omogućava čuvanje i reprodukovanje izvornih podataka u neizmenjenom obliku.

Nadzorni organ može da propiše dodatne elemente koje mora da sadrži ugovor o zalozi na digitalnoj imovini, kao i posebna pravila kojima se uređuje izvršavanje ugovora o zalozi na digitalnoj imovini korišćenjem pametnog ugovora.

Sticanje založnog prava

Član 99.

Založno pravo se stiče upisom u registar založnog prava koji vodi pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji ima dozvolu nadzornog organa za vođenje registra založnog prava na digitalnoj imovini, kao i za čuvanje i administriranje digitalne imovine za račun korisnika i sa tim povezane usluge.

Uslov za upis založnog prava na digitalnoj imovini u registar založnog prava jeste da je digitalna imovina koja je predmet založnog prava prethodno poverena na čuvanje i administriranje pružaocu usluga povezanih sa digitalnom imovinom koji ima dozvolu za vođenje registra založnog prava na digitalnoj imovini.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji vodi registar založnog prava na digitalnoj imovini u koji se upisuje založno pravo je dužan da u isto vreme sa upisom založnog prava onemogući dalje raspolaganje založenom digitalnom imovinom, kao i da obezbedi da založenom digitalnom imovinom nije moguće raspolagati sve do namirenja obezbeđenog potraživanja, odnosno brisanja založnog prava.

Izuzetno od stava 3. ovog člana, ugovorom o zalozi na digitalnoj imovini može se utvrditi da će raspolaganje založenom digitalnom imovinom biti dozvoljeno. U tom slučaju, založenu digitalnu imovinu čuva pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji vodi registar založnog prava u koji je upisano založno pravo na toj digitalnoj imovini, i to do namirenja obezbeđenog potraživanja, odnosno brisanja založnog prava na toj digitalnoj imovini, u skladu sa ugovorom o zalozi na toj digitalnoj imovini.

Ako je zalagodavac založio digitalnu imovinu na kojoj nema pravo svojine ili ako zaloga nije punovažna iz drugih razloga, upis u registar založnog prava ne proizvodi pravno dejstvo.

Upis založnog prava u registar založnog prava mogu tražiti poverilac ili zalagodavac.

Ako upis traži poverilac, potrebna je izričita izjava zalagodavca da pristaje da poverilac upiše založno pravo u registar založnog prava.

Pravno dejstvo založnog prava

Član 100.

Poverilac čije je založno pravo upisano u registar založnog prava može se naplatiti iz vrednosti predmeta založnog prava pre ostalih poverilaca, ako mu njegovo potraživanje ne bude isplaćeno u celosti.

Potraživanje koje se obezbeđuje

Član 101.

Založnim pravom može se obezbediti novčano potraživanje u domaćoj ili stranoj valuti u skladu sa zakonom, kao i nenovčano potraživanje izraženo u digitalnoj imovini.

Založnim pravom obezbeđuje se određen iznos glavnog potraživanja, dužna kamata i troškovi ostvarenja naplate potraživanja.

Založnim pravom mogu se obezbediti i buduća, kao i uslovna potraživanja.

Pravno dejstvo u stečaju

Član 102.

U slučaju stečajnog postupka nad imovinom zalagodavca, na namirenje iz vrednosti predmeta založnog prava primenjuju se pravila zakona kojim se uređuje stečaj, osim ako nije drugačije propisano ovim zakonom.

Založni poverilac

Član 103.

Založni poverilac je, u smislu zakona kojim se uređuje stečaj, razlučni poverilac koji je stekao založno pravo u skladu sa ovim zakonom.

Određivanje ovlašćenog lica

Član 104.

Ugovorom o zalozi na digitalnoj imovini ili posebnim punomoćjem založni poverilac ili više njih mogu ovlastiti treće lice da preduzima pravne radnje radi zaštite i namirenja obezbeđenog potraživanja (u daljem tekstu: ovlašćeno lice).

Ovlašćeno lice u odnosu na zalagodavca ima prava založnog poverioca.

Za odricanje od založnog prava ovlašćeno lice mora imati posebno ovlašćenje.

Pri upisu založnog prava u registar založnog prava upisuju se podaci o ovlašćenom licu umesto podataka o založnom poveriocu.

Ako ima više založnih poverilaca oni mogu na način iz stava 1. ovog člana odrediti jednog od njih da obavlja poslove ovlašćenog lica.

Zalogodavac

Član 105.

Zalogodavac, u smislu ovog zakona, je lice koje ima pravo svojine na digitalnoj imovini ili svojstvo imaoca digitalne imovine kojom može slobodno raspolagati.

Zalogodavac može biti dužnik ili treće lice.

Pravo korišćenja založene digitalne imovine

Član 106.

Zalogodavac ima pravo da upotrebljava založenu digitalnu imovinu u skladu sa njenom uobičajenom namenom, kao i da, ako digitalna imovina koja je predmet založnog prava daje plodove, pribira te plodove.

Ugovorom o zalozi na digitalnoj imovini može se utvrditi da založni poverilac ima prava iz stava 1. ovog člana.

Pravo na upotrebu založene digitalne imovine može se ugovorom o zalozi na digitalnoj imovini proširiti ili ograničiti.

Ponovno zalaganje

Član 107.

Zalogodavac može da založi digitalnu imovinu na kojoj je već uspostavljeno založno pravo, ako ugovorom o zalozi na digitalnoj imovini nije drugačije utvrđeno.

Posebne ugovorne odredbe o namirenju

Član 108.

Ugovorom o zalozi na digitalnoj imovini može se utvrditi da založni poverilac ima pravo da u trenutku dospelosti potraživanja, pod uslovom da založena digitalna imovina ima tržišnu cenu, po toj tržišnoj ceni digitalnu imovinu zadrži za sebe.

Založni poverilac i zalogodavac se mogu sporazumeti da će poverilac moći da predmet založnog prava po određenoj ceni zadrži za sebe u trenutku dospelosti potraživanja.

Redosled založnih prava

Član 109.

Založni poverilac ima pravo da iz cene postignute prodajom predmeta založnog prava naplati svoje potraživanje pre ostalih poverilaca zalogodavca, osim ako nije drugačije određeno ovim zakonom.

Ako je isti predmet založnog prava, u skladu sa ovim zakonom, založen većem broju poverilaca, redosled isplate njihovih potraživanja iz vrednosti tog predmeta određuje se prema vremenu (dan, čas i minut) prijema zahteva za upis založnog prava u registar založnih prava.

Utvrđivanje reda prvenstva za obezbeđenje potraživanja po osnovu javnih prihoda ili drugih potraživanja Republike, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave vrši se na način predviđen stavom 2. ovog člana.

Namirenje

Član 110.

U trenutku dospelosti, založni poverilac stiče pravo da iz vrednosti predmeta založnog prava namiri svoje glavno potraživanje, kamatu i troškove oko ostvarenja naplate potraživanja.

Višak vrednosti iznad iznosa potraživanja dobijen nakon namirenja iz predmeta založnog prava založni poverilac je dužan isplatiti zalagodavcu narednog radnog dana, u suprotnom plaća zalagodavcu propisanu zateznu kamatu za period od dana namirenja do dana isplate viška vrednosti.

Dužnost saradnje

Član 111.

Zalagodavac je dužan da sarađuje sa založnim poveriocem u postupku namirenja poveriočevog potraživanja iz predmeta založnog prava.

Zalagodavac je dužan da založnom poveriocu pruži obaveštenja radi sprovođenja namirenja.

Obaveze zalagodavca iz st. 1. i 2. ovog člana ima i dužnik, kada to nije isto lice.

Ako povredi neku od obaveza iz ovog člana zalagodavac, odnosno dužnik kada to nije isto lice, dužan je da naknadi štetu koju trpi založni poverilac.

Dužnosti zalagodavca

Član 112.

Zalagodavac je dužan da trpi da se založni poverilac namiri iz vrednosti predmeta založnog prava.

Do okončanja namirenja, zalagodavac je dužan da se uzdržava od radnji kojima se može smanjiti vrednost predmeta založnog prava.

Zalagodavac je dužan da preduzme i druge radnje koje su neophodne da bi založni poverilac mogao da namiri svoje potraživanje.

Ako povredi neku od obaveza iz ovog člana, zalagodavac je dužan da naknadi štetu koju trpi založni poverilac.

Vansudska prodaja predmeta založnog prava

Član 113.

Založni poverilac može pristupiti vansudskoj prodaji predmeta založnog prava po dospelosti obezbeđenog potraživanja.

Potvrda iz registra založnog prava na digitalnoj imovini daje ovlašćenje založnom poveriocu da u ime i za račun zalagodavca zaključi ugovor o prodaji digitalne imovine u postupku namirenja.

Dužnik može punovažno ispuniti dug u bilo koje vreme pre prodaje založene digitalne imovine.

U roku iz stava 3. ovog člana zalagodavac može, iako nije dužan, ispuniti obavezu dužnika.

Vansudska prodaja predmeta založnog prava, u smislu ovog zakona, obuhvata i javnu prodaju putem nadmetanja.

Sticanje prava svojine na vansudskoj javnoj prodaji i drugim vrstama prodaje

Član 114.

Savesno lice koje kupi predmet založnog prava na vansudskoj javnoj prodaji, stiče pravo svojine na tom predmetu bez tereta.

Pravo svojine koje je savesni kupac stekao ne može se osporavati zbog eventualnih propusta u postupku prodaje.

Odredbe st. 1. i 2. ovog člana primenjuju se i na druge vrste vansudskih prodaja u postupku namirenja, ako je lice kupilo predmet založnog prava po tržišnoj ceni ili po ceni po kojoj bi ga prodao razuman i pažljiv čovek, čuvajući interese dužnika i zalagodavca.

Namirenje iz predmeta založnog prava posle zastarelosti

Član 115.

Založni poverilac se može namiriti iz vrednosti založene digitalne imovine i posle zastarelosti njegovog potraživanja.

Prestanak založnog prava

Član 116.

Ako potraživanje založnog poverioca prestane isplatom duga ili na drugi način, založno pravo prestaje i briše se iz registra založnog prava na digitalnoj imovini na zahtev založnog poverioca, dužnika ili zalagodavca, kada to nije isto lice.

Založno pravo prestaje i briše se iz registra založnog prava na digitalnoj imovini ako digitalna imovina prestane da postoji.

Založno pravo prestaje na osnovu javne prodaje i druge prodaje založene digitalne imovine, izvršene radi namirenja potraživanja založnog poverioca.

Brisanje založnog prava iz registra založnog prava na digitalnoj imovini može se tražiti i kada se založni poverilac odrekne založnog prava u pismenoj formi, kada se svojstvo založnog poverioca stekne u istom licu sa svojstvom dužnika, kao i kada založni poverilac stekne pravo svojine na založenoj digitalnoj imovini.

Ako dužnik ili zalagodavac, kad to nije isto lice, traži brisanje založnog prava, dužan je da podnese registru založnog prava na digitalnoj imovini pismenu izjavu založnog poverioca da pristaje na brisanje, sudsku odluku ili drugi odgovarajući dokument iz kojeg proističe da je založno pravo prestalo.

Registar založnog prava na digitalnoj imovini

Član 117.

Registar založnog prava na digitalnoj imovini je registar koji vodi pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji za to ima dozvolu nadzornog organa, a u koji se, u skladu sa ovim zakonom, upisuju založna prava na digitalnoj imovini.

Nadzorni organ na svojoj internet prezentaciji objavljuje spisak svih pružalaca usluga povezanih s digitalnom imovinom koji vode registar založnog prava na digitalnoj imovini iz stava 1. ovog člana.

Registar založnog prava na digitalnoj imovini dostupan je svim licima bez obzira na mesto i teritoriju s koje pristupaju tom registru. Sva lica se mogu obratiti bilo kom pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom koji vodi registar založnog prava na digitalnoj imovini, radi pretraživanja.

Podaci iz registra založnog prava na digitalnoj imovini su javni i besplatno dostupni na internet prezentaciji pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom koji vodi registar založnog prava na digitalnoj imovini.

Registar založnog prava na digitalnoj imovini se mora voditi ažurno.

Upis podataka u registar založnog prava na digitalnoj imovini nije dokaz o postojanju svojinskih i drugih prava zalagodavca na založenoj digitalnoj imovini, niti da je obezbeđeno potraživanje ili zalaganje punovažno.

Više pružalaca usluga povezanih s digitalnom imovinom koji vode registar založnog prava na digitalnoj imovini mogu da zaključe sporazum o uspostavljanju zajedničkog registra založnog prava na digitalnoj imovini.

Član 118.

Registar založnog prava na digitalnoj imovini sadrži:

- 1) podatke o zalagodavcu i dužniku, kada to nisu ista lica, kao i podatke o založnom poveriocu ili ovlašćenom licu;
- 2) podatke kojima se bliže određuje digitalna imovina koja je predmet založnog prava;
- 3) podatke o iznosu obezbeđenog potraživanja, odnosno podatke o najvišem iznosu budućih ili uslovnih potraživanja;
- 4) podatke o postojanju spora o založnom pravu ili u vezi sa predmetom zaloge.

Ako je subjekt založnog prava domaće fizičko lice, podaci iz stava 1. tačka 1) ovog člana odnose se na ime, prezime, jedinstveni matični broj i mesto u kome to lice ima prebivalište, a ako je subjekt založnog prava strano fizičko lice podaci iz stava 1. tačka 1) ovog člana odnose se na ime, prezime, broj pasoša i zemlju izdavanja pasoša.

Ako je subjekt založnog prava domaće pravno lice podaci iz stava 1. tačka 1) ovog člana odnose se na poslovno ime i matični broj, a ako je subjekt založnog prava strano pravno lice podaci iz stava 1. tačka 1) ovog člana odnose se na poslovno ime, oznaku pod kojom se to pravno lice vodi u stranom registru privrednih subjekata, naziv tog registra i naziv države u kojoj se nalazi njegovo sedište.

U registar založnog prava na digitalnoj imovini se upisuju i sve promene podataka iz stava 1. ovog člana.

Izmene i dopune koje se odnose na bitne elemente upisanog založnog prava imaju karakter novog upisa.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji vodi registar založnog prava na digitalnoj imovini je dužan da vodi evidenciju o vremenu (dan, čas i minut) prijema zahteva za upis založnog prava u registar založnih prava.

Zabeležba spora

Član 119.

U registar zaloge upisuju se zabeležba spora po tužbi za brisanje založnog prava ili drugog spora u vezi sa založnim pravom.

Za brisanje zabeležbe spora prilaže se pravosnažna odluka suda ili poravnanje kojim je predmetni spor okončan.

Nadzorni organ može propisati i druge slučajeve u kojima dolazi do brisanja zabeležbe spora.

Čuvanje dokumentacija iz registra založnog prava na digitalnoj imovini

Član 120.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da čuva dokumentaciju na osnovu koje je izvršen upis podataka u registar založnog prava na digitalnoj imovini, odnosno na osnovu koje je založno pravo brisano, i to pet godina od dana prestanka založnog prava.

Dokumentacija iz stava 1. ovog člana u papirnoj formi prevodi se u elektronsku formu i čuva u skladu sa propisima kojima se uređuje čuvanje elektronskih dokumenata.

Fiducija na digitalnoj imovini

Član 121.

Ugovorom o fiduciji digitalne imovine obavezuje se fiducijarni dužnik (u daljem tekstu: fiducijant) prema fiducijarnom poveriocu (u daljem tekstu: fiducijar) da na njega, u svrhu obezbeđenja potraživanja, prenese pravo svojine na digitalnoj imovini, a fiducijar se obavezuje da, u skladu sa tim ugovorom, primljena ili ekvivalentna sredstva obezbeđenja vrati fiducijantu po izvršenju obezbeđenog potraživanja, odnosno istovremeno s tim izvršenjem.

Fiducijar, ako nije drugačije ugovoreno, ima pravo da koristi digitalnu imovinu koja je predmet ugovora o fiduciji iz stava 1. ovog člana i da njome raspolaže, uključujući i pravo na njeno otuđenje.

Fiducijant može biti i treće lice koje pruža obezbeđenje za tuđi dug.

Ugovor o fiduciji digitalne imovine može se, osim u svrhu obezbeđenja potraživanja u skladu sa stavom 1. ovog člana, zaključiti i u drugu svrhu koja u tom slučaju mora biti definisana samim ugovorom o fiduciji digitalne imovine.

Nadzorni organ bliže uređuje fiduciju na digitalnoj imovini i propisuje bliže uslove i obaveznu sadržinu ugovora o fiduciji digitalne imovine.

Ako je to propisano pravilima poslovanja pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom i ako je to utvrđeno u ugovoru o fiduciji digitalne imovine, na fiduciju digitalne imovine se mogu shodno primeniti odredbe ovog zakona koje se odnose na založno pravo na digitalnoj imovini.

Položaj fiducijanta u stečaju

Član 122.

Ukoliko je ugovor o fiduciji zaključen u svrhu obezbeđenja potraživanja u skladu sa članom 121. stav 1. ovog zakona fiducijant će, u smislu zakona kojim se uređuje stečajni postupak, imati položaj razlučnog poverioca.

Ukoliko je ugovor o fiduciji zaključen u bilo koju svrhu osim obezbeđenja potraživanja, u skladu sa članom 121. stav 4. ovog zakona, fiducijant će, u smislu zakona kojim se uređuje stečajni postupak, imati položaj izlučnog poverioca.

VII. NADZOR

Predmet nadzora

Član 123.

Nadzor nad poslovanjem pružalaca usluga povezanih s digitalnom imovinom, izdavalaca digitalne imovine, kao i lica koja jesu ili su bila imaoci digitalne imovine, vrši nadzorni organ, u skladu sa svojim nadležnostima utvrđenim ovim i drugim zakonima.

Nadzorni organ vrši nadzor u svakom delu poslovanja izdavaoca i imaoca digitalne imovine iz stava 1. ovog člana koji je posredno i/ili neposredno u vezi sa digitalnom imovinom, kao i u svakom delu poslovanja pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom, i može tim izdavaocima, imaocima digitalne imovine, odnosno pružaocima usluga povezanih s digitalnom imovinom, samostalno izricati mere iz svoje nadležnosti u skladu sa ovim i drugim zakonima.

Predmet nadzora je provera usklađenosti poslovanja pružalaca usluga povezanih s digitalnom imovinom, izdavalaca i lica koja jesu ili su bila imaoci digitalne imovine (u daljem tekstu: subjekt nadzora) sa ovim zakonom i propisima donetim na osnovu ovog zakona.

Predmet nadzora je i provera usklađenosti poslovanja pružalaca usluga povezanih s digitalnom imovinom i izdavalaca sa zakonom i drugim propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, zakonom kojim se uređuje ograničavanje raspolaganja imovinom u cilju sprečavanja terorizma i širenja oružja za masovno uništenje, propisima kojima se uređuje devizno poslovanje, propisima kojima se uređuje računovodstvo, propisima kojima se uređuje upravljanje informacionim sistemom i drugim odgovarajućim propisima.

Nadzorni organ može propisom utvrditi obavezu pružalaca usluga povezanih s digitalnom imovinom da plaćaju naknadu za vršenje nadzora iz ovog člana, kao i način obračuna, rokove plaćanja i druga pitanja u vezi sa ovom naknadom.

Način vršenja nadzora

Član 124.

Nadzorni organ nadzor vrši:

- 1) posredno – prikupljanjem i analizom izveštaja i druge dokumentacije i podataka koje subjekt nadzora dostavlja nadzornom organu u skladu sa ovim zakonom, kao i druge dokumentacije, odnosno drugih podataka o poslovanju subjekta nadzora kojima nadzorni organ raspolaže;
- 2) neposredno – uvidom u poslovne knjige i drugu dokumentaciju i podatke subjekta nadzora.

Nadzorni organ može u toku vršenja nadzora, na način utvrđen u stavu 1. ovog člana, izvršiti nadzor i kod lica kome je subjekt nadzora poverio obavljanje pojedinih operativnih poslova u skladu sa ovim zakonom, kao i kod drugih lica koja su sa subjektom nadzora povezana imovinskim, upravljačkim i poslovnim odnosima.

Lica kod kojih se vrši nadzor iz ovog člana dužna su da ovlašćenim licima nadzornog organa omoguće nesmetano vršenje nadzora i da sarađuju s njima.

Dostavljanjem subjektu nadzora rešenja, zapisnika i drugih akata, kao i obaveštenja, zahteva i drugih pismena nadzornog organa koji su povezani s nadzorom – smatra se da su oni dostavljeni i članovima uprave i rukovodiocima subjekta nadzora i ne može se dokazivati suprotno.

Nadzorni organ bliže propisuje uslove i način vršenja nadzora shodno svojim zakonskim nadležnostima, a može propisati i obavezu subjekata nadzora da obezbede uslove za prijem rešenja, zapisnika i drugih akata, obaveštenja, zahteva i pismena nadzornog organa u obliku elektronskih dokumenata.

Podaci i dokumentacija koji se dostavljaju nadzornom organu

Član 125.

Radi vršenja nadzora nad njegovim poslovanjem, subjekt nadzora i lica iz člana 124. stav 2. ovog zakona dužni su da, na zahtev nadzornog organa, dostave sve tražene podatke i dokumentaciju u roku koji je utvrđen u tom zahtevu.

Ako su podaci i dokumentacija iz stava 1. ovog člana sačinjeni na jeziku koji nije srpski, nadzorni organ može zahtevati od subjekta nadzora, odnosno lica iz tog stava da o njihovom trošku obezbede prevod tih podataka i dokumentacije na srpski jezik.

Nadzorni organ prikuplja, obrađuje i analizira podatke povezane s pružanjem usluga povezanih s digitalnom imovinom koje mu u statističke svrhe i radi obavljanja nadzora dostavljaju pružaoci tih usluga.

Nadzorni organ bliže propisuje sadržinu, rokove i način dostavljanja podataka iz stava 3. ovog člana.

Tajnost podataka u vršenju nadzora

Član 126.

Podaci koje zaposleni u nadzornom organu i ovlašćena i druga angažovana lica iz člana 128. ovog zakona na bilo koji način saznaju, a odnose se na nadzor nad poslovanjem subjekta nadzora, kao i dokumenti koji sadrže takve podatke, uključujući i mere iz člana 132. stav 1. tač. 1) do 3) ovog zakona – određuju se i štite kao tajni podaci sa oznakom stepena tajnosti „POVERLJIVO” ili „INTERNO”, u skladu sa zakonom kojim se uređuje tajnost podataka.

Lica iz stava 1. ovog člana dužna su da čuvaju podatke i dokumente iz tog stava kao tajne podatke, odnosno ne mogu ih učiniti dostupnim trećim licima, osim u slučajevima propisanim zakonom.

Obaveza čuvanja tajnosti podataka za lica iz stava 1. ovog člana ne prestaje ni nakon prestanka radnog odnosa, odnosno angažovanja u nadzornom organu kao ni nakon prestanka drugog svojstva na osnovu kog su ta lica ostvarila pristup podacima iz tog stava.

Izuzetno od stava 2. ovog člana, nadzorni organ može podatke i dokumente iz stava 1. ovog člana učiniti dostupnim domaćim i stranim nadzornim organima, pod uslovom da ih ti organi koriste isključivo u svrhe za koje su pribavljeni.

Objavljivanje podataka iz stava 1. ovog člana izraženih u zbirnom obliku, tako da se na osnovu njih ne može utvrditi identitet subjekta nadzora, odnosno fizičkih i pravnih lica – ne smatra se povredom obaveze čuvanja tajnosti podataka.

Saradnja nadzornog organa s drugim nadležnim organima

Član 127.

Nadzorni organ i drugi nadležni organi u Republici sarađuju i razmenjuju podatke radi vršenja i unapređenja nadzora, odlučivanja u upravnim postupcima i obavljanja drugih poslova utvrđenih ovim zakonom.

Narodna banka Srbije i Komisija sporazumom bliže uređuju način saradnje i razmene podataka radi vršenja i unapređenja nadzora, odlučivanja u upravnim postupcima i obavljanja drugih poslova utvrđenih ovim zakonom.

Nadzorni organ ima pravo da u svakom trenutku od nadležnog organa koji vodi evidenciju o osuđivanosti za kaznena dela zahteva podatke o osuđivanosti lica, njegovih saradnika, kao i stvarnog vlasnika tog lica u smislu zakona kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, na koje se odnose zahtevi i obaveštenja koji se nadzornom organu dostavljaju u skladu sa ovim zakonom, odnosno čija je poslovna reputacija značajna za postupanje i odlučivanje po tim zahtevima, odnosno obaveštenjima.

Nadzorni organ sarađuje s nadležnim organima stranih država i može s njima u svrhe iz stava 1. ovog člana razmenjivati podatke koji se odnose na nadzor nad

subjektima nadzora i neovlašćeno pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom, u skladu sa odredbama ovog zakona, a može zaključiti i sporazum s tim organima.

Neposredni nadzor

Član 128.

Subjekt nadzora je dužan da nadzornom organu omogući vršenje neposrednog nadzora nad poslovanjem, odnosno obavljanjem pojedinih poslova u njegovom sedištu, ograncima i drugim organizacionim delovima.

Nadzor iz stava 1. ovog člana vrše zaposleni u nadzornom organu u skladu s posebnim rešenjem, odnosno nalogom koji donosi taj organ.

U rešenju, odnosno nalogu iz stava 2. ovog člana, navode se subjekt nadzora kod koga se vrši nadzor i predmet nadzora.

Subjekt nadzora dužan je da zaposlenima u nadzornom organu iz stava 2. ovog člana (u daljem tekstu: ovlašćena lica) stavi na uvid poslovne knjige, dokumentaciju i podatke koje ta lica budu zahtevala u pismenoj, odnosno u elektronskoj formi, kao i da im omogući pristup svim resursima informacionog sistema, uključujući opremu, baze podataka i računarske programe koje koristi.

Ovlašćena lica vrše neposredan nadzor radnim danom u toku redovnog radnog vremena subjekta nadzora, a kada je to neophodno zbog obima ili prirode ovog nadzora – subjekt nadzora dužan je da ovlašćenim licima omogući obavljanje tog nadzora i neradnim danima, odnosno izvan radnog vremena.

Ovlašćena lica u toku vršenja neposrednog nadzora mogu da:

- 1) pristupaju svim prostorijama subjekta nadzora;
- 2) zahtevaju da im se stavi na raspolaganje zasebna prostorija za obavljanje poslova neposrednog nadzora;
- 3) zahtevaju da im se dostave podaci, odnosno obezbede kopije dokumenata koji su povezani s predmetom neposrednog nadzora, kao i obezbedi pristup resursima informacionog sistema;
- 4) neposredno komuniciraju s članovima uprave, rukovodiocima i odgovornim zaposlenima subjekta nadzora radi dobijanja neophodnih pojašnjenja.

Ako podatke obrađuje ili poslovne knjige i drugu dokumentaciju vodi u elektronskom obliku, subjekt nadzora dužan je da ovlašćenim licima pruži neophodnu tehničku podršku tokom uvida u te podatke, odnosno poslovne knjige i dokumentaciju.

Subjekt nadzora dužan je da imenuje svog predstavnika koji će ovlašćenim licima pružiti svu neophodnu pomoć za nesmetano vršenje neposrednog nadzora.

Nadzorni organ može angažovati druga lica koja će prisustvovati neposrednom nadzoru radi pružanja odgovarajuće stručne podrške ovlašćenim licima pri vršenju ovog nadzora.

Odredbe ovog člana shodno se primenjuju i u slučaju kada nadzorni organ vrši neposredni nadzor kod lica kome je subjekt nadzora poverio obavljanje pojedinih operativnih poslova, kao i kod drugih lica koja su sa subjektom nadzora povezana imovinskim, upravljačkim i poslovnim odnosima.

Zapisnik o nadzoru

Član 129.

Ovlašćena lica dužna su da o izvršenom nadzoru sačine zapisnik (u daljem tekstu: zapisnik o nadzoru).

Nadzorni organ subjektu nadzora dostavlja zapisnik o nadzoru, na koji on može staviti primedbe u roku od 15 radnih dana od dana kada mu je taj zapisnik dostavljen.

Nadzorni organ neće razmatrati primedbe iz stava 2. ovog člana koje se odnose na promenu činjeničnog stanja nastalu nakon perioda u kome je izvršen nadzor.

Kada se proverom navoda iznetih u primedbama iz stava 2. ovog člana utvrdi činjenično stanje bitno različito od stanja navedenog u zapisniku o nadzoru, sačinjava se dopuna tog zapisnika.

Dopuna zapisnika o nadzoru dostavlja se subjektu nadzora u roku od 15 radnih dana od dana dostavljanja primedaba na taj zapisnik.

Ako utvrdi da primedbe subjekta nadzora na zapisnik o nadzoru nisu osnovane, odnosno da ne utiču bitno na utvrđeno činjenično stanje – nadzorni organ o tome sačinjava službenu belešku i dostavlja je subjektu nadzora.

Rešenje o obustavi postupka

Član 130.

Nadzorni organ doneće rešenje o obustavi postupka nadzora izvršenog kod subjekta nadzora, ako zapisnikom o nadzoru nisu utvrđene nepravilnosti ili nedostaci u poslovanju subjekta nadzora ili ako subjekt nadzora primedbama dostavljenim u roku propisanom ovim zakonom osnovano ospori sve nalaze iz zapisnika o nadzoru.

Rešenje iz stava 1. ovog člana dostavlja se subjektu nadzora.

Provera i zabrana neovlašćenog pružanja usluga povezanih s digitalnom imovinom

Član 131.

Ako postoji sumnja da se pružanjem usluga povezanih s digitalnom imovinom bavi pravno lice, preduzetnik ili fizičko lice koje nema dozvolu nadzornog organa za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom u skladu s ovim zakonom – nadzorni organ može izvršiti neposrednu i posrednu proveru da li to lice pruža usluge povezane s digitalnom imovinom suprotno odredbama ovog zakona.

Na proveru iz stava 1. ovog člana shodno se primenjuju odredbe čl. 123. do 130. ovog zakona.

Ako lice iz stava 1. ovog člana na zahtev nadzornog organa ne dostavi sve tražene podatke i dokumentaciju u roku koji je utvrđen u tom zahtevu ili ako ne omogući nadzornom organu obavljanje neposrednog nadzora ili ne saraduje sa ovlašćenim licima – nadzorni organ može tom licu izreći novčanu kaznu u rasponu:

- 1) od 100.000 do 500.000 dinara za pravna lica i od 30.000 do 100.000 dinara za odgovorna lica u pravnom licu;
- 2) od 30.000 do 100.000 dinara za fizička lica.

Ako proverom iz stava 1. ovog člana utvrdi da se lice iz tog stava neovlašćeno bavi pružanjem usluga povezanih s digitalnom imovinom, nadzorni organ donosi rešenje o zabrani obavljanja ovih poslova i dostavlja ga nadležnim organima.

Rešenjem iz stava 4. ovog člana nadzorni organ istovremeno izriče i novčanu kaznu licu iz tog stava, i to u rasponu:

- 1) od 100.000 do 5.000.000 dinara, odnosno do 20% ukupnih prihoda ostvarenih u prethodnoj poslovnoj godini ako je taj iznos veći od 5.000.000 dinara za pravna lica i od 30.000 do 1.000.000 dinara za odgovorna lica u pravnom licu;
- 2) od 30.000 do 2.000.000 dinara za fizička lica.

Ako nadzorni organ naknadnom proverom utvrdi da privredno društvo, odnosno preduzetnik kojima je izrečena zabrana iz stava 4. ovog člana nisu prestali s neovlašćenim pružanjem usluga iz tog stava, takvo neovlašćeno pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom predstavlja neotklonjiv razlog za pokretanje postupka prinudne likvidacije, odnosno brisanja preduzetnika iz registra privrednih subjekata po sili zakona, u skladu sa zakonom kojim se uređuje pravni položaj privrednih društava.

U slučaju iz stava 6. ovog člana, nadzorni organ donosi rešenje o neovlašćenom pružanju usluga povezanih s digitalnom imovinom i dostavlja ga organu nadležnom za vođenje registra privrednih subjekata radi pokretanja postupka prinudne likvidacije, odnosno brisanja privrednog društva i preduzetnika iz registra.

Rešenjem iz stava 7. ovog člana nadzorni organ izriče meru blokade svih računa privrednog društva i preduzetnika do pokretanja postupka prinudne likvidacije, odnosno brisanja preduzetnika iz registra.

Na izricanje novčanih kazni iz st. 3. i 5. ovog člana shodno se primenjuju odredbe člana 136. ovog zakona.

Ukupan prihod iz stava 5. ovog člana ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuje zaštita konkurencije.

Preduzimanje mera u postupku nadzora

Član 132.

Ako se u postupku nadzora utvrde nedostaci ili nepravilnosti u poslovanju subjekta nadzora, odnosno ako se utvrdi da je taj subjekt postupio suprotno ovom zakonu ili propisima donetim na osnovu ovog zakona, nadzorni organ preduzeće prema tom subjektu jednu od sledećih mera:

- 1) uputiti preporuku;
- 2) uputiti pismenu opomenu;
- 3) izreći naloge i mere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti;
- 4) doneti rešenje o oduzimanju dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom.

Mere iz stava 1. ovog člana nadzorni organ preduzima na osnovu činjeničnog stanja utvrđenog u zapisniku o nadzoru, u skladu s članom 129. ovog zakona.

O preduzimanju mere iz stava 1. tačka 3) ovog člana, nadzorni organ donosi rešenje.

Kad utvrdi da li je subjekt nadzora postupio u skladu s merama iz stava 1. tač. 1) do 3) ovog člana i u kojoj meri, nadzorni organ će ili obustaviti postupak nadzora ili preduzeti novu meru prema tom subjektu.

Preporuka

Član 133.

Ako se u postupku nadzora utvrde manje značajne nepravilnosti ili nedostaci u poslovanju subjekta nadzora koji ne predstavljaju značajan rizik u njegovom poslovanju, nadzorni organ uputiće tom subjektu odgovarajuću preporuku.

Preporuka sadrži rok za otklanjanje nepravilnosti, odnosno nedostataka iz stava 1. ovog člana, kao i rok u kome je subjekt nadzora dužan da nadzornom organu dostavi izveštaj o otklonjenim nepravilnostima, odnosno nedostacima, sa odgovarajućim dokazima.

Pismena opomena

Član 134.

Ako se u postupku nadzora utvrde nepravilnosti koje ne utiču bitno i neposredno na poslovanje subjekta nadzora, ali bi mogle predstavljati značajan rizik u poslovanju ako se ne otklone, ili ako subjekt nadzora nije postupio u skladu s preporukom – nadzorni organ upućuje mu pismenu opomenu.

Pismena opomena sadrži rok za otklanjanje nepravilnosti iz stava 1. ovog člana, kao i rok u kome je subjekt nadzora dužan da nadzornom organu dostavi izveštaj o otklonjenim nepravilnostima, sa odgovarajućim dokazima.

Nalozi i mere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti

Član 135.

Ako se u postupku nadzora utvrdi da subjekt nadzora nije postupio u skladu sa ovim zakonom ili propisima donetim na osnovu ovog zakona, odnosno u skladu s pismenom opomenom – nadzorni organ donosi rešenje kojim tom subjektu izriče naloge i mere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, u roku koji ne može biti duži od 60 dana od dana prijema tog rešenja.

Rešenjem iz stava 1. ovog člana subjektu nadzora nalaže se da sprovede jednu ili više sledećih aktivnosti:

- 1) da svoje poslovanje uskladi sa ovim zakonom i propisima donetim na osnovu ovog zakona;
- 2) da privremeno obustavi pružanje pojedinih usluga povezanih s digitalnom imovinom;
- 3) da preduzme odgovarajuće mere za zaštitu korisnika digitalne imovine, u skladu sa ovim zakonom;
- 4) da razreši članove uprave i/ili rukovodiocce subjekta nadzora, ako više ne ispunjavaju uslove propisane ovim zakonom, odnosno ako postupaju suprotno odredbama ovog zakona;
- 5) da preduzme, odnosno obustavi druge aktivnosti.

Rešenje iz stava 1. ovog člana sadrži rok u kome je subjekt nadzora dužan da nadzornom organu dostavi izveštaj o otklonjenim nepravilnostima, sa odgovarajućim dokazima.

Izricanje novčane kazne

Član 136.

Ako u postupku nadzora utvrdi da subjekt nadzora nije postupio u skladu sa ovim zakonom ili propisima donetim na osnovu ovog zakona, a naročito ako su istovrsne povrede činjene u određenom periodu korišćenjem iste situacije ili trajnog odnosa s korisnicima digitalne imovine – nadzorni organ rešenjem iz člana 135. ovog zakona može izreći novčanu kaznu tom subjektu, kao i članu uprave i rukovodiocu tog subjekta.

Novčana kazna iz stava 1. ovog člana koja se izriče subjektu nadzora ne može biti manja od 100.000 dinara ni veća od 5.000.000 dinara, a novčana kazna iz

tog stava koja se izriče članu uprave i rukovodiocu subjekta nadzora ne može biti manja od 30.000 dinara ni veća od 1.000.000 dinara.

Ako je 10% ukupnog prihoda subjekta nadzora ostvarenog u prethodnoj godini veće od 5.000.000 dinara, novčana kazna iz stava 2. ovog člana koja se izriče subjektu nadzora može biti i veća od 5.000.000 dinara ali ne veća od 10% ukupnog prihoda subjekta nadzora ostvarenog u prethodnoj godini.

Novčane kazne iz ovog člana mogu se izreći i fizičkom licu koje u vreme izricanja novčane kazne više nema svojstvo člana uprave ili rukovodioca subjekta nadzora – za nepostupanja, odnosno povrede iz stava 1. ovog člana koji su učinjeni dok su ta lica obavljala ove funkcije u subjektu nadzora.

Pri izricanju novčanih kazni iz ovog člana, nadzorni organ postupaju uzimajući u obzir kriterijume iz člana 138. ovog zakona.

Pri izricanju novčane kazne članu uprave i rukovodiocu subjekta nadzora, nadzorni organ pored kriterijuma iz člana 138. ovog zakona, ocenjuje i stepen odgovornosti ovog lica uzimajući u obzir podelu odgovornosti za poslove iz delokruga tog organa utvrđene zakonom i unutrašnjim aktima subjekta nadzora, kao i ovlašćenja i odgovornosti u upravljanju subjektom nadzora.

Ako se novčana kazna izriče u postupku nadzora, rešenje iz stava 1. ovog člana donosi se bez prethodnog posebnog izjašnjenja subjekta nadzora, odnosno člana uprave i rukovodioca tog subjekta o činjenicama i okolnostima koje su od značaja za donošenje rešenja o izricanju ove kazne, osim ako je u pitanju lice kome je prestala ta funkcija u subjektu nadzora.

Subjekt nadzora je dužan da zapisnik o nadzoru i rešenje o izricanju novčane kazne dostavi licu koje je funkciju člana uprave i rukovodioca subjekta nadzora obavljalo u periodu na koji se odnosi zapisnik o nadzoru. Po proteku 30 dana od dana dostavljanja subjektu nadzora – smatra se da su zapisnik o nadzoru i rešenje o izricanju novčane kazne dostavljeni ovim licima.

Rešenje o izricanju novčane kazne je izvršno nakon dostavljanja licu iz stava 1. ovog člana.

Ako član uprave i rukovodilac subjekta nadzora, uključujući i lica koja su obavljala ove funkcije u subjektu nadzora, ne plati novčanu kaznu u roku utvrđenom rešenjem o izricanju novčane kazne – subjekt nadzora je dužan da ovu kaznu plati u roku od osam dana od isteka roka utvrđenog ovim rešenjem.

Novčane kazne iz ovog člana uplaćuju se na račun nadzornog organa.

Subjekt nadzora je dužan da nadzornom organu dostavi dokaz o uplati na račun nadzornog organa novčanih kazni iz ovog člana najkasnije u roku određenom rešenjem o izricanju novčane kazne, odnosno u roku od osam dana od isteka tog roka ako subjekt nadzora plaća kaznu umesto lica iz stava 10. ovog člana u skladu sa tim stavom.

Ako se obaveza po osnovu novčane kazne iz ovog člana ne plati u roku utvrđenom rešenjem o izricanju novčane kazne, nadzorni organ ima pravo da obračunava zateznu kamatu na iznos tog duga.

Izvršna rešenja o izricanju novčane kazne iz ovog člana predstavljaju osnov za prinudnu naplatu s računa subjekta nadzora u skladu sa zakonom kojim se uređuje platni promet.

Ukupan prihod iz stava 3. ovog člana ima značenje utvrđeno zakonom kojim se uređuje zaštita konkurencije.

Oduzimanje dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom

Član 137.

Nadzorni organ donosi rešenje o oduzimanju dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom, u sledećim slučajevima:

- 1) ako utvrdi da pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom nije otpočeo s pružanjem tih usluga u roku od šest meseci od dana donošenja rešenja o davanju dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom ili da ne pruža te usluge u periodu dužem od šest meseci;
- 2) ako pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom pismeno obavesti nadzorni organ da više ne namerava da pruža te usluge ili da namerava da sprovede postupak likvidacije;
- 3) ako utvrdi teže povrede propisa kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma;
- 4) ako mu pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom ne omogući da vrši nadzor nad njegovim poslovanjem.

Nadzorni organ može doneti rešenje o oduzimanju dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom, u sledećim slučajevima:

- 1) ako utvrdi da pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom više ne ispunjava uslove iz člana 56. ovog zakona;
- 2) ako utvrdi da je rešenje o davanju dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom doneto na osnovu neistinitih podataka;
- 3) ako utvrdi da su aktivnosti pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom povezane s pranjem novca ili finansiranjem terorizma;
- 4) ako utvrdi da pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom nije u roku izvršio naloge i mere iz člana 135. ovog zakona;
- 5) ako utvrdi da pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom ne održava minimalni kapital u skladu sa odredbama ovog zakona;
- 6) ako utvrdi da je pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom teže povredio odredbe ovog zakona ili propisa donetih na osnovu ovog zakona.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da obaveštenje iz stava 1. tačka 2) ovog člana dostavi nadzornom organu najkasnije 30 dana pre dana prestanka pružanja usluga povezanih s digitalnom imovinom, odnosno pokretanja postupka likvidacije, kao i da na zahtev nadzornog organa dostavi dokumentaciju utvrđenu u tom zahtevu i dokaze da ima dovoljno sredstava da izmiri sve svoje obaveze u vezi s pružanjem usluga povezanih s digitalnom imovinom. Rok iz ovog stava računa se od dana dostavljanja uredne dokumentacije iz tog stava.

Obaveštenje o oduzimanju dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom objavljuje se na internet prezentaciji nadzornog organa.

Diskreciono pravo nadzornog organa

Član 138.

Nadzorni organ odlučuje o meri koju preduzima prema subjektu nadzora na osnovu diskrecione ocene:

- 1) težine utvrđenih nepravilnosti;

2) pokazane spremnosti i sposobnosti članova uprave i rukovodilaca subjekta nadzora da otklone utvrđene nepravilnosti;

3) drugih bitnih okolnosti pod kojima je učinjena nepravilnost.

Kod ocene težine utvrđenih nepravilnosti procenjuju se naročito:

- 1) stepen izloženosti subjekta nadzora pojedinim vrstama rizika;
- 2) uticaj učinjene nepravilnosti na buduće poslovanje, odnosno obavljanje poslova subjekta nadzora;
- 3) broj utvrđenih nepravilnosti i njihova međusobna zavisnost;
- 4) trajanje i učestalost učinjenih nepravilnosti;
- 5) zakonitost poslovanja, odnosno obavljanja poslova subjekta nadzora.

Kod ocene pokazane spremnosti i sposobnosti članova uprave i rukovodilaca subjekta nadzora da otklone utvrđene nepravilnosti procenjuju se naročito:

- 1) sposobnost ovih lica da identifikuju, mere, prate, procenjuju i upravljaju rizicima u subjektu nadzora;
- 2) efikasnost u otklanjanju ranije utvrđenih nepravilnosti, a naročito u sprovođenju mera iz člana 135. ovog zakona;
- 3) informisanost lica s kvalifikovanim učešćem i uprave subjekta nadzora o teškoćama u poslovanju, odnosno obavljanju poslova tog subjekta;
- 4) stepen saradnje sa ovlašćenim licima tokom nadzora.

Objavljivanje izrečenih mera i kazni

Član 139.

Nadzorni organ može da javno, na svojoj internet prezentaciji i/ili na drugi odgovarajući način, informiše javnost o izrečenim merama i/ili kaznama u vezi sa kršenjem odredaba ovog zakona, nakon što je subjekt nadzora obavešten o toj meri i/ili kazni.

Način objavljivanja podataka iz stava 1. ovog člana može bliže da se uredi propisom nadzornog organa.

VIII. KAZNENE ODREDBE

Krivična dela

Član 140.

Ko u nameri da sebi ili drugom licu ostvari imovinsku korist ili nanese štetu drugim licima, upotrebi insajdersku informaciju:

- 1) neposredno ili posredno pri sticanju, otuđenju i pokušaju sticanja ili otuđenja za sopstveni račun ili za račun drugog imaoca digitalne imovine na koju se ta informacija odnosi, ili
- 2) za otkrivanje i činjenje dostupnim insajderske informacije bilo kom drugom licu, ili
- 3) za preporučivanje ili navođenje drugog lica da na osnovu insajderske informacije stekne ili otuđi digitalnu imovinu na koju se ta informacija odnosi,

kazniće se novčanom kaznom ili kaznom zatvora do jedne godine.

Ako je delom iz stava 1. ovog člana pribavljena imovinska korist ili drugim licima naneta imovinska šteta u iznosu koji prelazi milion i petsto hiljada dinara, učinilac će se kazniti zatvorom do tri godine i novčanom kaznom.

Ako je delo iz stava 1. učinilo lice koje poseduje insajderske informacije putem članstva u upravnim ili nadzornim organima izdavaoca, učešća u kapitalu izdavaoca, pristupa informacijama do kojih dolazi obavljanjem dužnosti na radnom mestu, vršenjem profesije ili drugih dužnosti, odnosno putem krivičnih dela koje je počinilo, učinilac će se kazniti novčanom kaznom ili kaznom zatvora do tri godine.

Ako je delom iz stava 3. ovog člana pribavljena imovinska korist ili drugim licima naneta imovinska šteta u iznosu koji prelazi milion i petsto hiljada dinara, učinilac će se kazniti zatvorom od šest meseci do pet godina i novčanom kaznom.

Za pokušaj dela iz stava 1. ovog člana kazniće se.

Član 141.

Ko preduzima manipulacije na tržištu na osnovu kojih ostvari imovinsku korist za sebe ili drugo lice ili nanese štetu drugim licima tako što:

1) zaključi transakciju ili izda naloge za trgovanje kojima se daju ili koji će verovatno pružiti neistinite informacije o ponudi, potražnji ili ceni digitalne imovine ili kojima lice, odnosno lica koja deluju zajednički, održava cenu jedne ili više digitalne imovine na nerealnom nivou, ili

2) zaključuje transakcije ili izda naloge za trgovanje kojima se upotrebljavaju fiktivni postupci ili svaki drugi oblik obmane ili prevare, ili

3) širi informacije putem medija, uključujući internet, ili bilo kojim drugim putem prenosi neistinite vesti ili vesti koje mogu izazvati zabludu o digitalnoj imovini, ako je znalo ili je moralo znati da su te informacije neistinite ili da dovode u zabludu,

kazniće se zatvorom od šest meseci do pet godina i novčanom kaznom.

Ako je usled dela iz stava 1. ovog člana došlo do značajnog poremećaja na tržištu digitalne imovine, učinilac će se kazniti zatvorom od tri do osam godina.

Za pokušaj dela iz stava 1. ovog člana kazniće se.

Mere i kazne finansijskoj instituciji pod nadzorom Narodne banke Srbije

Član 142.

Narodna banka Srbije izriče mere i kazne finansijskoj instituciji pod nadzorom Narodne banke Srbije u skladu sa odredbama posebnih zakona kojima se uređuje poslovanje ovih institucija ako utvrdi da je ta finansijska institucija prekršila odredbe ovog zakona.

Novčana kazna pravnom licu, preduzetniku i fizičkom licu

Član 143.

Narodna banka Srbije rešenjem izriče novčanu kaznu od 50.000 do 5.000.000 dinara pravnom licu koje kao lice povezano s finansijskom institucijom pod nadzorom Narodne banke Srbije, postupi suprotno članu 13. st. 4. i 5. ovog zakona (član 13. st. 4. i 5).

Za radnje iz stava 1. ovog člana Narodna banka Srbije rešenjem izriče novčanu kaznu od 50.000 do 1.000.000 dinara i odgovornom licu u pravnom licu.

Za radnje iz stava 1. ovog člana Narodna banka Srbije rešenjem izriče novčanu kaznu od 50.000 do 2.000.000 dinara preduzetniku.

Za radnje iz stava 1. ovog člana Narodna banka Srbije rešenjem izriče novčanu kaznu od 30.000 do 1.000.000 dinara fizičkom licu.

Nadzorni organ rešenjem izriče novčanu kaznu od 50.000 do 5.000.000 dinara pravnom licu koje:

- 1) oglašava inicijalnu ponudu digitalne imovine za koju nije odobren beli papir suprotno članu 17. ovog zakona (član 17);
- 2) oglašava digitalnu imovinu za koju nije odobren beli papir suprotno članu 31. stav 5. ovog zakona (član 31. stav 5);
- 3) bez prethodne saglasnosti nadzornog organa stekne kvalifikovano učešće u pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom ili uveća ovo učešće tako da stekne od 20% do 30%, više od 30% do 50% ili više od 50% glasačkih prava ili kapitala u tom pružaocu, odnosno tako da postane njegovo matično društvo (član 66).

Za radnje iz stava 5. ovog člana nadzorni organ rešenjem izriče novčanu kaznu od 50.000 do 1.000.000 dinara i odgovornom licu u pravnom licu.

Za radnje iz stava 5. ovog člana nadzorni organ rešenjem izriče novčanu kaznu od 50.000 do 2.000.000 dinara preduzetniku.

Za radnje iz stava 5. ovog člana nadzorni organ rešenjem izriče novčanu kaznu od 30.000 do 1.000.000 dinara fizičkom licu.

Novčana kazna spoljnom revizoru

Član 144.

Nadzorni organ rešenjem izriče novčanu kaznu od 100.000 do 5.000.000 dinara spoljnom revizoru koji obavlja reviziju finansijskih izveštaja pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom iz člana 90. st. 1. i 2. ovog zakona, ako nadzorni organ bez odlaganja ne obavesti o činjenicama i podacima iz stava 3. tog člana.

Za radnju iz stava 1. ovog člana nadzorni organ rešenjem izriče novčanu kaznu od 50.000 do 1.000.000 dinara i odgovornom licu u spoljnom revizoru.

IX. PRELAZNE I ZAVRŠNE ODREDBE

Usklađivanje poslovanja

Član 145.

Lica koja pružaju usluge povezane s digitalnom imovinom dužna su da u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona usklade svoje poslovanje i opšte akte sa odredbama ovog zakona i podzakonskim aktima donetim na osnovu ovog zakona i da podnesu nadzornom organu odgovarajući zahtev za dozvolu.

Stupanje na snagu i početak primene

Član 146.

Ovaj zakon stupa na snagu osmog dana od objavljivanja u „Službenom glasniku Republike Srbije“, a primenjuje se po isteku šest meseci od dana njegovog stupanja na snagu.

OBRAZLOŽENJE

I. USTAVNI OSNOV ZA DONOŠENJE ZAKONA

Ustavni osnov za donošenje Zakona o digitalnoj imovini sadržan je u članu 97. stav 1. tač. 6. i 7. Ustava Republike Srbije, kojima je utvrđeno da Republika Srbija uređuje i obezbeđuje, između ostalog, jedinstveno tržište, pravni položaj privrednih subjekata, sistem obavljanja pojedinih privrednih i drugih delatnosti, kao i svojinske i obligacione odnose i zaštitu svih oblika svojine.

II. RAZLOZI ZA DONOŠENJE ZAKONA

Najvažniji razlozi za donošenje ovog zakona su: (1) regulisanje tržišta digitalne imovine, u cilju njegovog unapređenja i razvoja, s jedne strane, i sprečavanja zloupotreba digitalne imovine u kriminalne svrhe, s druge strane (2) omogućavanje finansiranja pomoću investicionih tokena, (3) unapređenje i razvoj tržišta kapitala korišćenjem digitalne tehnologije i (4) jačanje okvira za borbu protiv zloupotreba na tržištu digitalne imovine, kao i pranja novca i finansiranja terorizma. Cilj ovog zakona jeste i unapređenje poslovnog okruženja i doprinos daljoj digitalizaciji usluga u privredi u Republici Srbiji, uz adekvatno upravljanje bezbednosnim i finansijskim rizicima koji proističu iz prirode ovog oblika imovine. Na ovaj način nastoji se da se ide u korak sa savremenim tendencijama globalnog digitalnog i elektronskog poslovanja, ali i da se kroz ovaj vid pružanja usluga i poslovanja dodatno podstakne naše IT preduzetništvo u oblasti informaciono-komunikacionih tehnologija, na standardizovan i kontrolisan način, pre svega saglasno međunarodnim standardima u oblastima borbe protiv kriminala i sprečavanja pranja novca.

U ovom trenutku digitalna imovina (i to pre svega tzv. virtuelne valute) je uređena izričito samo Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma („Službeni glasnik RS“, br. 113/2017 i 91/2019), i to isključivo radi sprečavanja da kriminalci i njihove grupe zloupotrebljavaju virtuelne valute u svojim protivpravnim aktivnostima. Od 2017. godine uređeno je da su obveznici tog zakona i lica koja pružaju usluge u vezi s virtuelnim valutama (poput kriptomenjačnica), što znači da su ta lica u obavezi i da izvrše potpuno utvrđivanje i verifikaciju identiteta stranke koja trguje s virtuelnim valutama, da utvrđuju stvarne vlasnike tih stranaka, prate transakcije, blagovremeno obaveštavaju Narodnu banku Srbije i upravu za sprečavanje pranja novca o svim nepravilnostima i sl. Uveden je i nadzor Narodne banke Srbije nad poslovanjem novih obveznika u delu koji se odnosi na primenu propisa iz oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma. Ove obaveze uvedene su i pre stupanja na snagu tzv. Pete direktive EU o sprečavanju pranja novca¹ čime je naša zemlja postala jedna od vodećih zemalja u doslednoj primeni standarda u ovoj oblasti. S druge strane, tim zakonom nisu uređena pitanja uslova i načina na koji posluju navedena lica, kapitalnih zahteva, da li je potrebna licenca ili dozvola za rad i sl.

Stoga se predloženim zakonskim rešenjima stvara pravna sigurnost i, u zakonskim okvirima, obezbeđuje predvidljivost u poslovanju s digitalnom imovinom, i to počevši od definisanja digitalne imovine (instituta koji se prvi put uvodi u naše pravo), virtuelne valute, digitalnih tokena, zatim uslova za obavljanje poslova sa ovom imovinom preko licenciranih pružalaca usluga, nadzora nad njihovim poslovanjem i uređenja drugih relevantnih pitanja. Zakon o digitalnoj imovini uređuje

¹ Direktiva (EU) 2018/843 Evropskog parlamenta i Saveta od 30. maja 2018. godine kojom se menja Direktiva (EU) 2015/849 o sprečavanju korišćenja finansijskog sistema u svrhe pranja novca ili finansiranja terorizma i menjaju Direktive 2009/138/EZ i 2013/36/EU.

izdavanje digitalne imovine i sekundarno trgovanje digitalnom imovinom u Republici Srbiji, pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom, založno i fiducijarno pravo na digitalnoj imovini, nadzor nad primenom ovog zakona, , a sadrži i odredbe čija je svrha da se smanje zloupotrebe na tržištu digitalne imovine. Radi sveobuhvatnijeg regulisanja digitalne imovine s aspekta sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, te usklađivanja s međunarodnim standardima, ovaj zakon sadrži i nekoliko odredaba o primeni propisa kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma na pružaoce usluga povezanih s digitalnom imovinom, a istovremeno sa ovim zakonom predložene su i izmene i dopune Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma kojima će se uskladiti odredbe tog zakona sa Zakonom o digitalnoj imovini i utvrditi posebne radnje i mere za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma u vezi sa digitalnom imovinom (kojima se uvažavaju specifičnosti poslovanja s digitalnom imovinom, ali i prepoznaju posebni rizici koje to poslovanje nosi).

Nakon usvajanja Zakona o digitalnoj imovini stvoriće se uslovi da se i postojeći propisi kojima se uređuje imovina u Republici Srbiji primenjuju, u određenoj meri, i na digitalnu imovinu (npr. propisi o svojinskoopravnim i obligacionim odnosima, krivični zakonik i sl.), a pojedina pitanja (poput založnog prava) će biti prilagođena specifičnostima digitalne imovine i uređena u ovom zakonu, čime će se smanjiti nedoumice u primeni postojećih propisa koje su trenutno prisutne zbog odsustva regulative o digitalnoj imovini.

Prema pojedinim podacima na globalnom nivou, ukupna tržišna kapitalizacija² kripto-valuta u 2019. godini iznosila je 237,1 milijardu američkih dolara, u odnosu na 128,78 milijardi u 2018. godini. Poređenja radi, do 2016. godine ukupna tržišna kapitalizacija bila je ispod 18 milijardi američkih dolara.³ Kada je reč o bitcoinu, tržišna kapitalizacija bitcoina u trećem kvartalu 2020. godine iznosila je 199,62 milijarde američkih dolara (u drugom kvartalu 2013. godine iznosila je približno 1,02 milijarde američkih dolara), a u opticaju je bilo oko 18,5 miliona bitcoina.⁴ U prvoj polovini novembra 2020. godine tržišna kapitalizacija bitcoina iznosi skoro 300 milijardi američkih dolara, a prosečna cena jednog bitcoina približno 15.500 američkih dolara.⁵ U ukupnoj tržišnoj kapitalizaciji kripto-valuta bitcoin trenutno učestvuje sa oko 66%, u poređenju sa, primera radi, itirijumom (*Ethereum*), koji učestvuje sa oko 12% i čija tržišna kapitalizacija u prvoj polovini novembra 2020. godine iznosi oko 52 milijarde američkih dolara, a cena oko 450 američkih dolara.⁶ Dakle, tržišna kapitalizacija svih kripto-valuta u prvoj polovini novembra 2020. godine je skoro duplo veća od tržišne kapitalizacije u 2019. godini (preko 450 milijardi američkih dolara⁷).

Prema informacijama prikupljenim prilikom konsultacija sa učesnicima na tržištu digitalne imovine u Republici Srbiji, trenutno postoji nekoliko kompanija koje posluju na tom tržištu. Ove kompanije su većim delom neregulisane što im samo po sebi stvara praktične probleme, poput poteškoća prilikom otvaranja računa u banci ili prilikom primene privrednopravnih, poreskih, računovodstvenih i drugih propisa.

Takođe, poverenje dela investitorske javnosti u kompanije koje bi se bavile ovim poslovima moglo bi biti unapređeno donošenjem zakona jer se otklanjaju brojna pitanja koja su proizlazila iz činjenice da u ovom trenutku tržište digitalne imovine nije

² Tržišnu kapitalizaciju kripto-valuta analitičari izračunavaju množenjem cene kriptovalute brojem jedinica kripto-valute u opticaju.

³ Izvor: <https://www.statista.com/statistics/730876/cryptocurrency-market-value/>

⁴ Izvor: <https://www.statista.com/statistics/377382/bitcoin-market-capitalization/>

⁵ Izvor: <https://coin.dance/stats/marketcap/historical/percentage>

⁶ Izvor: <https://coin.dance/stats/marketcap/today>

⁷ Izvor: <https://coin.dance/stats/marketcap/today>

regulatorno prepoznato, a poznato je po inherentnim rizicima. Iz tog razloga bi usvajanje ovog zakona doprinelo mogućnosti unapređenja poslovanja pružalaca usluga povezanih s digitalnom imovinom koji imaju razvojne projekte i kvalitetne ideje u IT preduzetništvu i samim tim pospešilo razvoj ove privredne grane, a otvorilo bi i mogućnosti za olakšano finansiranje inovativnih startup kompanija i malih i srednjih pravnih lica. Očekuje se da će se, zbog prirode digitalne imovine i njene prekogranične prenosivosti, privući i strani investitori.

Jedna od ključnih novina koje donosi ovaj zakon jeste mogućnost da se učesnici na tržištu kapitala, pre svega brokersko-dilerska društva i berza, uključe na tržište digitalne imovine. Na ovaj način se postiže da lica koja imaju višedecenijsko iskustvo u poslovanju s finansijskim instrumentima to iskustvo, kao i svoje resurse, upotrebe i za razvoj tržišta digitalne imovine, što će dovesti do toga da od samog početka primene zakona na tržištu postoji odgovarajući nivo kvaliteta usluga, odnosno obezbedi zdrava konkurencija i pouzdanost pružalaca ovih usluga..

Usvajanje ovog zakona će dovesti i do unapređenja tržišta kapitala, budući da se omogućava izdavanje finansijskih instrumenata u obliku digitalne imovine, korišćenjem digitalne tehnologije, pod određenim uslovima, bez primene pravila koja propisuje Zakon o tržištu kapitala. Da bi potpala pod ovaj olakšani režim, digitalna imovina koja ima sve odlike finansijskih instrumenata mora da ispuni sledeće uslove: (1) da nema odlike akcija, (2) da nije zamenljiva za akcije i da (3) ukupna vrednost digitalne imovine koju tokom perioda od 12 meseci izdaje jedan izdavalac ne prelazi iznos od 3.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije na dan izdavanja, odnosno tokom primarne prodaje.

Može se očekivati da će predmetna novina dovesti do značajnog povećanja broja inicijalnih javnih ponuda finansijskih instrumenata, pre svega obveznica, kao i da će te inicijalne javne ponude poteći i od malih i srednjih preduzeća – budući da je postupak izdavanja finansijskih instrumenata u obliku digitalne imovine u skladu sa ovim zakonom značajno jeftiniji i jednostavniji od postupka izdavanja finansijskih instrumenata u skladu sa Zakonom o tržištu kapitala.

Zakon obuhvata mehanizme za borbu protiv zloupotreba na tržištu digitalne imovine, konkretno protiv manipulacija i insajderskog trgovanja. Ovi mehanizmi su strukturirani nalik na mehanizme koji se koriste na tržištu kapitala, a sprovodiće ih Narodna banka Srbije (kada su u pitanju virtuelne valute) i Komisija za hartije od vrednosti (kada su u pitanju digitalni tokeni).

Očekuje se da će uvođenje ovog vida nadzora tržišta povećati sigurnost i izvesnost poslovanja na tržištu digitalne imovine.

Zakon o digitalnoj imovini počiva i na principu tehnološke neutralnosti, te iako je usmeren u velikoj meri na *blockchain* tehnologiju, njime se ne preferira, niti ograničava nijedna tehnologija, čime se potencijalno obuhvataju i informaciono-komunikacione tehnologije koje će se razvijati u budućnosti. Kada je u pitanju sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, ovim zakonom se u sistem borbe protiv pranja novca i finansiranja terorizma na nesumnjiv način uvode svi oblici digitalne imovine, i određuje se ko je sve obveznik primene predmetnih propisa – budući da je za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom neophodno pribaviti odgovarajuću dozvolu. Na taj način se postiže puna usklađenost domaćih propisa sa Petom direktivom o sprečavanju pranja novca i međunarodnim standardima za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma koji su definisani FATF (*Financial Action Task Force*) preporukama (Preporuka 15), koji zahtevaju licenciranje ili registraciju lica koja pružaju usluge povezane s virtuelnom imovinom (eng. *virtual assets service providers*).

Nadležnost za licenciranje i nadzor nad poslovanjem pružalaca usluga povezanih s digitalnom imovinom podeljena je između Komisije za hartije od vrednosti i Narodne banke Srbije, pri čemu je Komisija nadležna za sva pitanja koja se odnose na investicione tokene (odobravanje belog papira, sekundarnog trgovanja, licenciranje i nadzor nad pružaocima usluga povezanih s tim tokenima, davanje mišljenja o primeni ovog zakona), a Narodna banka Srbije za sva navedena pitanja koja se odnose na virtuelne valute. Predloženim odredbama predviđeno je i uspostavljanje posebnog veb portala za komunikaciju između nadzornih organa i pružalaca usluga povezanih s digitalnom imovinom kako bi se u potpunosti olakšala i učinila efikasnijom ta komunikacija, posebno u slučaju onih privrednih društava koji pružaju i usluge povezane s digitalnim tokenima, i usluge povezane s virtuelnim valutama, budući da se na ovaj način obezbeđuje podnošenje celokupne dokumentacije vezane za njihovo poslovanje putem jedinstvene kontakt tačke i bez dupliranja troškova.

Pri razmatranju drugih mogućnosti za rešavanje problema u vezi s razvojem tržišta digitalne imovine utvrđeno je da ove probleme nije moguće rešiti bez propisivanja sveobuhvatnog zakonskog okvira budući da važeći zakoni ne pružaju osnova nadležnim institucijama da uredi ovu oblast podzakonskim aktima, niti bi tim aktima bilo pravno moguće urediti predmetnu materiju.

Donošenje zakona je najbolje rešenje problema jer se na sistematičan i celovit način, uz poštovanje načela pravne sigurnosti i vladavine prava, uređuje materija koju samo zakonodavac može urediti: uvođenje novih privrednih subjekata i uređivanje njihovog poslovanja, ugovorni odnosi između pružalaca i korisnika usluga povezanih s digitalnom imovinom, uvođenje instituta digitalne imovine, izdavanje i trgovanje investicionim tokenima, nadzor nad učesnicima na tržištu digitalne imovine Republike Srbije, kaznene odredbe i dr.

III. OBJAŠNJENJE OSNOVNIH PRAVNIH INSTITUTA I POJEDINAČNIH REŠENJA

Članom 1. utvrđen je predmet uređivanja ovog zakona. Ovim zakonom uređuju se izdavanje digitalne imovine i sekundarno trgovanje digitalnom imovinom u Republici Srbiji, pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom, založno i fiducijarno pravo na digitalnoj imovini, nadležnost Komisije za hartije od vrednosti (u daljem tekstu: Komisija) i Narodne banke Srbije, kao i nadzor nad primenom ovog zakona. S obzirom na to da se materija u oblasti sprečavanja pranja novca najvećim delom uređuje posebnim zakonom, tamo su najvećim delom obuhvaćene i obaveze pružalaca usluga povezanih s digitalnom imovinom.

Članom 2. definisano je značenje pojmova u smislu ovog zakona. Najznačajniji među njima su pojmovi digitalne imovine, virtuelne valute, digitalnog tokena, belog papira, izdavaoca, pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom, korisnika i imaoca digitalne imovine, kao i transakcije s digitalnom imovinom.

Digitalna imovina, odnosno virtuelna imovina, definiše se kao digitalni zapis vrednosti koji se može digitalno kupovati, prodavati, razmenjivati ili prenositi i koji se može koristiti kao sredstvo razmene ili u svrhu ulaganja, pri čemu digitalna imovina ne uključuje digitalne zapise valuta koje su zakonsko sredstvo plaćanja i drugu finansijsku imovinu koja je uređena drugim zakonima, osim kada je drugačije uređeno ovim zakonom. Ova definicija digitalne imovine je tehnološki neutralna i u potpunosti odgovara definiciji virtuelne imovine utvrđene u međunarodnim standardima za sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma koji su definisani FATF preporukama.

Virtuelna valuta je definisana kao vrsta digitalne imovine koju nije izdala i za čiju vrednost ne garantuje centralna banka, niti drugi organ javne vlasti, koja nije nužno vezana za zakonsko sredstvo plaćanja i nema pravni status novca ili valute, ali je fizička ili pravna lica prihvataju kao sredstvo razmene i može se kupovati, prodavati, razmenjivati, prenositi i čuvati elektronski. Definicija virtuelne valute odgovara postojećoj definiciji virtuelne valute u Zakonu o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma i u potpunosti je usklađena sa Petom direktivom o sprečavanju pranja novca, s tim što je u ovoj definiciji naglašeno i da je virtuelna valuta vrsta digitalne imovine. Upravo radi postizanja pune pojmovne usklađenosti ovog zakona sa Petom direktivom o sprečavanju pranja novca i FATF preporukama, zadržan je pojam virtuelne valute, umesto digitalne valute. Ovde nije reč ni o kakvim zakonskim sredstvima plaćanja niti sredstvima koje mogu zameniti nacionalne valute, dinar je i dalje jedino zakonsko sredstvo plaćanja u Republici Srbiji, pod određenim uslovima u skladu s propisima o deviznom poslovanju mogu se koristiti i devize (npr. kod kupoprodaje nepokretnosti).

Digitalni token je definisan kao vrsta digitalne imovine koja označava bilo koje nematerijalno imovinsko pravo koje u digitalnoj formi predstavlja jedno ili više drugih imovinskih prava, što može uključivati i pravo korisnika digitalnog tokena da mu budu pružene određene usluge. Prava koja sadrži digitalni token mogu biti raznovrsna – od potraživanja određenog novčanog iznosa, sve do upravljačkih prava i učešća u dobiti, kao i prava na pristup određenoj robi ili usluzi u digitalnoj formi i koje prihvata izdavalac tokena (eng. *utility token*). Kao i kod virtuelne valute, i u definiciji digitalnog tokena je naglašeno da je u pitanju vrsta digitalne imovine.

Beli papir je definisan kao dokument koji se objavljuje prilikom izdavanja digitalne imovine u skladu sa ovim zakonom, koji sadrži podatke o izdavaocu digitalne imovine, digitalnoj imovini i rizicima povezanim s digitalnom imovinom i koji omogućava investitorima da donesu informisanu investicionu odluku. Beli papir se izdaje i objavljuje u jednostavnijoj proceduri nego prospekt kod izdavanja finansijskih instrumenata u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, što izdavanje digitalnih tokena u svrhu ulaganja čini primamljivijim vidom finansiranja, posebno kod inovativnih startup-ova i malih i srednjih pravnih lica.

Izdavalac je definisan kao domaće ili strano fizičko lice, preduzetnik ili pravno lice koje je izdalo digitalnu imovinu.

Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom je definisan kao pravno lice koje pruža jednu ili više usluga povezanih s digitalnom imovinom utvrđenih u članu 3. ovog zakona. Za razliku od izdavaoca, pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom može biti samo pravno lice, i to isključivo privredno društvo sa sedištem u Republici Srbiji, bez obzira na formu u kojoj se osniva.

Korisnik digitalne imovine označava fizičko lice, preduzetnika ili pravno lice koje koristi ili je koristilo uslugu povezanu s digitalnom imovinom ili se pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom obratilo radi korišćenja te usluge. Pojam korisnika digitalne imovine treba razlikovati od pojma imaoca digitalne imovine koji je širi i obuhvata i lice koje je steklo digitalnu imovinu nezavisno od poslovnog odnosa uspostavljenog s pružaocem usluga povezanih s digitalnom imovinom ili transakcije izvršene preko tog pružaoca (npr. lice koje je steklo digitalnu imovinu tzv. rudarenjem).

Transakcija s digitalnom imovinom je definisana kao kupovina, prodaja, prihvatanje ili prenos digitalne imovine ili zamena digitalne imovine za drugu digitalnu imovinu. Transakcija s digitalnom imovinom nije uslovljena pravnim odnosom između pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom i korisnika digitalne imovine, tj. može da se vrši i bez prethodno uspostavljenog poslovnog odnosa između ovih lica,

pod uslovom da je to u skladu sa odgovarajućim propisima (propisima o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma).

Važno je naglasiti da je u članu 2. definisan i nadzorni organ koji označava Narodnu banku Srbije i Komisiju, u skladu sa nadležnostima utvrđenim ovim zakonom.

Članom 3. definisane su vrste usluga povezanih s digitalnom imovinom. Pojedine usluge su u ovom članu bliže definisane, poput usluge prihvatanja/prenosa digitalne imovine koja označava uslugu koju pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom pruža trgovcu u smislu zakona kojim se uređuje trgovina, tako što od potrošača u smislu tog zakona prihvata odgovarajuću vrednost digitalne imovine, koja odgovara ceni prodate robe i/ili pruženih usluga tom potrošaču, zamenjuje je za odgovarajući iznos zakonskog sredstva plaćanja i prenosi taj iznos na odgovarajući račun trgovca. Naime, imajući u vidu zabranu utvrđenu u članu 97. ovog zakona da se digitalna imovina prenosi neposredno sa potrošača na trgovca (tj. da se roba i/ili usluge u trgovini na malo plaćaju u digitalnoj imovini), uvedena je usluga prihvatanja/prenosa digitalne imovine koja će da se pruža trgovcu, koji će da angažuje specijalizovanog pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom koji ima dozvolu nadzornog organa za pružanje ove usluge i koji će trgovcu da prenosi isključivo dinare na tekući račun, a ne digitalnu imovinu. S tim u vezi, korisničko iskustvo biće isto kao da se plaćanje robe i/ili usluga vrši u digitalnoj imovini, a postojaće usklađenost s važećim propisima o obavezi izvršavanja svih novčanih obaveza u Republici Srbiji u dinarima i obavezi poslovanja pravnih lica i preduzetnika preko tekućeg računa, tako da će trgovac u zamenu za prodatu robu i/ili pružene usluge da prima isključivo dinare na svoj tekući račun. Ovo je od ključnog značaja za mogućnost praćenja transakcija u poreske, regulatorne i druge svrhe s obzirom na mogućnosti zloupotreba s digitalnim valutama.

Članom 3. su definisane i druge usluge povezane s digitalnom imovinom, kao što su čuvanje i administriranje digitalne imovine za račun korisnika digitalne imovine i sa tim povezane usluge, koje obuhvata i kastodi usluge novčanika (eng. *custodial wallet services*) koje su trenutno definisane Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma za potrebe primene tog zakona, kao i usluga upravljanja portfoliom digitalne imovine, koja označava upravljanje pojedinačnim portfolijima digitalne imovine na osnovu odobrenja iz posebnog ugovora zaključenog sa korisnikom digitalne imovine. U usluge povezane s digitalnom imovinom, pored navedenih, ubrajaju se još i prijem, prenos i izvršenje naloga koji se odnose na kupovinu i prodaju digitalne imovine za račun trećih lica, usluge kupovine i prodaje digitalne imovine za gotov novac i/ili sredstva na računu i/ili elektronski novac, usluge zamene digitalne imovine za drugu digitalnu imovinu, usluge u vezi sa izdavanjem, ponudom i prodajom digitalne imovine, sa obavezom njenog otkupa (pokroviteljstvo) ili bez te obaveze (agentura), organizovanje platforme za trgovanje digitalnom imovinom, kao i vođenje registra založnog prava na digitalnoj imovini. U ovom članu je utvrđeno i da se usluge kupovine i prodaje digitalne imovine za gotov novac i/ili sredstva na računu i/ili elektronski novac i usluge zamene digitalne imovine za drugu digitalnu imovinu mogu pružati i pomoću kriptomata, koji je u članu 2. definisan kao automatska mašina preko koje se obavljaju kupovina i prodaja digitalne imovine za novčana sredstva ili zamena digitalne imovine za drugu digitalnu imovinu.

Članom 4. je predviđeno da je pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom ovlašćen da pruža te usluge nakon što dobije dozvolu nadzornog organa za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom, kao i da pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom pored usluga povezanih s digitalnom imovinom može da obavlja samo one poslove i usluge koji su neposredno povezani sa uslugama povezanim s digitalnom imovinom (npr. savetodavne usluge povezane s digitalnom imovinom). Naime, cilj ove odredbe jeste da se izbegne prelivanje rizika koji proizlaze iz

poslovanja s digitalnom imovinom na druge delatnosti koje bi eventualno ovaj pružalac usluga obavljao pored pružanja usluga povezanih s digitalnom imovinom. Jedini izuzetak jesu pravna lica koja imaju dozvolu Komisije za obavljanje delatnosti brokersko-dilerskog društva ili organizatora tržišta u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, koja mogu da pružaju usluge povezane s digitalnom imovinom u skladu sa ovim zakonom pored svoje osnovne delatnosti, i to po dobijanju dozvole nadzornog organa za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom.

Članom 5. definisane su savetodavne usluge povezane s digitalnom imovinom, koje obuhvataju investiciono savetovanje, davanje investicionih preporuka, savetovanje u vezi sa strukturom kapitala, poslovnom strategijom, izdavanjem digitalne imovine i sličnim pitanjima, kao i druge savetodavne usluge povezane s digitalnom imovinom.

Članom 6. utvrđena su isključenja iz oblasti primene ovog zakona. Tako se odredbe ovog zakona ne primenjuju na transakcije s digitalnom imovinom ako se te transakcije vrše isključivo u okviru ograničene mreže lica koja prihvataju tu digitalnu imovinu (npr. korišćenje digitalne imovine za određene proizvode ili usluge ili u okviru video-igara, bez mogućnosti njenog prenosa ili prodaje). Takođe, odredbe ovog zakona se ne primenjuju na sticanje digitalne imovine tzv. rudarenjem, kao ni na izdavanje elektronskog novca i pružanje usluga povezanih sa elektronskim novcem (na elektronski novac primenjuju se odredbe zakona kojim se uređuju pružanje platnih usluga i izdavanje elektronskog novca bez obzira na tehnologiju koja se koristi za izdavanje tog novca).

Članom 7. je predviđeno da se na izdavanje digitalne imovine koja ima sve odlike finansijskog instrumenta, sekundarno trgovanje i pružanje usluga povezanih s takvom digitalnom imovinom primenjuju odredbe ovog zakona (umesto zakona kojim se uređuje tržište kapitala) ako su ispunjeni svi sledeći uslovi: (1) digitalna imovina nema odlike akcija, (2) digitalna imovina nije zamenljiva za akcije, (3) ukupna vrednost digitalne imovine koju tokom perioda od 12 meseci izdaje jedan izdavalac ne prelazi iznos od 3.000.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije na dan izdavanja, odnosno tokom primarne prodaje. Na ovaj način je omogućeno izdavanje finansijskih instrumenata u obliku digitalne imovine, korišćenjem digitalne tehnologije, u proceduri koja je jednostavnija od procedure propisane odredbama zakona kojim se uređuje tržište kapitala.

Članom 8. utvrđeno je načelo tehnološke neutralnosti, tako da se odredbe ovog zakona primenjuju na svu digitalnu imovinu bez obzira na tehnologiju na kojoj je ta digitalna imovina zasnovana, uključujući stabilnu digitalnu imovinu, kao i na pružanje svih usluga povezanih s digitalnom imovinom bez obzira na tehnologiju na kojoj se zasniva pružanje tih usluga. Načelo tehnološke neutralnosti je jedan od razloga zašto se u ovom zakonu koristi pojam digitalne imovine, umesto kripto-imovine koja je zasnovana na tehnologiji za distribuirani upis enkriptovanih podataka (eng. *distributed ledger technology* ili DLT) ili sličnoj tehnologiji. Stabilna digitalna imovina je u članu 2. definisana kao digitalna imovina koja je izdata s ciljem što manjih promena vrednosti te imovine, a čija je vrednost povezana s vrednošću zakonskog sredstva plaćanja ili jednog ili više imovinskih prava koja imaju male promene vrednosti (npr. vezivanje za zvaničan kurs dinara ili kurs strane valute koji je relativno stabilan).

Članom 9. utvrđeno je načelo efikasnosti, ekonomičnosti i digitalizacije postupka. Naime, imajući u vidu podeljenu nadležnost za odlučivanje u upravnim postupcima, vršenje nadzora i ostvarivanje drugih prava i obaveza nadzornog organa između Komisije i Narodne banke Srbije, ovim članom je predviđeno uspostavljanje

posebnog veb portala, koji će da služi kao jedinstvena kontakt tačka za komunikaciju pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom i nadzornog organa, tako što će se putem tog portala, u jednom primerku, dostavljati svi zahtevi, podaci, obaveštenja i druga dokumentacija koji se podnose i Komisiji, i Narodnoj banci Srbije u skladu sa ovim zakonom. Na ovaj način se obezbeđuju efikasnost i ekonomičnost postupka u eventualnom slučaju kada pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom pruža i usluge povezane s digitalnim tokenima, i usluge povezane s virtuelnim valutama, budući da taj pružalac usluga neće morati da duplira dokumentaciju i troškove i da se obraća posebno Komisiji, a posebno Narodnoj banci Srbije, već će oba nadzorna organa istovremeno primiti zahtev i svu drugu dokumentaciju dostavljenu putem ovog portala. Imajući u vidu prirodu usluga povezanih s digitalnom imovinom, u ovom članu je izričito utvrđeno i da se sva dokumentacija koja se podnosi nadzornom organu u skladu sa ovim zakonom može podneti i u elektronskom obliku u skladu sa zakonom kojim se uređuju elektronski dokument, elektronska identifikacija i usluge od poverenja u elektronskom poslovanju. Komisija i Narodna banka Srbije će blisko saradivati u vršenju nadležnosti utvrđenim ovim zakonom, uključujući i razmenu podataka kojima raspolažu po službenoj dužnosti, a ta saradnja će biti konkretizovana i odgovarajućim sporazumom.

U članu 10. uređena je podela nadležnosti između Komisije i Narodne banke Srbije, tako da je Komisija nadležna za pitanja iz ovog zakona koja se odnose na odlučivanje u upravnim postupcima, donošenje podzakonskih akata, nadzor nad obavljanjem poslova i ostvarivanje drugih prava i obaveza nadzornog organa u delu koji se odnosi na digitalne tokene kao vrstu digitalne imovine, kao i u delu koji se odnosi na digitalnu imovinu koja ima odlike finansijskih instrumenata, a Narodna banka Srbije je nadležna za pitanja iz ovog zakona koja se odnose na odlučivanje u upravnim postupcima, donošenje podzakonskih akata, nadzor nad obavljanjem poslova i ostvarivanje drugih prava i obaveza nadzornog organa u delu koji se odnosi na virtuelne valute kao vrstu digitalne imovine. Na isti način je podeljena i nadležnost za pripremu i davanje mišljenja o primeni ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona. U pogledu digitalne imovine koja ima karakteristike i virtuelne valute i digitalnog tokena, nadležnost vrše i Komisija i Narodna banka Srbije u skladu sa ovim zakonom.

U članu 11. uređena su osnovna pravila za upravni postupak koji sprovodi nadzorni organ kada odlučuje o pravima, obavezama i interesima lica u skladu sa ovim zakonom, kao što su odlučivanje o davanju i oduzimanju dozvola i saglasnosti, donošenje rešenja u postupku nadzora i sl. Pored pravila Zakona o opštem upravnom postupku, koja se primenjuju ako ovim zakonom nije drugačije uređeno (posebni upravni postupak), predviđeno je da nadzorni organ može preduzeti dodatne aktivnosti radi provere tačnosti podataka i dokumentacije koju mu dostavljaju lica koja učestvuju u tom postupku. Uređene su i pravne posledice tzv. ćutanja uprave koje su drugačije u odnosu na opšta načela upravnog postupka, čime se takođe doprinosi preko potrebnoj efikasnosti i brzini u ovoj oblasti. Pokretanje upravnog spora ne može uticati na sprečavanje ili odlaganje izvršenja rešenja nadzornog organa imajući u vidu prirodu materije o kojoj se odlučuje, a upravni sud ne može odlučivati u postupku po tužbi protiv rešenja nadzornog organa u tzv. sporu pune jurisdikcije, kao što je to slučaj i u drugim zakonima kojima se uređuju posebni upravni postupci iz nadležnosti nadzornih organa poput Zakona o bankama i Zakona o platnim uslugama.

U članu 12. uređen je odnos ovog zakona s propisima kojima se uređuju platne usluge i propisima kojima se uređuje devizno poslovanje. Predviđeno je da se sva plaćanja, naplate i prenosi u dinarima u vezi sa transakcijama s digitalnom imovinom obavljaju u skladu s propisima kojima se uređuju platne usluge, dok se sva plaćanja, naplate i prenosi u devizama u vezi sa transakcijama s digitalnom imovinom

obavljaju u skladu s propisima kojima se uređuje devizno poslovanje, dakle, uvažavajući ograničenja utvrđena tim propisima. Shodno navedenim zakonima, Narodna banka Srbije ima ovlašćenja za donošenje podzakonskih akata kojima se uređuje dinarski i devizni platni promet, odnosno devizno poslovanje.

U **članu 13.** utvrđene su zabrane posedovanja digitalne imovine i pružanja i korišćenja usluga povezanih s digitalnom imovinom za finansijske institucije pod nadzorom Narodne banke Srbije (banke, društva za osiguranje, društva za reosiguranje, društva za posredovanje u osiguranju, društva za zastupanje u osiguranju i zastupnike u osiguranju, davaoce finansijskog lizinga, društva za upravljanje dobrovoljnim penzijskim fondovima, platne institucije i institucije elektronskog novca). Naime, imajući u vidu rizike koje nose digitalna imovina i poslovanje s digitalnom imovinom, potrebno je da se ovim zakonom obezbedi da se ni na koji način ne ugrozi stabilnost finansijskih institucija i finansijskog sistema u Republici Srbiji u celini, zbog čega ovim finansijskim institucijama nije dozvoljeno da ni na koji način posluju s digitalnom imovinom, bilo ulaganjem u digitalnu imovinu ili instrumente povezane s digitalnom imovinom ili korišćenjem usluga pružalaca usluga povezanih s digitalnom imovinom, bilo osnivanjem ili učešćem u vlasništvu ili upravljanju ili rukovođenju pružalaca usluga povezanih s digitalnom imovinom, a navedene zabrane se odnose i na lica povezana s tim finansijskim institucijama. Finansijske institucije pod nadzorom Narodne banke Srbije ne mogu ni prihvatati digitalnu imovinu kao sredstvo obezbeđenja. Utvrđena su tri izuzetka od ovih zabrana: (1) mogućnost da banke pružaju uslugu čuvanja i administriranja digitalne imovine za račun korisnika digitalne imovine, ali samo u delu čuvanja kriptografskih ključeva, (2) mogućnost da finansijske institucije pod nadzorom Narodne banke Srbije imaju vlasništvo u brokersko-dilerskom društvu i organizatoru tržišta koji pruža usluge povezane s digitalnom imovinom, osim ako to nije dozvoljeno zakonom kojim se uređuje poslovanje određene finansijske institucije – navedeni izuzetak je neophodan kako bi se obezbedilo da se brokersko-dilerska društva i berza uključe na tržište digitalne imovine, budući da vlasništvo u njima imaju banke i druge finansijske institucije pod nadzorom Narodne banke Srbije, pri čemu se ovim učešćem neće ugroziti stabilnost poslovanja tih finansijskih institucija i stabilnost finansijskog sistema u Republici Srbiji, (3) mogućnost da Narodna banka Srbije propiše uslove pod kojima i način na koji finansijske institucije pod nadzorom Narodne banke Srbije mogu ulagati u digitalne tokene koji imaju odlike finansijskog instrumenta ili koji se koriste isključivo u svrhu ulaganja.

U **članu 14.** uređeno je poslovanje pravnih lica i preduzetnika u vezi s digitalnom imovinom. Predviđeno je da se virtuelne valute ne mogu unositi kao ulog u privredno društvo, već se mogu konvertovati (zameniti) za novac i kao novčani ulog uplatiti u društvo, dok, sa druge strane, nenovčani ulogi u privredno društvo mogu biti u digitalnim tokenima koji se ne odnose na pružanje usluga ili izvršenje rada (Komisija utvrđuje listu ovih digitalnih tokena). Samo u slučaju ortačkih i komanditnih društava nenovčani ulogi mogu biti i u digitalnim tokenima koji se odnose na pružanje usluga ili izvršenje rada. Takođe je utvrđeno da se na postupak prinudnog namirenja potraživanja izvršnih poverilaca na digitalnoj imovini shodno primenjuju odredbe zakona kojim se uređuju izvršenje i obezbeđenje, a pravna lica i preduzetnici koji imaju svojstvo izvršnog dužnika dužni su da sarađuju sa nadležnim organima u izvršnom postupku, uključujući obavezu dostavljanja sredstava pomoću kojih se pristupa digitalnoj imovini (npr. kriptografskih ključeva).

U **članu 15.** je utvrđeno da Republika Srbija, Narodna banka Srbije, Komisija i drugi nadležni organi i organi javne vlasti ne garantuju za vrednost digitalne imovine i ne snose odgovornost za bilo koju eventualnu štetu i gubitke koji nastanu u vezi sa obavljanjem transakcija s digitalnom imovinom. Predviđeno je i da su pružaoci usluga povezanih s digitalnom imovinom dužni da pre uspostavljanja poslovnog odnosa s

korisnikom digitalne imovine ili vršenja transakcije s digitalnom imovinom tog korisnika obaveste o rizicima obavljanja transakcija s digitalnom imovinom, uključujući rizik od delimičnog ili potpunog gubitka novčanih sredstava, odnosno druge imovine, kao i o tome da se na transakcije s digitalnom imovinom ne primenjuju propisi kojima se uređuje osiguranje depozita ili zaštita investitora, kao ni propisi kojima se uređuje zaštita korisnika finansijskih usluga. To, drugim rečima, znači da je oblast digitalne imovine oblast u kojoj korisnici moraju da budu svesni visokih rizika koji prate ta ulaganja i mogućnosti da uopšte neće moći da povrate svoja ulaganja, kao i da u tom slučaju ne mogu da zahtevaju odgovornost od države i njenih institucija (kao npr. kod osiguranja depozita kod banaka ili zaštite investitora na tržištu kapitala). Korisnici usluga digitalne imovine nemaju pravo ni na zaštitu prava u posebnom postupku koji se vodi radi zaštite korisnika finansijskih usluga, već raspoložu u krajnjoj liniji sudskom zaštitom ako smatraju da su im prava povređena.

Članom 16. propisano je da se glava II. Predloga zakona (čl. 16. do 29.) odnosi na inicijalnu ponudu digitalne imovine koja se izdaje u Republici. Predviđen je sistem po kom je izdavanje digitalne imovine, bez obzira na to da li je za nju sačinjen i/ili odobren beli papir, dozvoljeno, ali da je oglašavanje (odnosno reklamiranje) inicijalne ponude digitalne imovine dozvoljeno samo u skladu sa ovom glavom.

Članom 17. propisani su slučajevi u kojima je dozvoljeno oglašavanje inicijalne ponude za koju nije odobren beli papir, i to su, između ostalog, slučajevi kada je inicijalna ponuda upućena manjem broju od 20 fizičkih i/ili pravnih lica, kada ukupna vrednost digitalne imovine koju tokom perioda od 12 meseci izdaje jedan izdavalac je manja od 100.000 evra u dinarskoj protivvrednosti po zvaničnom srednjem kursu dinara prema evru koji utvrđuje Narodna banka Srbije, i dr.

Članom 18. propisani su osnovni uslovi koje oglašavanje inicijalne ponude digitalne imovine za koju je odobren beli papir treba da ispuni.

Članom 19. utvrđeno je da izdavalac digitalne imovine može da sačini beli papir, ali na to nije obavezan, s tim što se u slučaju kada beli papir nije sačinjen ili ne sadrži propisane podatke, odnosno ne ispunjava druge propisane uslove – na oglašavanje inicijalne ponude digitalne imovine na koju se odnosi taj beli papir primenjuju odredbe člana 17. Ovim članom utvrđene su i osnovne karakteristike belog papira (preglednost, razumljivost, tačnost i dr.). Beli papir, ako je sačinjen, odobrava nadzorni organ, a ako sačinjeni beli papir nema odobrenje nadzornog organa, na oglašavanje inicijalne ponude digitalne imovine primenjuje se član 17.

Članom 20. propisana je sadržina belog papira, kao i da nadzorni organ može da propiše dodatne uslove koje beli papir mora da ispuni.

Članom 21. utvrđeno je koja lica su odgovorna za tačnost i potpunost informacija navedenih u belom papiru.

Čl. 22. do 25. je propisana procedura odobravanja objavljivanja belog papira, što uključuje utvrđivanje dokumentacije koja se podnosi uz beli papir, kao i postupke odobrenja objavljivanja belog papira, odbacivanja zahteva za odobrenje objavljivanja belog papira i odbijanja tog zahteva.

Članom 26. uređen je dodatak belom papiru koji se sačinjava u slučaju da u periodu od dana odobrenja objavljivanja belog papira do okončanja inicijalne ponude digitalne imovine nastane nova bitna nova činjenica, odnosno utvrdi se postojanje bitne greške ili nepreciznosti u vezi sa informacijama iz belog papira koje mogu uticati na odluku o kupovini/ulaganju u digitalnu imovinu. Na objavljivanje dodatka belom papiru shodno se primenjuju čl. 19. do 25. koji uređuju objavljivanje belog papira. Takođe, propisana su i prava kupaca, odnosno investitora koji su kupili ili upisali digitalnu imovinu pre objavljivanja dodatka belom papiru.

Članom 27. propisan je način objavljivanja belog papira nakon odobrenja, što uključuje objavljivanje belog papira na srpskom jeziku na internet prezentaciji izdavaoca. Utvrđena je i obaveza nadzornog organa da na svojoj internet prezentaciji objavljuje sve bele papire čije objavljivanje je odobreno ili njihov spisak sa linkovima do relevantnih delova odgovarajućih internet prezentacija izdavalaca.

Članom 28. propisan je rok za početak upisa i uplate digitalne imovine, kao i način upisa i uplate. Uplata digitalne imovine može se vršiti u novčanim sredstvima, u digitalnoj imovini, i/ili u uslugama sticaoca te imovine, a upis i uplata digitalne imovine, kao i prenos digitalne imovine na zakonite imaoce, vrše se u skladu sa karakteristikama tehnologije pomoću koje je izvršeno izdavanje digitalne imovine. Takođe, propisano je i da je izdavalac nakon uspešno okončane inicijalne ponude digitalne imovine dužan da o tome odmah obavesti nadzorni organ, kao i da nadzorni organ može bliže urediti postupak upisa i uplate digitalne imovine.

Članom 29. uređen je izveštaj izdavaoca o ishodu inicijalne ponude, što uključuje pravilo da se izveštaj objavljuje na isti način na koji je objavljen beli papir, kao i obavezu nadzornog organa da propiše formu i sadržinu podataka koje taj izveštaj treba da sadrži.

Članom 30. propisano je da poslove organizovanja platforme za trgovanje digitalnom imovinom može obavljati samo pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji ima odgovarajuću dozvolu. Utvrđeni su poslovi koje obavlja organizator platforme, što, između ostalog, obuhvata povezivanje ili olakšavanje povezivanja različitih interesa trećih lica za kupovinom, prodajom i/ili zamenom digitalne imovine na platformi za trgovanje digitalnom imovinom, a u skladu sa obavezujućim pravilima te platforme i na način koji dovodi do zaključenja ugovora u vezi sa digitalnom imovinom uključenom u trgovanje.

Članom 31. utvrđeno je da je u Republici Srbiji dozvoljeno sekundarno trgovanje digitalnom imovinom, bez obzira na to da li je izdata u Republici ili u inostranstvu i bez obzira na to da li je za njeno izdavanje odobren beli papir, kao i da je pružanje usluga povezanih s tom digitalnom imovinom dozvoljeno. Utvrđena su i ograničenja u pogledu oglašavanja navedene digitalne imovine koja je izdata u Republici za koju nije odobren beli papir u skladu sa ovim zakonom, kao i digitalnom imovinom koja je izdata u inostranstvu i za koju nije odobren beli papir u skladu sa ovim zakonom.

Članom 32. je utvrđeno da preko platforme za trgovanje digitalnom imovinom u Republici mogu da trguju društva koja imaju dozvolu nadzornog organa za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom, kao i sva druga pravna lica, preduzetnici i fizička lica.

Čl. 33. i 34. je utvrđeno da je organizator platforme dužan da obezbedi transparentnost pre i posle vršenja transakcije, kao i uslovi koje mora da ispuni da bi ta transparentnost bila obezbeđena.

Članom 35. je propisano da organizator platforme, ako proceni da je to neophodno radi zaštite investitora ili u cilju otklanjanja rizika u pogledu nesmetanog ili stabilnog trgovanja digitalnom imovinom, može privremeno da obustavi trgovanje digitalnom imovinom. Takođe, organizator platforme može privremeno ili trajno da obustavi trgovanje digitalnom imovinom, ili da isključi digitalnu imovinu iz trgovanja ako takvo trgovanje više nije u saglasnosti sa pravilima organizatora platforme. Ako se trgovanje određenom digitalnom imovinom ne obavlja u skladu s ovim zakonom, ili ako je to potrebno radi očuvanja finansijske stabilnosti, nadzorni organ može organizatoru platforme da naloži da privremeno ili trajno obustavi trgovanje tom digitalnom imovinom.

Članom 36. uveden je liberalan regulatorni sistem za OTC trgovanje, prema kome je OTC trgovanje digitalnom imovinom u Republici dozvoljeno, i prema kome za

zakonito sprovođenje tog trgovanja nije neophodno učešće pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom, već ugovorne strane na OTC tržištu mogu same da zaključuju i sprovode odgovarajuće ugovore.

Članom 37. utvrđeno je da je korišćenje pametnih ugovora u sekundarnom trgovanju digitalnom imovinom dozvoljeno, ali uz uslov da je pružalac usluga za njihovo korišćenje pribavio pristanak korisnika digitalne imovine.

Članom 38. propisano je da se glava IV. Predloga zakona (Zloupotrebe na tržištu digitalne imovine – čl. 38. do 51.) odnosi na aktivnosti koje se obavljaju u Republici Srbiji, a u vezi sa digitalnom imovinom koja je uključena u trgovanje na platformi za trgovanje digitalnom imovinom, odnosno za koju je odobreno objavljivanje belog papira ili naknadnog belog papira.

U **članu 39.** utvrđen je pojam insajderske informacije, a bliže su definisani i pojedini elementi tog pojma (poput značajnog uticaja na cenu digitalne imovine).

Članom 40. propisano je da je svakom licu koje poseduje insajdersku informaciju zabranjeno da tu informaciju upotrebi neposredno ili posredno pri sticanju, otuđenju i pokušaju sticanja ili otuđenja za sopstveni račun ili za račun trećeg lica digitalne imovine na koju se ta informacija odnosi, a utvrđen je i krug lica, odnosno transakcija na koje se ta odredba primenjuje.

Članom 41. propisano je ograničenje licima određenim u članu 40. u pogledu otkrivanja insajderskih informacija i činjenja istih dostupnim, odnosno utvrđeno je da te informacije otkrivaju i čine dostupnim u okviru redovnog poslovanja, profesije ili dužnosti. Takođe, istim licima je zabranjeno da preporučuju ili navode drugo lice da na osnovu insajderske informacije stekne ili otuđi digitalnu imovinu na koju se ta informacija odnosi.

U **članu 42.** je utvrđeno da se odredbe članova 40. i 41. odnose i na druga lica koja poseduju insajderske informacije, pod uslovom da znaju ili je trebalo da znaju da se radi o insajderskoj informaciji.

Članom 43. uređeno je da, sama po sebi, činjenica da pravno lice poseduje ili je posedovalo insajderske informacije ne podrazumeva da je to lice koristilo te informacije prilikom trgovanja, ako je to pravno lice uvelo, sprovodilo i održavalo primerene i delotvorne unutrašnje mehanizme i postupke kojima se sprečava zloupotreba insajderskih informacija. Ovim članom je takođe uređeno šta se smatra odgovarajućim unutrašnjim mehanizmima i postupcima.

U **članu 44.** su utvrđene obaveze koje izdavalac digitalne imovine ima u vezi sa objavljivanjem insajderskih informacija koje se neposredno odnose na tog izdavaoca, što uključuje obaveštavanje na način koji ne dovodi javnost u zabludu, koji omogućuje brz pristup informaciji i mogućnost potpune, tačne i pravovremene ocene te informacije. Takođe je utvrđeno da nadzorni organ propisuje koje činjenice bi trebalo uzeti u obzir pri donošenju odluke o objavljivanju insajderskih informacija.

U **članu 45.** utvrđeno je da je izdavalac dužan da svaku značajnu promenu informacija iz člana 44. ovog zakona objavi odmah nakon što je do te promene došlo, na isti način na koji je objavljena izvorna informacija.

Članom 46. je propisano da izdavalac može na svoju odgovornost da odloži javno objavljivanje informacije iz člana 44. ovog zakona kako ne bi povredio svoje opravdane interese, pod uslovom da to odlaganje ne bi dovelo javnost u zabludu i da izdavalac može da obezbedi poverljivost te informacije, ali da je dužan da o tome bez odlaganja obavesti nadzorni organ.

Članom 47. je utvrđeno da je, u slučaju da izdavalac ili lice koje deluje u njegovo ime ili za njegov račun otkrije insajdersku informaciju trećoj strani u redovnom obavljanju svog posla, profesije ili dužnosti, onda mora da tu informaciju u potpunosti jasno objavi javnosti, i to istovremeno u slučaju namernog otkrivanja i bez odlaganja u slučaju nenamernog otkrivanja, osim ako lice koje je primilo tu informaciju ima obavezu čuvanja poverljivosti tih informacija.

Članom 48. uređen je odnos istraživanja tržišta i zloupotrebe insajderskih informacija, odnosno predviđeno je da se prilikom istraživanja tržišta, pod propisanim uslovima, smeju saopštiti insajderske informacije. Istraživanjem tržišta smatra se situacija u kojoj se jednom ili više potencijalnih investitora vrši saopštavanje informacija pre transakcije, kako bi se procenio interes potencijalnih investitora za moguću transakciju i njene uslove, kao što je potencijalni obim ili cena. Propisano je i koja lica mogu da koriste opisani izuzetak, kao i obaveze koje moraju da budu ispunjene nakon korišćenja izuzetka.

Članom 49. propisane su radnje koje predstavljaju manipulacije na tržištu. Te radnje obuhvataju pružanje neistinitih ili obmanjujućih signala ili informacija o ponudi, tražnji ili ceni digitalne imovine putem zaključivanja transakcija i davanja naloga za trgovanje digitalnom imovinom, upotrebljavanje fiktivnih postupaka prilikom trgovanja, širenje neistinitih informacija putem medija, uključujući internet, i dr.

Kada je u pitanju širenje informacija propisan je izuzetak u pogledu novinara koji obavljaju svoju delatnost, a predviđeno je i da nadzorni organ bliže uređuje postupke koji se mogu smatrati manipulacijama na tržištu i obaveze nadzornih organa i pružalaca usluga povezanih s digitalnom imovinom u cilju sprečavanja i otkrivanja tih manipulacija.

Članom 50. utvrđeno je da su manipulacije na tržištu iz člana 49. zabranjene, kao i da su lica koja učestvuju u manipulacijama na tržištu solidarno odgovorna za štetu koja nastane kao posledica manipulacija na tržištu.

Propisane su i obaveze organizatora platforme za trgovanje digitalnom imovinom u pogledu otkrivanja i sprečavanja manipulacija na toj platformi.

Članom 51. propisano je da su pružaoci usluga povezanih s digitalnom imovinom obavezni da na osnovu njima dostupnih podataka, obaveste nadzorni organ o slučajevima za koje opravdano sumnjaju da predstavljaju zloupotrebe na tržištu.

Članom 52. utvrđeno je da pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom mora imati pravnu formu privrednog društva u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva, što znači da pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom može da bude osnovan i u formi ortačkog ili komanditnog društva, a ne samo u formi društava kapitala.

Članom 53. uređen je odnos između ovog zakona i zakona kojim se uređuju privredna društva u pogledu poslovanja pružalaca usluga povezanih s digitalnom imovinom, te je propisano da se na njihovo poslovanje supsidijarno primenjuju odredbe zakona kojim se uređuju privredna društva.

U **članu 54.** utvrđen je minimalni kapital koji mora imati privredno društvo koje podnosi zahtev za davanje dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom, a u zavisnosti od vrste usluge koju namerava da pruža. Minimalni kapital može biti novčani i nenovčani (npr. u softveru), s tim da najmanje polovina minimalnog kapitala mora biti upisana i uplaćena u novcu. U ovom članu je utvrđena i obaveza održavanja kapitala pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom tokom njegovog poslovanja, a radi stabilnog i sigurnog poslovanja i ispunjenja obaveza prema svojim poveriocima.

Članom 55. bliže je uređeno pružanje savetodavnih usluga. Pružalac savetodavnih usluga nije dužan da za pružanje tih usluga pribavi dozvolu nadzornog organa, ali je dužan da to saopšti svakom svom korisniku, kao i da tu informaciju istakne na svojoj internet prezentaciji. Pružanje savetodavnih usluga je jedna od delatnosti koje su neposredno povezane sa pružanjem usluga povezanih s digitalnom imovinom iz člana 4. ovog zakona, tako da pružalac savetodavnih usluga može i da pruža usluge povezane s digitalnom imovinom, ali samo ako ispuni uslove za pružanje tih usluga propisane ovim zakonom i dobije dozvolu nadzornog organa za pružanje tih usluga u skladu sa ovim zakonom.

U **članu 56.** uređeno je podnošenje zahteva za dobijanje dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom i utvrđeni su podaci i dokumentacija koji se podnose uz taj zahtev. Predviđeno je i da banka koja namerava da pruža uslugu čuvanja i administriranja digitalne imovine za račun korisnika digitalne imovine u delu čuvanja kriptografskih ključeva nije dužna da pribavlja dozvolu u skladu sa ovim zakonom za pružanje te usluge, već je dužna da, najkasnije 30 dana pre početka, odnosno prestanka pružanja te usluge, Narodnu banku Srbije obavesti o nameri početka ili prestanka pružanja te usluge, kao i da joj uz obaveštenje o nameri početka pružanja te usluge dostavi dokumentaciju taksativno navedenu u ovom članu koja se odnosi na pružanje ove usluge a koju Narodna banka Srbije, kao supervizor, već ne poseduje. U ovom članu je utvrđen i osnov za donošenje propisa nadzornih organa kojima će se bliže urediti uslovi i način davanja dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom, a tim propisima nadzorni organ može propisati i dodatnu dokumentaciju koja se dostavlja uz zahtev za davanje te dozvole.

U **članu 57.** uređeno je odlučivanje nadzornog organa o zahtevu za davanje dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom. Predviđeno je da nadzorni organ odlučuje o ovom zahtevu u roku od 60 dana od dana prijema urednog zahteva i da u rešenju o davanju dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom, nadzorni organ navodi koje usluge pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom je ovlašćen da pruža. Takođe, propisani su razlozi zbog kojih će nadzorni organ odbiti zahtev za davanje dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom. Ako nadzorni organ odbije ovaj zahtev, podnosilac tog zahteva ne može podneti novi zahtev za davanje dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom u roku od godinu dana od dana donošenja rešenja nadzornog organa kako bi se obezbedila ušteta resursa, efikasnost i ozbiljnost pri podnošenju zahteva za dobijanje dozvole.

U **članu 58.** je utvrđena obaveza pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom da podnese zahtev za dopunu dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom, ako nakon dobijanja te dozvole namerava da pruža i usluge povezane s digitalnom imovinom koje nisu utvrđene u ranije datoj dozvoli i na taj postupak shodno se primenjuju druge odredbe kojima se uređuje davanje te dozvole (uslovi, rok za odlučivanje, minimalni kapital, razlozi za odbijanje zahteva i dr).

Članom 59. propisano je da ako posle davanja dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom dođe do promene činjenica i okolnosti na osnovu kojih je ta dozvola data, pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom je dužan da o tome obavesti nadzorni organ i da istovremeno dostavi nadzornom organu izmenjenu dokumentaciju i podatke, pri čemu je dužan i da u obaveštenju bliže opiše prirodu i obim nastalih promena.

Članom 60. utvrđeni su uslovi (*fit&proper* kriterijumi) koje moraju ispuniti članovi uprave pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom (direktor, izvršni direktor, član izvršnog odbora, kao i zakonski zastupnik ortačkog i komanditnog društva, odnosno treće lice na koje je preneto ovlašćenje za poslovođenje u ortačkom i

komanditnom društvu), kao i lice koje će neposredno rukovoditi poslovima pružanja usluga povezanih s digitalnom imovinom (rukovodilac pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom). Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan je da pribavi saglasnost nadzornog organa na izbor člana uprave i rukovodioca tog pružaoca, kao i da nadzorni organ obavesti o razrešenju, odnosno ostavci člana uprave ili rukovodioca tog pružaoca najkasnije narednog dana od dana tog razrešenja, odnosno ostavke.

Članom 61. uređen je postupak davanja saglasnosti na izbor člana uprave i rukovodioca pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom. O davanju ove saglasnosti nadzorni organ odlučuje u roku od 30 dana od dana prijema urednog zahteva za davanje te saglasnosti.

Članom 62. uređeni su uslovi i postupak povlačenja saglasnosti na izbor člana uprave i rukovodioca pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom. Predviđeno je i da je uprava pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom dužna da, najkasnije u roku od 30 dana od dana dostavljanja rešenja kojim se povlači saglasnost, dostavi nadzornom organu zahtev za davanje saglasnosti na imenovanje novog člana uprave, odnosno rukovodioca.

Članom 63. je predviđeno da je pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan da u vreme davanja dozvole i tokom poslovanja ispunjava uslove kadrovske i organizacione osposobljenosti i tehničke opremljenosti propisane aktom nadzornog organa, uključujući i posedovanje sistema obrade podataka i održavanje kontinuiteta i pravilnosti u pružanju usluga i obavljanju aktivnosti. Propisane su i posebne obaveze za privredno društvo koje obavlja delatnost organizatora platforme za trgovanje digitalnom imovinom.

Članom 64. uređeni su opšti akti pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom (statut, odnosno osnivački akt i pravila poslovanja društva). Predviđeno je da nadzorni organ daje prethodnu saglasnost na opšte akte pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom, kao i na izmene i/ili dopune tih opštih akata.

Članom 65. utvrđeni su uslovi podobnosti koje mora da ispuni lice sa kvalifikovanim učešćem u pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom.

Članom 66. uređena je prethodna saglasnost nadzornog organa za sticanje, odnosno uvećanje kvalifikovanog učešća. Lice koje namerava da stekne kvalifikovano učešće u pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom, ili da ga uveća tako da stekne od 20% do 30%, više od 30% do 50% ili više od 50% glasačkih prava ili kapitala u tom pružaocu, odnosno tako da postane njegovo matično društvo – dužno je da pribavi prethodnu saglasnost nadzornog organa za ovo sticanje, odnosno uvećanje, a nadzorni organ odlučuje o zahtevu za davanje ove saglasnosti u roku od 30 dana od dana prijema urednog zahteva. Navedeno lice je dužno da stekne, odnosno uveća kvalifikovano učešće u pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom najkasnije u roku od godinu dana od dana dostavljanja pozitivnog rešenja, u protivnom dobijena saglasnost prestaje da važi ili dalje važi ali samo za nivo stečenog, odnosno uvećanog kvalifikovanog učešća.

Članom 67. uređuje se zajedničko nastupanje kod sticanja, odnosno uvećanja kvalifikovanog učešća u pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom, tj. propisuje se u kojim situacijama se smatra da lica nastupaju kao jedan sticalac (primera radi, ako je reč o pravnom licu i licima koja učestvuju u upravljanju ili rukovođenju tim pravnim licem ili drugim pravnim licem s kojim je to pravno lice blisko povezano, ili ako je reč o fizičkim licima koja se smatraju povezanim licima u smislu zakona kojim se uređuju privredna društva, i dr.). Takođe, propisano je i da radi sticanja, odnosno uvećanja kvalifikovanog učešća u pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom, lice nastupa kao jedan sticalac s drugim licem i kada između

njih ne postoji neka od prethodno pomenutih veza ali svako to lice nastupa kao jedan sticalac s trećim istim licem, i to na neki od prethodno utvrđenih načina.

Članom 68. je predviđeno da je pravno lice koje namerava da pruža usluge povezane s digitalnom imovinom dužno da pri podnošenju zahteva za davanje dozvole za pružanje tih usluga, kao i na zahtev nadzornog organa, dostavi spisak saradnika lica koja stiču kvalifikovano učešće, člana uprave i rukovodioca pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom, kao i stvarnog vlasnika pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom, s dokazima o neosuđivanosti saradnika, radi procene njihove poslovne reputacije. Ovim članom se utvrđuje pojam saradnika i precizira se šta se smatra dokazom o neosuđivanosti na osnovu kojeg se procenjuje poslovna reputacija saradnika navedenih lica.

Članom 69. utvrđeni su uslovi pod kojim brokersko-dilerska društva i organizator tržišta mogu da pružaju usluge povezane s digitalnom imovinom. Predviđeno je da brokersko-dilersko društvo i organizator tržišta (berza) koji imaju dozvolu Komisije u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala prilikom podnošenja zahteva za davanje dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom ne podnose nadzornom organu dokumentaciju koju su mu već podneli u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala a koja se ne menja zbog podnošenja zahteva za davanje dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom (npr. rešenje o upisu u registar privrednih subjekata, podaci o članovima uprave, podaci o licima s kvalifikovanim učešćem, dokaz o posedovanju minimalnog kapitala i sl.). Ovim članom je predviđeno i da su brokersko-dilersko društvo i organizator tržišta dužni da obezbede tehničku, kadrovsku i organizacionu odvojenost obavljanja poslova za koje imaju dozvolu u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala od obavljanja poslova za koje imaju dozvolu u skladu sa ovim zakonom, kao i da poslove za koje imaju dozvolu u skladu sa ovim zakonom obavljaju na način koji ne ugrožava stabilnost i sigurnost dela njihovog poslovanja koji se odnosi na obavljanje poslova za koje imaju dozvolu u skladu sa zakonom kojim se uređuje tržište kapitala, niti otežava vršenje nadzora u skladu sa tim zakonom.

U **članu 70.** utvrđeno je da je pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan da pre podnošenja prijave za upis promene poslovnog imena i sedišta u registar privrednih subjekata obavesti nadzorni organ o promeni koju vrši.

Članom 71. uređene su statusne promene pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom. Predviđeno je da je pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji učestvuje u statusnoj promeni dužan da pre podnošenja prijave za upis te statusne promene u registar privrednih subjekata dobije saglasnost nadzornog organa za tu statusnu promenu, što važi kako za pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom koji po sprovedenoj statusnoj promeni nastavlja da postoji i da pruža usluge povezane s digitalnom imovinom (npr. u slučaju statusne promene izdvajanja), tako i za pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom na kojeg se statusnom promenom prenose imovina i obaveze drugog pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom (npr. u slučaju statusne promene pripajanja drugom pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom). O zahtevu za davanje ove saglasnosti nadzorni organ odlučuje u roku od 60 dana od dana prijema urednog zahteva. S druge strane, ako se statusnom promenom osniva novo privredno društvo ili se imovina i obaveze prenose na postojeće društvo koje nema dozvolu za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom, onda se primenjuju odredbe ovog zakona koje se odnose na davanje dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom (npr. u slučaju statusne promene podele uz osnivanje novih privrednih društava ili statusne promene pripajanja privrednom društvu koje nema dozvolu za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom).

Članom 72. predviđeno je da nadzorni organi u elektronskom obliku vode registre pružalaca usluga povezanih s digitalnom imovinom, u koje se upisuju podaci o pružaocima usluga povezanih s digitalnom imovinom koji imaju dozvolu nadzornog organa za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom i ograncima pružalaca usluga povezanih s digitalnom imovinom u stranim državama, odnosno pružaocima usluga povezanih s digitalnom imovinom koji na osnovu saglasnosti nadzornog organa ove usluge pružaju neposredno u stranoj državi. Podaci iz ovih registara se objavljuju na internet prezentacijama nadzornih organa, kao i na posebnom veb portalu iz člana 9. stav 1. ovog zakona, i redovno se ažuriraju.

U **članu 73.** utvrđeni su slučajevi u kojima prestaje da važi dozvola za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom, a to su: (1) kada nadzorni organ donese rešenje o oduzimanju te dozvole; (2) kada je pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom brisan iz registra privrednih subjekata usled statusne promene; (3) kada je otvoren stečajni postupak ili pokrenut postupak prinudne likvidacije nad pružaocem usluga povezanih s digitalnom imovinom.

U **članu 74.** utvrđena je primena propisa kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, kao i propisa kojima se uređuje ograničenje raspolaganja imovinom u cilju sprečavanja terorizma i širenja oružja za masovno uništenje, na pružaoce usluga povezanih s digitalnom imovinom, a ovim zakonom, u članu 75, utvrđene su i posebne obaveze tih pružalaca u vezi sa sprečavanjem pranja novca i finansiranja terorizma. Predviđeno je i da se digitalna imovina, odnosno virtuelna imovina smatra imovinom, prihodom ili drugom odgovarajućom vrednošću u smislu propisa kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma i propisa kojima se uređuje ograničenje raspolaganja imovinom u cilju sprečavanja terorizma i širenja oružja za masovno uništenje, što je obaveza utvrđena Preporukom 15 FATF-a.

U **članu 75.** utvrđuje se obaveza pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom da preduzima radnje i mere za sprečavanje i otkrivanje pranja novca i finansiranja terorizma propisane zakonom kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma. Takođe, utvrđena je obaveza pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom da uspostavi poslovni odnos sa svakim korisnikom digitalne imovine, osim u slučajevima utvrđenim Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma.

Članom 76. utvrđena su načela sigurnog i dobrog poslovanja pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom. Predviđeno je da je pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan da korisnicima ili potencijalnim korisnicima pruži odgovarajuće informacije na način koji je razumljiv prosečnom korisniku digitalne imovine koji je fizičko lice, kako bi ti korisnici mogli da shvate prirodu i rizike u vezi sa uslugama koje pruža pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom, kao i rizike vezane za ulaganje u digitalnu imovinu, pri čemu se ove informacije mogu pružati u standardizovanoj formi.

U **članu 77.** utvrđeni su postupci i mehanizmi za zaštitu prava korisnika digitalne imovine kako bi se sprečilo korišćenje digitalne imovine korisnika za račun pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom.

U **članu 78.** utvrđeni su zahtevi koje je pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji drži novčana sredstva, odnosno digitalnu imovinu korisnika, dužan da ispuni radi zaštite prava svojih korisnika. Posebno je uređena zaštita novčanih sredstava koja je pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom primio od korisnika digitalne imovine ili njegovog pružaoca platnih usluga u vezi sa izvršenjem transakcije s digitalnom imovinom, koja je taj pružalac usluga dužan da drži na računu kod banke odvojeno od sopstvenih sredstava. Novčana sredstva korisnika, kao i digitalna imovina koju pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom čuva i

kojom administrira za račun korisnika, uključujući i sredstva koja su u postupku prenosa, nisu u vlasništvu i ne ulaze u imovinu pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom, ne mogu se koristiti za plaćanje obaveza tog društva prema poveriocima niti biti predmet prinudne naplate i izvršenja koje se sprovodi nad tim pružaocem usluga povezanih s digitalnom imovinom, i ne ulaze u stečajnu ili likvidacionu masu tog pružaoca usluga.

U članu 79. utvrđeno je da pružaoci usluga povezanih s digitalnom imovinom koji imaju dozvolu za pružanje usluge kupovine i prodaje digitalne imovine za gotov novac i/ili sredstva na računu i/ili elektronski novac, usluge zamene digitalne imovine za drugu digitalnu imovinu i usluge prihvatanja/prenosa digitalne imovine – mogu primiti novčana sredstva korisnika digitalne imovine isključivo radi izvršenja transakcije s digitalnom imovinom. Ovi pružaoci usluga dužni su da primljena novčana sredstva prenesu primaocu tih sredstava najkasnije narednog poslovnog dana od dana prijema tih novčanih sredstava. Utvrđena su i dva izuzetka od ovog pravila: (1) u slučaju prenosa novčanih sredstava u skladu sa propisima kojima se uređuje devizno poslovanje, u kom slučaju je pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan da u navedenom roku inicira prenos tih novčanih sredstava primaocu tih sredstava, ako nije moguće da i pored razumnih mera koje je preduzeo u tom roku izvrši njihov prenos; (2) na osnovu izričite saglasnosti korisnika digitalne imovine, u kom slučaju pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom može novčana sredstva preneti primaocu tih sredstava u roku od tri poslovna dana od dana prijema tih novčanih sredstava, pri čemu je dužan da obezbedi odgovarajući zapis te saglasnosti. U svim navedenim slučajevima, pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom je dužan da primljena novčana sredstva vrati pošiljaocu tih sredstava ako u odgovarajućem roku ne izvrši, odnosno ne inicira njihov prenos. Ovim članom je izričito utvrđeno da se primljena novčana sredstva ne smatraju depozitom u smislu zakona kojim se uređuju banke niti elektronskim novcem.

U članu 80. utvrđeno je da su pružaoci usluga povezanih s digitalnom imovinom koji imaju dozvolu za pružanje usluge prijema, prenosa i izvršenja naloga koji se odnose na kupovinu i prodaju digitalne imovine za račun trećih lica, usluge upravljanja portfoliom digitalne imovine i usluge organizovanja platforme za trgovanje digitalnom imovinom ovlašćeni da otvore novčani račun korisnika digitalne imovine kod banke koji je odvojen od novčanog računa pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom, pri čemu posebna saglasnost korisnika ili ovlašćenje za otvaranje računa sa novčanim sredstvima nije neophodna. Ovo ovlašćenje ima i pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji pruža uslugu čuvanja i administriranja digitalne imovine za račun korisnika digitalne imovine i sa tim povezane usluge, ali isključivo u svrhu primanja uplata vezanih za digitalnu imovinu i prenosa tih sredstava korisniku digitalne imovine. Sredstva s novčanog računa korisnika digitalne imovine pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom može da koristi samo za plaćanje obaveza u vezi sa uslugama za koje ima dozvolu nadzornog organa.

U članu 81. utvrđene su obaveze pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom u vezi sa izvršavanjem naloga korisnika digitalne imovine. Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom je dužan da ustanovi mere i sisteme za brzo, pošteno i efikasno izvršavanje naloga korisnika digitalne imovine u odnosu na naloge ostalih korisnika digitalne imovine ili tog pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom. Takođe, dužan je da vodi knjigu naloga u elektronskom obliku. Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom naloge može da prima u svojim poslovnim prostorijama ili putem telekomunikacionih ili drugih elektronskih sredstava, ako je to predviđeno ugovorom sa tim korisnikom. Predviđeno je i u kojim slučajevima je pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan da odbije izvršenje naloga.

U **članu 82.** utvrđeno je da je pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan da sa korisnikom digitalne imovine zaključi ugovor kojim se utvrđuju prava i obaveze ugovornih strana, kao i ostali uslovi pod kojima pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom pruža usluge, s tim što prava i obaveze ugovornih strana mogu biti uređena i upućivanjem na opšte uslove poslovanja tog pružaoca i pravna i druga dokumenta koja su lako dostupna korisniku. Ovaj ugovor se zaključuje u pisanoj formi (što po pravilu u ovoj situaciji neće podrazumevati pismenu formu na papiru, već u elektronskom obliku), uključujući i zaključenje ugovora na trajnom nosaču podataka korišćenjem sredstava komunikacije na daljinu (internet, elektronska pošta i sl.). Predviđeno je i da je pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan da omogući svojim korisnicima uvid u izmene svojih opštih akata najmanje sedam dana pre početka primene tih izmena.

U **članu 83.** uređeno je postupanje pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom po prigovorima korisnika digitalne imovine. Naime, pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom je dužan da na svojoj internet prezentaciji objavi informacije o postupku podnošenja prigovora, kao i da na prigovore korisnika odgovori u razumnom roku koji ne može biti duži od 15 dana od dana prijema prigovora.

U **članu 84.** utvrđeni su obaveza vođenja evidencije i izveštavanje pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom.

Članom 85. uspostavlja se evidencija privrednih subjekata koji su imaoi virtuelnih valuta, koju će u elektronskom obliku da vodi Narodna banka Srbije. U ovu evidenciju pružaoci usluga povezanih s virtuelnim valutama dostavljaju podatke o pravnim licima i preduzetnicima koji su kod njih koristili usluge povezane s virtuelnim valutama, uključujući i sve adrese virtuelnih valuta koje su ti korisnici koristili za izvršenje transakcije s virtuelnim valutama. Pravna lica i preduzetnici sa sedištem u Republici Srbiji koji nisu koristili usluge povezane s virtuelnim valutama kod pružaoca usluga povezanih s virtuelnim valutama imaju obavezu tzv. samoprijavlivanja Narodnoj banci Srbije u skladu sa ovim članom. Naime, i u skladu sa Petom direktivom o sprečavanju pranja novca je utvrđeno da bi nadležni nacionalni organi trebalo da uspostave mehanizme za pribavljanje podataka na osnovu kojih se može povezati identitet korisnika virtuelne valute sa adresom virtuelne valute, radi suzbijanja rizika povezanih sa anonimnošću. Takođe je predviđeno da bi trebalo omogućiti korisnicima virtuelnih valuta da se sami prijave nacionalnom nadležnom organu. Uspostavljanjem ove evidencije onemogućava se i tzv. *tipping off*, tj. dojava licu za koje se sumnja da se bavi pranjem novca ili finansiranjem terorizma da je pod istragom nadležnih organa, kako se ne bi ugrozila ili ometala ta istraga.

Članom 86. utvrđene su obaveze pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom, članova uprave, rukovodioca, prokurista i zaposlenih ili radno angažovanih lica da prilikom obavljanja delatnosti, odnosno poslova, u okviru svojih dužnosti postupaju savesno i pošteno, u skladu sa pravilima struke; da postupaju u najboljem interesu korisnika digitalne imovine, odnosno učesnika u trgovanju, kao i da štite integritet tržišta digitalne imovine; da uspostavljaju procese i efikasno koriste sredstva potrebna za uredno obavljanje delatnosti; da preduzimaju sve razumne mere kako bi se izbegli sukobi interesa, a ako se ti sukobi ne mogu izbeći, da osiguraju da se prema korisnicima digitalne imovine, odnosno učesnicima u trgovanju postupa pošteno; kao i da se pridržavaju odredaba ovog zakona i propisa donetih na osnovu ovog zakona, tako da rade u interesu korisnika digitalne imovine, odnosno učesnika u trgovanju, kao i integriteta tržišta digitalne imovine.

U **članu 87.** uređena je poslovna tajna. Poslovnom tajnom smatraju se podaci do kojih je u toku poslovanja došao pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom, a odnose se na korisnika tih usluga, uključujući i podatke o njegovoj ličnosti, kao i

podatke o transakciji s digitalnom imovinom, osim onih koji su učinjeni javno dostupnim. Izuzetno, obveznik čuvanja poslovne tajne može trećim licima saopštiti ili dostaviti ove podatke, odnosno omogućiti pristup tim podacima: ako je lice na koje se ovi podaci odnose dalo svoj prethodni pismeni pristanak; zatim ako to zahteva nadzorni organ ili drugo regulatorno telo u Republici za potrebe vršenja nadzora ili radi obavljanja poslova iz ovog ili drugog zakona; na osnovu odluke ili zahteva nadležnog suda; za potrebe ministarstva nadležnog za unutrašnje poslove, organa nadležnog za borbu protiv organizovanog kriminala i organa nadležnog za sprečavanje pranja novca, u skladu s propisima; za potrebe poreske uprave; u vezi sa imovinskim postupkom, na osnovu zahteva staraoca imovine ili konzularnih predstavništava stranih država, posle podnošenja pismenih dokumenata kojima se dokazuje opravdani interes tih lica; na zahtev stranog regulatornog tela, u skladu sa zakonom; u vezi sa postupkom izvršenja ili obezbeđenja na imovini korisnika digitalne imovine, na osnovu zahteva suda, izvršitelja ili drugog nadležnog organa u tom postupku; ako je to u drugim slučajevima propisano ovim ili drugim zakonom. Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom ima pravo da te podatke saopšti, odnosno dostavi sudiji za prethodni postupak, javnom tužiocu i sudovima, odnosno drugim organima koji vrše javnopravna ovlašćenja – isključivo radi zaštite svojih prava, u skladu sa zakonom.

U **članu 88.** predviđeno je da su pružaoci usluga povezanih s digitalnom imovinom dužni da pri prikupljanju i obradi podataka o ličnosti postupaju u skladu sa zakonom kojim se uređuje zaštita podataka o ličnosti.

U **članu 89.** utvrđeno je da je pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan da vođenje poslovnih knjiga, priznavanje i vrednovanje imovine i obaveza, prihoda i rashoda, sastavljanje, prikazivanje, dostavljanje i obelodanjivanje informacija iz finansijskih izveštaja, kao i internu reviziju, vrši u skladu sa zakonima kojima se uređuju računovodstvo i revizija, ako ovim zakonom nije drugačije propisano. Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji pruža usluge povezane sa virtuelnim valutama dužan je da odvojeno evidentira poslovne promene koje se odnose na usluge povezane s virtuelnim valutama u odnosu na usluge povezane s drugom digitalnom imovinom i u odnosu na sve druge delatnosti koje obavlja.

U **članu 90.** utvrđuju se obaveza pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom da obezbedi reviziju svojih finansijskih izveštaja u skladu sa zakonom kojim se uređuje revizija i ovim zakonom, kao i obaveza spoljnog revizora koji obavlja tu reviziju da nadzorni organ obaveštava o svim bitnim okolnostima i činjenicama koje mogu biti od značaja za nadzor nad poslovanjem tog pružaoca usluga.

U **članu 91.** propisuje se obaveza dostavljanja pojedinačnih finansijskih izveštaja pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom (kao i konsolidovanih finansijskih izveštaja ako je dužan da ih sastavlja) sa izveštajem spoljnog revizora nadzornom organu, u roku od 30 dana od dana dostavljanja tih izveštaja u skladu sa zakonom kojim se uređuje računovodstvo.

U **članu 92.** predviđeno je da je pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan da uspostavi, održava i unapređuje pouzdane, efikasne i sveobuhvatne sisteme upravljanja i unutrašnjih kontrola koji obezbeđuju odgovorno i pouzdano upravljanje tim pružaocem usluga povezanih s digitalnom imovinom.

Članom 93. data je mogućnost pružaocu usluga povezanih s digitalnom imovinom da poveri obavljanje pojedinih operativnih poslova povezanih s pružanjem usluga povezanih s digitalnom imovinom trećem licu (npr. poslovi informacionih tehnologija). U ovom članu utvrđeni su i uslovi pod kojima taj pružalac usluga može poveriti obavljanje pojedinih operativnih poslova trećem licu. Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom je dužan da o nameravanom poveravanju prethodno obavesti

nadzorni organ, najkasnije 30 dana pre dana nameravanog poveravanja. Takođe, dužan je da nadzornom organu obezbedi, u okviru svojih mogućnosti, vršenje nadzora nad licem kome je poverio obavljanje pojedinih operativnih poslova (uvažava se činjenica da u određenim slučajevima mogućnost vršenja ovog nadzora može biti otežana ili onemogućena zbog okolnosti na koje pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom ne može da utiče), kao i da nadzornom organu obezbedi uvid u poslovne knjige i drugu dokumentaciju i podatke nastale u vezi sa obavljanjem ovih poslova, a kojima to lice raspolaže. Pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom odgovara za zakonito poslovanje lica kome je poverio obavljanje pojedinih operativnih poslova.

Članom 94. predviđeno je da pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom može pružati usluge povezane s digitalnom imovinom u stranoj državi ili preko ogranka ili neposredno, a u oba slučaja je dužan da pribavi saglasnost nadzornog organa. Između ostalog, pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom mora da dokaže nadzornom organu da su propisi strane države u kojoj osniva ogranak, odnosno neposredno pruža usluge povezane s digitalnom imovinom, usklađeni sa međunarodnim standardima u oblasti sprečavanja pranja novca i finansiranja terorizma, naročito u oblasti koja se odnosi na digitalnu imovinu i obaveze pružalaca usluga povezanih s digitalnom imovinom, kao i da ne postoje smetnje da nadzorni organ sprovodi nadzor nad poslovanjem ogranka u stranoj državi u kojoj osniva ogranak, odnosno neposrednim pružanjem usluga povezanih s digitalnom imovinom u određenoj stranoj državi.

Članom 95. utvrđeno je da je pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan da u svakom trenutku posluje u skladu sa organizacionim, kadrovskim, tehničkim i drugim zahtevima utvrđenim ovim zakonom i drugim propisima.

U **članu 96.** utvrđeno je da pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji ima dozvolu za pružanje usluge prijema, prenosa i izvršenja naloga koji se odnose na kupovinu i prodaju digitalne imovine za račun trećih lica, usluge upravljanja portfoliom digitalne imovine i usluge organizovanja platforme za trgovanje digitalnom imovinom može svojim korisnicima da pozajmljuje novčana sredstva ili digitalnu imovinu, ali isključivo radi finansijskog leveridža za trgovanje digitalnom imovinom, u skladu sa ugovorom s tim korisnikom. Finansijski leveridž je svaka metoda pomoću koje korisnik digitalne imovine može da povećava izloženost digitalnoj imovini namenjenoj trgovanju, bilo pozajmljivanjem novčanih sredstava ili digitalne imovine, bilo zauzimanjem pozicija sa finansijskom imovinom ili derivatima u koje je ugrađen finansijski leveridž, ili na drugi način od pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom. Pozajmljivanje novčanih sredstava i digitalne imovine pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom može da vrši isključivo iz svoje imovine, ne i iz imovine korisnika. Pružalac usluge prijema, prenosa i izvršenja naloga koji se odnose na kupovinu i prodaju digitalne imovine za račun trećih lica koji namerava da svojim korisnicima pozajmljuje novčana sredstva i digitalnu imovinu u skladu sa ovim članom, dužan je da prethodno poveća svoj minimalni kapital do iznosa od 50.000 evra u dinarskoj protivvrednosti i da održava taj iznos kapitala.

U **članu 97.** bliže je uređeno pružanje usluge prihvatanja/prenosa digitalne imovine. Naime, utvrđeno je da se prihvatanje digitalne imovine u zamenu za prodatu robu i/ili pružene usluge u trgovini na malo može vršiti isključivo preko pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom koji ima dozvolu za pružanje usluge prihvatanja/prenosa digitalne imovine, kao i da je prihvatanje i/ili prenos digitalne imovine neposredno sa potrošača na trgovca zabranjeno. Ova usluga se pruža trgovcu u trgovini na malo, koji je, ako namerava da svojim potrošačima ponudi mogućnost plaćanja robe i/ili usluga u digitalnoj imovini, dužan da prethodno angažuje specijalizovanog pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom koji ima dozvolu nadzornog organa za pružanje ove usluge, koji će da prihvata digitalnu

imovinu od potrošača u zamenu za prodatu robu i/ili pružene usluge, zamenjuje je za odgovarajući iznos dinara i trgovcu da prenosi isključivo dinare na tekući račun a ne digitalnu imovinu. S tim u vezi, korisničko iskustvo biće isto kao da se plaćanje robe i/ili usluga vrši u digitalnoj imovini, a ispoštovaće se važeći propisi o obavezi izvršavanja svih novčanih obaveza u Republici Srbiji u dinarima i obavezi poslovanja pravnih lica i preduzetnika preko tekućeg računa, jer će trgovac da prima isključivo dinare na svoj tekući račun, a ne digitalnu imovinu.

Članom 98. uređen je ugovor o zalozi na digitalnoj imovini i propisani su njegovi obavezni elementi, a nedvosmisleno je dozvoljeno i izvršavanje zaloge korišćenjem pametnih ugovora. Nadzorni organ može da propiše i dodatne obavezne elemente ugovora o zalozi na digitalnoj imovini, kao i posebna pravila kojima se uređuje izvršavanje ugovora o zalozi na digitalnoj imovini korišćenjem pametnog ugovora.

Članom 99. uređeno je sticanje založnog prava, pri čemu je propisano da se založno pravo stiče upisom u registar založnog prava koji vodi pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji ima dozvolu nadzornog organa za vođenje registra založnog prava na digitalnoj imovini, kao i za čuvanje i administriranje digitalne imovine za račun korisnika i sa tim povezane usluge.

Propisano je da je uslov za upis založnog prava na digitalnoj imovini u registar založnog prava to da je digitalna imovina koja je predmet založnog prava prethodno poverena na čuvanje i administriranje pružaocu usluga povezanih sa digitalnom imovinom koji ima dozvolu za vođenje registra založnog prava na digitalnoj imovini. Osim ako je drugačije uređeno ugovorom o zalozi, pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom koji vodi registar založnog prava na digitalnoj imovini u koji se upisuje založno pravo je dužan da u isto vreme sa upisom založnog prava onemogući dalje raspolaganje založenom digitalnom imovinom, kao i da obezbedi da založenom digitalnom imovinom nije moguće raspolagati sve do namirenja obezbeđenog potraživanja, odnosno brisanja založnog prava.

Na taj način je onemogućeno da zalagodavac spreči naplatu potraživanja tako što bi založenu digitalnu imovinu prebacio na neku nedostupnu adresu digitalne imovine.

Članom 100. propisano je da se poverilac čije je založno pravo upisano u registar založnog prava može naplatiti iz vrednosti predmeta založnog prava pre ostalih poverilaca, ako mu njegovo potraživanje ne bude isplaćeno u celosti.

Članom 101. utvrđeno je da se založnim pravom može obezbediti novčano potraživanje u domaćoj ili stranoj valuti u skladu sa zakonom, kao i nenovčano potraživanje izraženo u digitalnoj imovini. Predviđeno je i da se založnim pravom obezbeđuje određen iznos glavnog potraživanja, dužna kamata i troškovi ostvarenja naplate potraživanja, kao i da se založnim pravom mogu obezbediti i buduća, kao i uslovna potraživanja.

Članom 102. propisano je da se u slučaju stečajnog postupka nad imovinom zalagodavca na namirenje iz vrednosti predmeta založnog prava primenjuju pravila zakona kojim se uređuje stečaj, osim ako nije drugačije propisano ovim zakonom.

U **članu 103.** je utvrđeno da je založni poverilac, u smislu zakona kojim se uređuje stečaj, razlučni poverilac koji je stekao založno pravo u skladu sa ovim zakonom.

Članom 104. je utvrđena mogućnost da založni poverilac, ili više njih, posebnim punomoćjem ovlaste treće lice da preduzima pravne radnje radi zaštite i namirenja obezbeđenog potraživanja, a uređen je i pravni položaj tog lica u odnosu na zalagodavca.

Članom 105. utvrđeno je da je zalagodavac, u smislu ovog zakona, lice koje ima pravo svojine na digitalnoj imovini ili svojstvo imaoca digitalne imovine kojom može slobodno raspolagati, pru čemu zalagodavac može biti dužnik ili treće lice.

Članom 106. utvrđeno je da zalagodavac ima pravo da upotrebljava založenu digitalnu imovinu u skladu sa njenom uobičajenom namenom, kao i da, ako digitalna imovina koja je predmet založnog prava daje plodove, pribira te plodove. Takođe je utvrđeno da se to pravo može modifikovati odredbama ugovora o zalozi na digitalnoj imovini. Pravo na upotrebu se, u praktičnom smislu, pre svega odnosi na investicione tokene.

Članom 107. predviđeno je da zalagodavac može da založi digitalnu imovinu na kojoj je već uspostavljeno založno pravo, ako ugovorom o zalozi na digitalnoj imovini nije drugačije utvrđeno.

Članom 108. propisano je da se ugovorom o zalozi na digitalnoj imovini može utvrditi da založni poverilac ima pravo da u trenutku dospelosti potraživanja, pod uslovom da založena digitalna imovina ima tržišnu cenu, po toj tržišnoj ceni digitalnu imovinu zadrži za sebe. Takođe, propisano je da se založni poverilac i zalagodavac mogu sporazumeti da će poverilac moći da predmet založnog prava po određenoj ceni zadrži za sebe u trenutku dospelosti potraživanja. Cilj omogućavanja ove vrste naplate iz založene digitalne imovine jeste da digitalna imovina postane atraktivno sredstvo obezbeđenja.

Članom 109. utvrđen je redosled založnih prava, odnosno utvrđeno je da založni poverilac ima pravo da iz cene postignute prodajom predmeta založnog prava naplati svoje potraživanje pre ostalih poverilaca zalagodavca, osim ako nije drugačije određeno ovim zakonom. Ako je isti predmet založnog prava, u skladu sa ovim zakonom, založen većem broju poverilaca, redosled isplate njihovih potraživanja iz vrednosti tog predmeta određuje se prema vremenu (dan, čas i minut) prijema zahteva za upis založnog prava u registar založnih prava. Propisano je i da se utvrđivanje reda prvenstva za obezbeđenje potraživanja po osnovu javnih prihoda ili drugih potraživanja Republike Srbije, autonomne pokrajine i jedinice lokalne samouprave vrši na način izložen u prethodnom pasusu.

Članom 110. utvrđeno je da založni poverilac u trenutku dospelosti stiče pravo da iz vrednosti predmeta založnog prava namiri svoje glavno potraživanje, kamatu i troškove oko ostvarenja naplate potraživanja. Takođe je utvrđeno da je založni poverilac dužan da višak vrednosti iznad iznosa potraživanja dobijen nakon namirenja iz predmeta založnog prava isplati zalagodavcu narednog radnog dana.

Članom 111. propisano je da je zalagodavac dužan da saraduje sa založnim poveriocem u postupku namirenja poveriočevog potraživanja iz predmeta založnog prava.

Članom 112. utvrđene su dužnosti zalagodavca, uključujući njegovu obavezu da trpi da se založni poverilac namiri iz vrednosti predmeta založnog prava.

Članom 113. propisano je da založni poverilac može pristupiti vansudskoj prodaji predmeta založnog prava po dospelosti obezbeđenog potraživanja, i uređen je postupak vansudske prodaje, što obuhvata i javnu prodaju putem nadmetanja. Takođe je utvrđeno da dužnik može punovažno da ispuni dug u bilo koje vreme pre prodaje založene digitalne imovine, kao i da zalagodavac u istom roku može, iako nije dužan, da ispuni obavezu dužnika.

Članom 114. utvrđeno je da savesno lice koje kupi predmet založnog prava na vansudskoj javnoj prodaji, stiče pravo svojine na tom predmetu bez tereta, kao i da se pravo svojine koje je savesni kupac stekao ne može se osporavati zbog eventualnih propusta u postupku prodaje. Navedene odredbe primenjuju se i na druge vrste vansudskih prodaja u postupku namirenja, ako je lice kupilo predmet založnog prava po tržišnoj ceni ili po ceni po kojoj bi ga prodao razuman i pažljiv čovek, čuvajući interese dužnika i zalagodavca.

Članom 115. utvrđeno je da se založni poverilac može namiriti iz vrednosti založene digitalne imovine i posle zastarelosti njegovog potraživanja.

Članom 116. uređen je način prestanka založnog prava. Založno pravo može prestati zajedno sa prestankom potraživanja založnog poverioca, odnosno isplatom duga ili na drugi način, ako digitalna imovina prestane da postoji, ili ako dođe do javne prodaje ili druge prodaje založene digitalne imovine. Predviđeno je i da se brisanje založnog prava iz registra založnog prava na digitalnoj imovini može tražiti i kada se založni poverilac odrekne založnog prava u pismenoj formi, kada se svojstvo založnog poverioca stekne u istom licu sa svojstvom dužnika, kao i kada založni poverilac stekne pravo svojine na založenoj digitalnoj imovini.

Članom 117. uređeni su registri založnog prava na digitalnoj imovini, koje vode pružaoci usluga povezanih s digitalnom imovinom koji za to imaju dozvolu nadzornog organa, a u koje se, u skladu sa ovim zakonom, upisuju založna prava na digitalnoj imovini. Propisano je da se registri založnog prava na digitalnoj imovini moraju voditi transparentno i ažurno, kao i da nadzorni organ na svojoj internet prezentaciji objavljuje spisak svih pružalaca usluga povezanih s digitalnom imovinom koji vode registar založnog prava na digitalnoj imovini.

Članom 118. uređena je sadržina registra založnog prava, koji između ostalog sadrži podatke o zalagodavcu i dužniku, kada to nisu ista lica, kao i podatke o založnom poveriocu ili ovlašćenom licu, podatke kojima se bliže određuje digitalna imovina koja je predmet založnog prava, podatke o iznosu obezbeđenog potraživanja, odnosno podatke o najvišem iznosu budućih ili uslovnih potraživanja, i dr.

Članom 119. uređeno je da se u registar zaloge upisuju se zabeležba spora po tužbi za brisanje založnog prava ili drugog spora u vezi sa založnim pravom, kao i da se uz zahtev za brisanje zabeležbe spora prilaže pravosnažna odluka suda ili poravnanje kojim je predmetni spor okončan. Predviđeno je i da nadzorni organ može propisati i druge slučajeve u kojima dolazi do brisanja zabeležbe spora.

Članom 120. je propisan rok čuvanja dokumentacije na osnovu koje je izvršen opis podataka u registar založnog prava na digitalnoj imovini, odnosno na osnovu koje je založno pravo brisano, i taj rok iznosi pet godina od dana prestanka založnog prava.

Članom 121. uređena je fiducija na digitalnoj imovini. Propisano je da je fiducija na digitalnoj imovini dozvoljena i uređene su dve vrste fiducije na digitalnoj imovini. Prva vrsta se odnosi na korišćenje fiducije radi obezbeđenja potraživanja, i u tom smislu se fiducija može smatrati jednim od najefektnijih sredstava obezbeđenja.

Druga vrsta fiducije se odnosi na fiducijarni prenos svojine u bilo koju drugu svrhu osim u svrhu obezbeđenja potraživanja, uključujući prenos radi upravljanja imovinom.

Članom 122. utvrđen je položaj fiducijanta u stečaju, te je propisano će fiducijant, u smislu zakona kojim se uređuje stečajni postupak, imati položaj razlučnog poverioca ako je ugovor o fiduciji zaključen radi obezbeđenja potraživanja, a da će imati položaj izlučnog poverioca ako je ugovor o fiduciji zaključen u neku drugu svrhu.

Članom 123. utvrđeno je da nadzorni organ vrši nadzor u svakom delu poslovanja izdavaoca ili imaoca digitalne imovine koji je posredno ili neposredno u vezi sa digitalnom imovinom, kao i u svakom delu poslovanja pružaoca usluga povezanih s digitalnom imovinom, i može tim izdavaocima, imaocima digitalne imovine, odnosno pružaocima usluga povezanih s digitalnom imovinom, samostalno izricati mere iz svoje nadležnosti u skladu sa ovim i drugim zakonom. Time se daju adekvatna nadzorna ovlašćenja Narodnoj banci Srbije i Komisiji koja su od ključnog značaja za

pravilnu i potpunu primenu zakonskih odredaba. Predmet nadzora je provera usklađenosti poslovanja subjekta nadzora sa ovim zakonom i propisima donetim na osnovu ovog zakona, kao i sa zakonom i drugim propisima kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, zakonom kojim se uređuje ograničavanje raspolaganja imovinom u cilju sprečavanja terorizma i širenja oružja za masovno uništenje, propisima kojima se uređuje devizno poslovanje, propisima kojima se uređuje računovodstvo, propisima kojima se uređuje upravljanje informacionim sistemom i drugim odgovarajućim propisima.

Članom 124. propisano je da nadzorni organ nadzor vrši posredno i neposredno na način utvrđen ovim članom i propisima kojima se bliže uređuju uslovi i način vršenja nadzora. U pitanju su odredbe koje su na sličan način razrađene i u drugim zakonima kojima se uređuje poslovanje institucija nad kojima nadzor vrše Komisija za hartije od vrednosti i Narodna banka Srbije. Pored toga, kako bi se izbegle zloupotrebe oko dostavljanja u praksi, predviđeno je da se dostavljanjem subjektu nadzora rešenja, zapisnika i drugih akata, kao i obaveštenja, zahteva i drugih pismena nadzornog organa koji su u vezi s nadzorom – smatra da su oni dostavljeni i članovima uprave i rukovodiocima subjekta nadzora i ne može se dokazivati suprotno.

U članu 125. utvrđeno je da u postupku vršenja nadzora nadzorni organ prikuplja, obrađuje i analizira podatke i dokumentaciju koju mu dostavljaju subjekti nadzora. Pored redovnog izveštavanja, subjekti nadzora, lica kojima je subjekt nadzora poverio obavljanje pojedinih operativnih poslova, kao i druga lica koja su sa subjektom nadzora povezana imovinskim, upravljačkim i poslovnim odnosima su dužna da, na zahtev nadzornog organa, dostave sve tražene podatke i dokumentaciju u roku koji je utvrđen u tom zahtevu.

Članom 126. utvrđeno je šta se smatra tajnim podatkom u vršenju nadzora i obaveza čuvanja tajnosti podataka, kao i slučajevi u kojima se podaci koji se smatraju tajnom mogu učiniti dostupnim trećim licima. U skladu sa Zakonom o tajnosti podataka („Službeni glasnik RS”, br. 104/2009), podaci koje zaposleni u nadzornom organu i ovlašćena lica na bilo koji način saznaju, a odnose se na nadzor nad poslovanjem subjekta nadzora, kao i dokumenti koji sadrže takve podatke, uključujući i mere preduzete prema subjektu nadzora (osim oduzimanja dozvole za rad) – određuju se i štite kao tajni podaci sa oznakom stepena tajnosti „POVERLjIVO” ili „INTERNO”. Nadzorni organ može tajne podatke i dokumente učiniti dostupnim domaćim i stranim nadzornim organima, pod uslovom da ih ti organi koriste isključivo u svrhe za koje su pribavljeni. Objavljivanje podataka izraženih u zbirnom obliku, tako da se na osnovu njih ne može utvrditi identitet subjekta nadzora, odnosno fizičkih i pravnih lica – ne smatra se povredom obaveze čuvanja tajnosti podataka.

Članom 127. utvrđeno je da nadzorni organ saraduje sa drugim domaćim i stranim nadležnim organima u cilju razmene podataka neophodnih za vršenje i unapređenje nadzora, odlučivanja u upravnim postupcima i obavljanja drugih poslova utvrđenih ovim zakonom. Posebno je predviđeno zaključivanje odgovarajućeg sporazuma o saradnji između Narodne banke Srbije i Komisije, kojim se bliže uređuju način saradnje i razmene podataka radi vršenja i unapređenja nadzora, odlučivanja u upravnim postupcima i obavljanja drugih poslova utvrđenih ovim zakonom. Predviđeno je i da nadzorni organ ima pravo da u svakom trenutku od nadležnog organa koji vodi evidenciju o osuđivanosti za kaznena dela zahteva podatke o osuđivanosti lica, njegovih saradnika, kao i stvarnog vlasnika tog lica u smislu zakona kojim se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma, na koje se odnose zahtevi i obaveštenja koji se nadzornom organu dostavljaju u skladu sa ovim zakonom, odnosno čija je poslovna reputacija značajna za postupanje i odlučivanje po tim zahtevima, odnosno obaveštenjima.

U **članu 128.** uređeno je obavljanje neposrednog nadzora nad poslovanjem subjekta nadzora, odnosno obavljanjem poslova u njegovom sedištu, ograncima i drugim organizacionim delovima. Odredbe o neposrednom nadzoru shodno se primenjuju i u slučaju kada nadzorni organ vrši neposredni nadzor kod lica kome je subjekt nadzora poverio obavljanje pojedinih operativnih poslova i drugih lica koja su sa subjektom nadzora povezana imovinskim, upravljačkim i poslovnim odnosima.

Članom 129. utvrđeno je da nakon obavljenog nadzora ovlašćena lica nadzornog organa sastavljaju zapisnik o nadzoru. Subjekt nadzora ima mogućnost da u roku od 15 radnih dana od dana kada mu je zapisnik dostavljen stavi primedbe na taj zapisnik i time se omogućava odgovarajuće učešće subjekta nadzora u ovom postupku. Nadzorni organ neće razmatrati primedbe koje se odnose na promenu činjeničnog stanja nastalu nakon perioda u kome je izvršen nadzor (npr. nakon sačinjavanja zapisnika subjekt nadzora poveća kapital iznad granice minimalnog kapitala). Kada se proverom navoda iznetih u primedbama utvrdi činjenično stanje bitno različito od stanja navedenog u zapisniku o nadzoru, sačinjava se dopuna tog zapisnika, koja se dostavlja subjektu nadzora u roku od 15 radnih dana od dana dostavljanja primedaba na taj zapisnik. Ako utvrdi da primedbe subjekta nadzora na zapisnik o nadzoru ili na dopunu tog zapisnika nisu osnovane, odnosno da ne utiču bitno na utvrđeno činjenično stanje – nadzorni organ o tome sačinjava službenu belešku i dostavlja je subjektu nadzora.

Članom 130. propisano je da ako zapisnikom o nadzoru nisu utvrđene nepravilnosti ili nedostaci u poslovanju subjekta nadzora ili ako subjekt nadzora primedbama dostavljenim u propisanom roku osnovano ospori sve nalaze iz zapisnika o nadzoru – nadzorni organ doneće rešenje o obustavi postupka nadzora izvršenog kod subjekta nadzora.

Članom 131. propisani su efikasni mehanizmi kako bi se onemogućilo neovlašćeno pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom. Ako postoji sumnja da se neko lice neovlašćeno bavi pružanjem navedenih usluga – nadzorni organ može izvršiti neposrednu i posrednu proveru da li to lice pruža navedene usluge suprotno odredbama ovog zakona i u tom slučaju nadzornom organu na raspolaganju su sva nadzorna ovlašćenja koja ima i prema subjektima nadzora. Ako lice za koje postoji sumnja da se neovlašćeno bavi pružanjem ovih usluga u postupku provere odbija saradnju ili ne dostavlja tražene podatke i dokumentaciju, nadzorni organ može izreći odgovarajuće novčane kazne. Ako utvrdi da se to lice neovlašćeno bavi pružanjem usluga povezanih s digitalnom imovinom, nadzorni organ donosi rešenje o zabrani obavljanja ovih poslova i dostavlja ga nadležnim organima, a istovremeno izriče i novčanu kaznu. Ako i pored ovog rešenja lice nije prestalo s neovlašćenim pružanjem usluga, takvo neovlašćeno pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom predstavlja neotklonjiv razlog za pokretanje postupka prinudne likvidacije, odnosno brisanja preduzetnika iz registra privrednih subjekata po sili zakona, te nadzorni organ donosi rešenje o neovlašćenom pružanju usluga povezanih s digitalnom imovinom i dostavlja ga organu nadležnom za vođenje registra privrednih subjekata radi pokretanja postupka prinudne likvidacije, odnosno brisanja privrednog društva i preduzetnika iz registra.

Članom 132. utvrđene su vrste mera koje nadzorni organ može preduzeti prema subjektu nadzora ako se u postupku nadzora utvrde nedostaci i nepravilnosti u poslovanju tog subjekta. Mere su utvrđene od najblažih do najstrožih, odnosno od preporuke i pismene opomene do rešenja o nalogima i merama za otklanjanje nepravilnosti i oduzimanja dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom, kao krajnje mere koja se može preduzeti prema subjektu nadzora. Mere se preduzimaju na osnovu činjeničnog stanja utvrđenog u zapisniku o nadzoru. Kad utvrdi da li je i u kojoj meri subjekt nadzora postupio u skladu sa izrečenim merama,

nadzorni organ će ili obustaviti postupak nadzora ili preduzeti novu meru prema tom subjektu.

Članom 133. propisano je da nadzorni organ može, kao jednu od mera u postupku nadzora, uputiti preporuku subjektu nadzora ako u postupku nadzora utvrdi manje značajne nepravilnosti ili nedostatke u njegovom poslovanju.

Članom 134. utvrđeno je da u slučaju nepravilnosti koje ne utiču bitno i neposredno na poslovanje subjekta nadzora, ali bi mogle da predstavljaju značajan rizik u poslovanju ako se ne otklone, ili subjekt nadzora nije postupio u skladu sa preporukom, nadzorni organ subjektu nadzora upućuje pismenu opomenu.

Članom 135. propisano je da ako subjekt nadzora nije postupio u skladu sa ovim zakonom ili propisima donetim na osnovu ovog zakona ili nije postupio u skladu s pismenom opomenom, nadzorni organ će rešenjem izreći subjektu nadzora naloge i mere za otklanjanje utvrđenih nepravilnosti, u roku koji ne može biti duži od 60 dana od dana prijema tog rešenja. U ovom članu pobrojane su, *exempli causa*, karakteristične aktivnosti koje se mogu naložiti subjektu nadzora, ali ova lista nije konačna i nadzorni organ ima diskreciono ovlašćenje da u svakom pojedinačnom slučaju naloži aktivnost za koju smatra da će biti najadekvatnija za otklanjanje nepravilnosti kod subjekta nadzora, čak i ako takva aktivnost nije izričito navedena u ovom članu.

Članom 136. utvrđeno je da nadzorni organ u postupku nadzora može kao upravnu meru izreći i novčanu kaznu subjektu nadzora, kao i članu uprave i rukovodiocu tog subjekta, ako u postupku nadzora utvrdi da subjekt nadzora nije postupio u skladu sa ovim zakonom ili propisima donetim na osnovu ovog zakona, a naročito ako su istovrsne povrede činjene u određenom periodu korišćenjem iste situacije ili trajnog odnosa s korisnicima digitalne imovine. Novčana kazna se izriče rešenjem o nalogima i merama za otklanjanje nepravilnosti, u rasponu koji je utvrđen u ovom članu. Ovim članom je predviđeno i da se novčana kazna može izreći i fizičkom licu koje u vreme izricanja novčane kazne više nema svojstvo člana uprave ili rukovodioca subjekta nadzora – za navedena nepostupanja, odnosno povrede koji su učinjeni dok su ta lica obavljala ove funkcije u subjektu nadzora. Ovim članom je uređen i postupak izricanja i naplate novčane kazne. Izvršna rešenja o izricanju novčane kazne iz ovog člana predstavljaju osnov za prinudnu naplatu s računa subjekta nadzora u skladu sa zakonom kojim se uređuje platni promet.

U **članu 137.** propisani su slučajevi u kojima nadzorni organ donosi rešenje o oduzimanju dozvole za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom. Razlozi za oduzimanje dozvole mogu se podeliti na obavezujuće i fakultativne. Obavezujući razlozi su, primera radi, ako subjekt nadzora u dužem vremenskom periodu ne pruža usluge za koje ima dozvolu ili sam zatraži oduzimanje dozvole jer više ne namerava da pruža te usluge ili namerava da sprovede postupak likvidacije, ili ako nadzorni organ utvrdi teže povrede propisa kojima se uređuje sprečavanje pranja novca i finansiranja terorizma. Fakultativni razlozi tiču se različitih oblika nepravilnosti koje se utvrde tokom nadzora kao što su neispunjenost uslova za davanje dozvole, neistiniti podaci na osnovu kojih je data dozvola, povezanost aktivnosti subjekta nadzora s pranjem novca ili finansiranjem terorizma, neodržavanje minimalnog kapitala, i dr. Predviđeno je i da je pružalac usluga povezanih s digitalnom imovinom dužan da obavestjenje o tome da više ne namerava da pruža usluge povezane s digitalnom imovinom ili da namerava da sprovede postupak likvidacije dostavi nadzornom organu najkasnije 30 dana pre dana prestanka pružanja usluga povezanih s digitalnom imovinom, odnosno pokretanja postupka likvidacije, kao i da na zahtev nadzornog organa dostavi dokumentaciju utvrđenu u tom zahtevu i dokaze da ima dovoljno sredstava da izmiri sve svoje obaveze u vezi s pružanjem usluga povezanih s digitalnom imovinom.

Članom 138. utvrđeno je da nadzorni organ donosi odluku o meri koju preduzima prema subjektu nadzoru na osnovu diskrecione ocene težine utvrđenih nepravilnosti, pokazane spremnosti i sposobnosti članova uprave i rukovodilaca da otklone utvrđene nepravilnosti i drugih bitnih okolnosti pod kojima je učinjena nepravilnost.

Članom 139. utvrđeno je da nadzorni organ može javno, na svojoj internet prezentaciji i/ili na drugi odgovarajući način, da informiše javnost o izrečenim merama i/ili kaznama u vezi sa kršenjem odredaba ovog zakona, nakon što je subjekt nadzora obavešten o toj meri i/ili kazni.

Čl. 140. i 141. utvrđena su krivična dela.

U **članu 142.** utvrđeno je da Narodna banka Srbije izriče mere i kazne finansijskoj instituciji pod nadzorom Narodne banke Srbije u skladu sa odredbama posebnih zakona kojima se uređuje poslovanje ovih institucija ako utvrdi da je ta finansijska institucija prekršila odredbe ovog zakona.

U **članu 143.** utvrđene su novčane kazne koje nadzorni organi izriču pravnim licima, preduzetnicima i fizičkim licima za nepostupanja u skladu sa ovim zakonom.

U **članu 144.** utvrđena je novčana kazna spoljnom revizoru za nepostupanja u skladu sa ovim zakonom.

U **članu 145.** predviđeno je da su lica koja pružaju usluge povezane s digitalnom imovinom dužna da u roku od šest meseci od dana stupanja na snagu ovog zakona usklade svoje poslovanje i opšte akte sa odredbama ovog zakona i podzakonskim aktima donetim na osnovu ovog zakona i da podnesu nadzornom organu odgovarajući zahtev za dozvolu.

Članom 146. uređuju se stupanje na snagu i početak primene ovog zakona.

IV. PROCENA FINANSIJSKIH SREDSTAVA POTREBNIH ZA SPROVOĐENJE ZAKONA

Za sprovođenje ovog zakona nije potrebno obezbediti sredstva u budžetu Republike Srbije, odnosno budžetu autonomne pokrajine i jedinica lokalne samouprave.

Deo sredstava za sprovođenje ovog zakona obezbediće se kroz odgovarajuće izmene i dopune Pravilnika o tarifi Komisije za hartije od vrednosti.

V. ANALIZA EFEKATA ZAKONA

1. KLJUČNA PITANJA ZA ANALIZU POSTOJEĆEG STANJA I PRAVILNO DEFINISANJE PROMENE KOJA SE PREDLAŽE

Koji pokazatelji se prate u oblasti, koji su razlozi zbog kojih se ovi pokazatelji prate i koje su njihove vrednosti?

Uzimajući u obzir uvođenje novih instituta i mogućnosti za IKT industriju Republike Srbije, pokazatelji u ovoj oblasti odnosiće se na sledeće:

Broj izdatih belih papira u roku od tri godine od stupanja propisa na snagu;

Broj izdatih dozvola za pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom u roku od tri godine od stupanja propisa na snagu;

Rast broja privrednih društava čija je delatnost pružanje usluga povezanih s digitalnom imovinom u roku od tri godine od stupanja propisa na snagu.

Izvor provere čine evidencije institucija nadležnih za sprovođenje predmetnog propisa – Komisija za hartije od vrednosti i Narodna banka Srbije. Bazna vrednost za navedene pokazatelje je 0.

Uvođenjem instituta kao što je beli papir i licenci za obavljanje delatnosti iz oblasti digitalne imovine, Republika Srbija reguliše i unapređuje okvire poslovanja privrednih društva u okviru digitalne imovine. Beli papir, kao takav, predstavlja svojevrsan „prospekt“ u cilju izdavanja digitalne imovine, sa čijom sadržinom investitor može da upozna prednosti i rizike digitalne imovine koja se izdaje kao i više informacija o tehnologiji kao i licima koja su učestovala u dizajniranju digitalne imovine. Broj izdatih belih papira bi predstavljao jasan pokazatelj broja novostvorenih vrsta digitalne imovine u Republici Srbiji i time bi se dao jasan odgovor na pitanje da li predmetni propis stvara povoljne uslove za razvoj takve imovine u Republici Srbiji i da li privredna društva koja se bave detaljnošću iz oblasti digitalne imovine imaju podstrek da razvijaju nova tehnološka rešenja u vidu virtuelnih valuta i digitalnih tokena. Sa druge strane, broj izdatih licenci bi ukazao na jasan broj privrednih društava koji se bave oblašću digitalne imovine i da li je ta oblast u povoju u Republici Srbiji kroz praćenje godišnjih indikatora. Posredno, analizirajući privredna društva koja nisu novoosnovana, a koja su dostavila zahtev za izdavanje predmetne dozvole, Republika Srbija biće u mogućnosti da ima u vidu broj privrednih društava koja su se potencijalno bavila ovom oblašću u svojoj zoni.

Shodno uvođenju novog sistemskog zakona od interesa Republike Srbije je da prati kvantitativne pokazatelje za prethodno navedene tačke i da prati da li izabrana opcija podstiče rast IKT industrije u oblasti digitalne imovine.

Da li se u predmetnoj oblasti sprovodi ili se sprovodio dokument javne politike ili propis? Predstaviti rezultate sprovođenja tog dokumenta javne politike ili propisa i obrazložiti zbog čega dobijeni rezultati nisu u skladu sa planiranim vrednostima.

Regulativa u ovoj oblasti je u svetskim okvirima tek u razvoju, kao i na nivou Evropske unije („EU“). Republika Srbija prepoznala je globalne trendove i sledeći primere pojedinih jurisdikcija, kao npr. Francuske i Malte, odlučila da na sistemski način pristupi regulativi oblasti kroz donošenje zakona. Dokumenti javnih politika iz pomenutih razloga u Republici Srbiji nisu još uvek dali temelje za dalju razradu ove oblasti, ali u ekspozou predsednice Vlade 2020. godine najavljeno je donošenje ovog propisa: „Poseban fokus ćemo staviti na sektore u kojima već postoji jaka osnova i koji su prepoznati na globalnom nivou. Jedan od primera je usvajanje podsticajnog, razvojnog i globalno konkurentnog Zakona o digitalnoj imovini, čije usvajanje očekujemo do kraja 2020. godine. Njegovim usvajanjem očekujemo još brži rast domaćih startapa u oblasti „blockchain“ tehnologije, kao i lakše finansiranje inovativnih ideja.“⁸

U ovom trenutku digitalna imovina (i to pre svega tzv. virtuelne valute) je uređena izričito samo Zakonom o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma („Službeni glasnik RS“, br. 113/2017 i 91/2019), i to isključivo radi sprečavanja da kriminalci i njihove grupe zloupotrebljavaju virtuelne valute u svojim protivpravnim aktivnostima.

Koji su važeći propisi i dokumenti javnih politika od značaja za promenu koja se predlaže i u čemu se taj značaj ogleda?

Donošenjem predmetnog zakona, Republika Srbija bi postala novi član kluba država koja su pioniri u stvaranju regulatornog okvira za oblast digitalne imovine, i ne samo da bi time obezbedila jasne okvire i pravnu sigurnost za investitore i korisnike digitalne imovine, nego bi i poslala signal svetu da Srbija postaje država *fintech*. Ministar finansija Siniša Mali jasno je (i početkom 2020. godine) ukazao da „Srbiji (je) potrebno da bude zemlja koja omogućuje razne oblike finansiranja, pa je

⁸ Program Vlade Republike Srbije kandidata za predsednika Vlade Ane Brnabić (Narodna skupština Republike Srbije, 28. oktobar 2020. godine) dostupno na: https://www.srbija.gov.rs/view_file.php?file_id=2428&cache=sr 27

neophodno i da se prati modernizacija finansijskih derivata i instrumenata plaćanja, što upravo predstavljaju kriptovalute i blokčejn tehnologija“.

Prevažodni cilj donošenja ovog zakona je pružanje privrednicima većih mogućnosti u poslovanju, kako bi lakše finansirali svoje inovativne ideje, unapredili likvidnost i uključili se u tržište digitalne imovine čija se globalna vrednost trenutno procenjuje na više od 300 milijardi dolara, uprkos svim izazovima sa kojima se danas svetska ekonomija suočava.

Republika Srbija prepoznata je kao zemlja tehnološkog razvoja od strane vodećih svetskih izdanja kao što je britanski *The Economist*, a izradom zakona o digitalnoj imovini, Republika Srbija šalje jasan signal da nastavlja svoju leadersku poziciju u jugoistočnoj Evropi u finansijskim tehnologijama (*Fintech*) i digitalizaciji usluga u korist građana Republike Srbije i njene privrede.

Da li su uočeni problemi u oblasti i na koga se oni odnose? Predstaviti uzroke i posledice problema.

Donošenjem novog zakona, privrednici će imati na raspolaganju više inovativnih mogućnosti za razvoj svog poslovanja, kao što je izdavanje investicionih tokena u cilju prikupljanja kapitala ili pokretanja platformi za razmenu digitalne imovine.

Usvajanjem zakona o digitalnoj imovini Republika Srbija postaje članica malobrojnog kluba najinovativnijih zemalja sveta koje su prepoznale sinergiju novih tehnologija sa sektorom finansijskih usluga, i koje su odlučile da takvu singeriju podrže i unaprede kroz zakonodavni okvir, istovremeno obezbeđujući efikasnu zaštitu investitora, integritet finansijskog tržišta i finansijsku stabilnost zemlje.

Donošenje zakona predstavljalo bi krupan korak ka povećanju pravne sigurnosti, razvoju digitalnih tehnologija i konkurentnosti srpske privrede na globalnoj sceni. Ovo je naročito važno u kontekstu situacije sa korona virusom koja je samo ubrzala sveopštu digitalizaciju društva i poslovanja, a u kojoj važno mesto ima i digitalna imovina.

Do sada privreda (ali ni fizička lica) nisu imala nikakav okvir za poslovanje digitalnom imovinom pa su posledice bile: povećana pravna nesigurnost, izbegavanje plaćanja poreskih obaveza, poslovanje u sivoj zoni itd. Akteri na tržištu su do sada, izbegavajući neuređeno lokalno tržište, prijavljivali poslovne aktivnosti na stranim tržištima, što je dalje prouzrokovalo neopravdan izliv velikog dela prihoda iz Republike Srbije.

Dalje, lokalni akteri nisu motivisani da razvijaju nove blokčejn tehnologije na domaćem tržištu usled pravne neizvesnosti na koji način će se tretirati njihov proizvod i na koji način će se naplatiti pružene usluge.

Koja promena se predlaže?

Budući da je digitalizacija u Srbiji proces koji je pokrenut još u prethodnom mandatu predsednice Vlade, a da je donošenje Zakona o digitalnoj imovini najavljeno i novim ekspozeom, a prepoznajući i pritom potrebu za sistemskim regulisanjem ove oblasti, predloženo je donošenje zakona kao prvog koraka u prevazilaženju situacije koja trenutno postoji zbog neregulisanog okvira sa jedne strane, i zahteva industrije i privrede da im se olakša poslovanje u oblasti digitalne imovine, sa druge strane. Ex-post analizom efekata navedenog zakona omogućiće se praćenje trendova za privredu i industriju, te će vremenom predlagač biti u prilici da na detaljniji način utvrdi koje dodatne probleme je potrebno uzeti u obzir i kako unaprediti regulativu, ali je važno krenuti u ceo proces, imajući u vidu dinamiku tehnoloških promena.

Da li je promena zaista neophodna i u kom obimu?

Promena jeste neophodna zbog uvođenja poslovanja u oblasti digitalne imovine u legalne tokove. Novi zakon će omogućiti finansiranje izdavanjem investicionih tokena i izdavanje finansijskih instrumenata po jednostavnoj proceduri, što znači da će privreda postati likvidnija, da će se lakše dolaziti do investitora i novca.

Na koje ciljne grupe će uticati predložena promena? Utvrditi i predstaviti ciljne grupe na koje će promena imati neposredan odnosno posredan uticaj.

Ciljne grupe na koje će uticati predložene promene jesu privreda, industrija i fizička lica. Predložene promene će omogućiti da ITK industrija razvija proizvode i rešenja koji svoje utemeljenje imaju u zakonskom okviru, i time bi se podstakla ne samo pravna sigurnost u delatnostima koje se odnose na digitalnu imovinu, nego bi poslala jasan signal stranim investitorima da Republika Srbija jeste jedna od ključnih destinacija sveta u oblasti digitalne imovine, blokčejn tehnologije i finansijskih tehnologija. Neposredno, ovakav novi regulatorni okvir će uticati i na veće zapošljavanje građana kao i na celokupan razvoj industrije. Bitno je napomenuti da je ITK industrija jedan od industrija koja se najbrže razvija u Republici Srbiji i da je samo u 2019. godini osnovano više od 200 privrednih društava koje se bave izradom softverkih rešenja, a kroz uvođenje novog sistemskog zakona, taj broj će biti još veći.

Da li postoje važeći dokumenti javnih politika kojima bi se mogla ostvariti željena promena i o kojim dokumentima se radi?

Ne.

Da li je promenu moguće ostvariti primenom važećih propisa?

Ne, jer kao što je pomenuto, postojeći zakonski okvir ne prepoznaje mogućnosti za poslovanje digitalnom imovinom nit prepoznaje pravne institute koje se uvode novim propisom.

Kvantitativno (numerički, statistički) predstaviti očekivane trendove u predmetnoj oblasti, ukoliko se odustane od intervencije (status quo).

Ukoliko se odustane od intervencije, šteta po Republici Srbiji će biti obimna. U tom smislu, očekivao bi se odlazak određenog broja talenata iz Republike Srbije u jurisdikcije koje imaju prijateljski i uobličeni okvir za poslovanje digitalnom imovinom, došlo bi do umanjenog razvoja IKT industrije i podstakao bi se nastavak poslovanja u sivoj zoni kad su u pitanju virtuelne valute.

Kakvo je iskustvo u ostvarivanju ovakvih promena u poređenju sa iskustvom drugih država, odnosno lokalnih samouprava (ako je reč o javnoj politici ili aktu lokalne samouprave)?

Nekoliko jurisdikcija EU je već regulisalo oblast digitalne imovine i tom vidu dalo dodatni podstrek industriji da se razvija u pravno regulisanom okruženju koji dodatno podstiče pravnu sigurnosti i pravila poslovanja.

Republika Malta je jedna od od jurisdikcija EU koja je donela sistemski zakon koji uređuje oblast digitalne imovine, Zakon o virtuelnoj finansijskoj imovini u 2018. godini (eng. Virtual Financial Assets Act). Prema definicijama Zakona o virtuelnoj finansijskoj imovini, virtuelna valuta se može klasifikovati kao virtuelni finansijski instrument, a predmetni propis pruža skup pravila koja štiti korisnike digitalne imovine i podržava rast industrije i njenih aktera. Malteški zakon dodatno propisuje stroge uslove za ona lica koja se odluče da kroz tzv. Initial Coin Offering („ICO“) puste u promet novu virtuelnu valuta, kao i za druge pružaoce usluga, uključujući brokersko-dilerska društva, portfolio menadžere, dobavljače virtuelnih valuta, investicione savetnike i menjačnice digitalne imovine.

U Republici Francuskoj, usvajanjem Zakona o planu razvoju preduzetništva i transformaciji (fra. Plan d'Action pour la Croissance et la Transformation des

Entreprises) predviđa se izdavanje „opcione vize“ za izdavaoce ICO, čime se zadovoljavaju određeni standardi zaštite investitora. Nadležni organ u Francuskoj da zahteva da izdavalac ICO bude pravno lice koje je osnovano ili registrovano u Francuskoj. Takođe, može se zahtevati i uspostavljanje mehanizama za nadgledanje i zaštitu imovine prikupljene tokom ICO ponude, kao i uvođenje postupka identifikacije kupaca. Cilj propisa je bolja zaštita investitora digitalne imovine. Dodatno, predmetni zakon propisuje listu usluga koje se smatraju „uslugama digitalne imovine“. Pružaoci usluga, u smislu zakona, smatraju se između ostalog berze kao i brokersko-dilerska društva. Da bi se kvalifikovali za vizu, ovi pružaoci usluga mora da poseduju osiguranje od trajne profesionalne odgovornosti ili kapitala, odgovarajući sistem bezbednosti i interne kontrole, elastičan i siguran informatički bezbednosni sistem.

Značaj regulisanja digitalne imovine prepoznat je i od strane Evropske komisije, koja je u septembru 2020. godine najavila plan regulisanja digitalne imovine na nivou EU.

Evropska komisija predložila je tim povodom „Uredbu o tržištima kripto imovine“ (eng. „Regulation on Markets in Crypto Assets“ (MiCA)) sa ciljem da podstakne inovacije, a istovremeno da sačuva finansijsku stabilnost i zaštiti investitore od rizika. Ovim propisom pružaće se pravna sigurnost izdavaocima i kupcima digitalne imovine. Novi pravni okvir će omogućiti ovlašćenim pravnim licima, u jednoj od država EU, koji nude usluge iz oblasti digitalne imovine, da pružaju svoje usluge u drugoj državi članici. Mere zaštite od rizika uključuju zahteve za osnovni kapital, čuvanje imovine, žalbeni postupak dostupan investitorima i obezbeđena prava investitora u odnosu na izdavaoca digitalne imovine. Prema EU regulativi, izdavaoci tkz. stabilnih tokena biće podložni strogim uslovima u vidu kapitala, prava investitora i nadzora.

Evropska komisija je takođe predložila probni režim tržišne infrastrukture za tržišne infrastrukture koje žele da trguju i vrše transakcije s digitalnom imovinom koja ima svojstvo finansijskog instrumenta. Probni režim predstavlja takozvani „sandbox“ pristup, ili kontrolisanu sredinu, koji omogućava privremena odstupanja od postojećih pravila tako da regulatori mogu steći dodatna iskustva u upotrebi tehnologije distribuirane knjige (eng. *distributed ledger technology* ili DLT), kao i boljeg razumevanja rizika za investitore i finansijsku stabilnost. Primarna namera je da se omogući privrednim društvima da nauče više kako će se novi regulatorni okvir primenjivati u praksi i pod realnim tržišnim uslovima, sa svim prednostima i manama.

2. KLJUČNA PITANJA ZA UTVRĐIVANJE CILJEVA

Zbog čega je neophodno postići željenu promenu na nivou društva? (odgovorom na ovo pitanje definiše se opšti cilj).

Usvajanjem zakona o digitalnoj imovini, Republika Srbija uvodi u svoj pravni i privredni sistem nove institute koji će omogućavati dalji razvoj IKT sektora i time uspostavlja pravnu sigurnost za investitore i pružaoce usluga povezanih sa digitalnom imovinom. IKT industrija Republike Srbije je već u snažnom povelju: izvoz IKT industrije je u 2019. godini iznosio 1,42 milijarde evra sa udeom u BDP od skoro 6%.

U tom smislu, opšti cilj ovog Predloga zakona jeste:

Uređenje nove oblasti uvođenjem novih pravnih instituta u privredni sistem Republike Srbije i unapređivanje konkurentnosti i inovativnosti IKT industrije. Takođe, regulisanjem pitanja virtuelnih valuta i digitalnih tokena u pravnom sistemu Republike Srbije dodatno se podstiče pravna sigurnost, kako za investitore, tako i za korisnike i pružaoce usluga iz oblasti digitalne imovine.

Šta se predmetnom promenom želi postići? (odgovorom na ovo pitanje definišu se posebni ciljevi, čije postizanje treba da dovode do ostvarenja opšteg cilja. U odnosu na posebne ciljeve, formulišu se mere za njihovo postizanje).

- Podsticaj ulaganjima iz inostranstva u IKT industriju Republike Srbije;
- Rast broja privrednih subjekata koji se osnivaju u cilju pružanja usluga iz oblasti digitalne imovine;
- Rast izvoza proizvoda i usluga iz IKT industrije;
- Podsticaj zapošljavanju građana Republike Srbije u IKT industriji;
- Sprečavanje zloupotreba digitalne imovine i korišćenja digitalne imovine u kriminalne svrhe;
- Uređivanje oblasti digitalne imovine na sistemski i sveobuhvatan način, i u skladu sa važećim propisima u Republici Srbiji.

Da li su opšti i posebni ciljevi usklađeni sa važećim dokumentima javnih politika i postojećim pravnim okvirom, a pre svega sa prioriternim ciljevima Vlade?

Digitalna imovine nesumnjivo predstavlja jednu od grana finansijskih tehnologija koja se najbrže razvija na globalnom nivou. Jedan od prioriteta Vlade Republike Srbije, u skladu sa ekspozicijom predsednice Vlade Republike Srbije i jeste rad na „jačanju naših inovacionih kapaciteta kako bi polako prelazila na proizvodnju i aktivnosti sa većom dodatnom vrednošću i time povećali našu opštu konkurentnost“.⁹ Predmetnim predlogom zakona, kojim se po prvi put uređuje sistemska oblast digitalne imovine, Srbija će biti jedan od pionira u stvaranju pozitivnog okruženja za dalji razvoj privrede i njene celokupne ekonomije.

Na osnovu kojih pokazatelja učinka će biti moguće utvrditi da li je došlo do ostvarivanja opštih odnosno posebnih ciljeva?

- Stvaranjem tržišne infrastrukture za izdavanje i trgovanje digitalnom imovinom koja bi se izdavala u Republici Srbiji, uključujući prvenstveno platforme za trgovanje i razmenu digitalne imovine u periodu od devet meseci od početka primene zakona;
- Broj objavljenih belih papira;
- Broj izdatih dozvola za pružanje usluga iz oblasti digitalne imovine;
- Broj investicija u blokčejn tehnologiju i *Web3* privrednih društava u Republici Srbiji.
- Broj preseljenih privrednih društava za razvoj blokčejn rešenja u Republici Srbiji.

3. DA LI SU RAZMATRANE ALTERNATIVE PREDLOŽENIM REŠENJIMA

Koje relevantne opcije (alternativne mere, odnosno grupe mera) za ostvarenje cilja su uzete u razmatranje? Da li je razmatrana „status quo“ opcija?

Predlagač zakona je prilikom predlaganja ovog propisa imao u vidu i druge moguće mere koje nisu regulatorne prirode, ali je zaključeno da iskorak u uređenju

⁹ Program Vlade Republike Srbije kandidata za predsednika Vlade Ane Brnabić (Narodna skupština Republike Srbije, 28. oktobar 2020. godine) dostupno na: https://www.srbija.gov.rs/view_file.php?file_id=2428&cache=sr 25

oblasti poslovanja digitalnom imovinom u odnosu na potrebe privrede i industrije ne može biti napravljen bez intervencije u vidu donošenja sistemskog zakona, kao i u drugim jurisdikcijama. Takav stav dodatno je potkrepljen stavovima zainteresovanih strana koji su proizašli iz sprovedenih javnih konsultacija. Donošenje Predloga zakona imalo je velikog pozitivnog odjeka u javnosti i to preko sredstava javnog informisanja:

- Bogdan Vujović i Aleksandar Ugljevarić, „Analiziramo Nacrt zakona o digitalnoj imovini: Kako će ova oblast biti regulisana u Srbiji?“ (Netokracija, 26. oktobar 2020. godine) dostupno na <https://www.netokracija.rs/nacrt-zakona-o-digitalnoj-imovini-175981>
- Petar Paunović, „Za trgovanje kriptovalutama biće potrebna licenca: Zakon o digitalnoj imovini uskoro na javnoj raspravi – Može li novi propis da zaustavi prevarante?“ (Startit, 15. septembar 2020. godine) dostupno na <https://startit.rs/za-trgovanje-kriptovalutama-bice-potrebna-licenca-zakon-o-digitalnoj-imovini-uskoro-na-javnoj-raspravi/>
- Petar Paunović, „Radi se na poreskom okviru za digitalnu imovinu i biće stimulativan“: Šef tima za izradu Nacrta zakona o digitalnoj imovini za Startit Dnevnik – "Mogu samo da kažem da se doba anonimnosti prilikom poslovanja s digitalnom imovinom, na globalnom nivou, a posebno u Evropi, bliži kraju“ (Startit, 27. oktobar 2020. godine) dostupno na <https://startit.rs/radi-se-na-poreskom-okviru-za-digitalnu-imovinu-i-bice-stimulativan-sef-tima-za-izradu-nacrta-zakona-o-digitalnoj-imovini-za-startit-dnevnik/>
- Milan Miladinović, „NACRT ZAKONA O DIGITALNOJ IMOVINI Da li će zaista doći do ekspanzije srpskog tržišta kriptovaluta?“ (Biznis.rs, 19. oktobar 2020. godine) dostupno na <https://biznis.rs/vesti/srbija/nacrt-zakona-o-digitalnoj-imovini-da-li-ce-zaista-doci-do-ekspanzije-srpskog-trzista-kriptovaluta/>
- Marija Blesić, „Nacrt zakona o digitalnoj imovini“ (Belgrade Crypto) dostupno na <https://belgradecrypto.com/nacrt-zakona-o-digitalnoj-imovini/>
- Nikola Đorđević, „Poreski tretman digitalne imovine u Srbiji – mogućnosti i opcije“ (Janković, Popović, Mitić, 22. oktobar 2020. godine) dostupno na <https://www.jpm.rs/wp-content/uploads/2020/10/Tax-treatment-of-digital-assets-in-Serbia.pdf>
- Živković-Samardžić, „What does the draft Law on Digital Assets bring?“ (Živković – Samardžić, 16. oktobar 2020. godine) dostupno na: <https://www.zslaw.rs/what-does-the-draft-law-on-digital-assets-bring/>
- Tijana Arsenijević, „Draft Serbian Law on Digital Assets published for public consultations“ (Kinstellar, Oktobar 2020) dostupno na <https://www.kinstellar.com/insights/detail/1238/draft-serbian-law-on-digital-assets-published-for-public-consultations> (preneto i od strane Mondaq – link).

Predsednica Vlade Republike Srbije Ana Brnabić je u ekpozeu „Program Vlade Republike Srbije kandidata za predsednika vlade Ane Brnabić“¹⁰ od 28. oktobra

¹⁰ Program Vlade Republike Srbije kandidata za predsednika Vlade Ane Brnabić (Narodna skupština Republike Srbije, 28. oktobar 2020. godine) dostupno na: https://www.srbija.gov.rs/view_file.php?file_id=2428&cache=sr 25

2020. godine jasno naglasila da usvajanjem Zakona o digitalnoj imovini, Republika Srbija će još više podstaći razvoj IKT industrije.

Da li su, pored regulatornih mera, identifikovane i druge opcije za postizanje željene promene i analizirani njihovi potencijalni efekti?

1. podsticajne mere – kao što su subvencije ili porezi; ne bi mogle da se primenjuju samostalno bez prepoznavanja koncepta digitalne imovine u pravnom sistemu. O poreskom tretmanu će svakako biti reči nakon uvođenja pravnog okvira za poslovanje.

2. informativno-edukativne mere – u vidu informacionih kampanja; ovakva vrsta mera bi mogla da bude primerena nakon što se kreira okvir za poslovanje, kako bi se dodatno podstakle firme da posluju u Srbiji, ali procena je da pre toga ne bi značajno doprinele ostvarenju postavljenih ciljeva.

3. institucionalno-organizacione mere – formiranje ili ukidanje institucija i uspostavljanje neophodnih organizacionih struktura; nema direktnih posledica za oblast digitalne imovine.

4. mere koje podrazumevaju javne investicije kroz kapitalne i infrastrukturne projekte: nema direktnih posledica za oblast digitalne imovine.

Da li su, pored restriktivnih mera (zabrane, ograničenja, sankcije i slično) ispitane i podsticajne mere za postizanje posebnog cilja?

Nije bilo potrebno ispitati nikakve podsticajne mere za postizanje posebnog cilja.

Da li su u okviru razmatranih opcija identifikovane institucionalno upravljačko organizacione mere koje je neophodno sprovesti da bi se postigli posebni ciljevi?

Nije potrebno sprovesti nikakve dodatne mere da bi se sproveli posebni ciljevi.

Da li se promena može postići kroz sprovođenje informativno-edukativnih mera?

Promene nije moguće postići kroz sprovođenje informativno-edukativnih mera, već kroz usvajanje sistemskog zakona.

Da li ciljne grupe i druge zainteresovane strane iz civilnog i privatnog sektora mogu da budu uključene u proces sprovođenja javne politike, odnosno propisa ili se problem može rešiti isključivo intervencijom javnog sektora?

Zainteresovane strane uključene su u proces izrade zakona, kroz rad radne grupe i javne konsultacije. Intervencija javnog sektora bila je neophodna da bi se poslovanje u oblasti digitalne imovine uvelo u pravni okvir.

Da li postoje raspoloživi, odnosno potencijalni resursi za sprovođenje identifikovanih opcija?

Da, nadležnost je podeljena između određenih organa u okviru zakona. Kroz proces izrade Predloga zakona diskutovano je o kapacitetima nadležnih institucija za sprovođenje zakona, o rokovima i sl.

Koja opcija je izabrana za sprovođenje i na osnovu čega je procenjeno da će se tom opcijom postići željena promena i ostvarenje utvrđenih ciljeva?

Predsednica Vlade Republike Srbije Ana Brnabić je jasno u ekspozeu najavila donošenje sistemskog propisa u vidu Zakona o digitalnoj imovini do kraja 2020. godine, i u tom smislu izabrana je opcija regulisanja sistemske oblasti kroz donošenje sistemskog zakona. Uzimajući u obzir da je ova jedna nova oblast koja

obuhvata inovacije, tehnologiju i finansijske instrumente, nadležne institucije su odlučile nakon procesa javne rasprave i rada Radne grupe za izradu Nacrta kriptoomovinskog regulatornog okvira u Republici Srbiji da je najbolji okvir za uređenje oblasti digitalne imovine donošenje sistemskog zakona. Donošenjem predmetnog zakona podstakla bi se pravna sigurnost za sve subjekte zakona kao i uvođenje novih pravnih instituta u privredni sistem Republike Srbije kao što su virtuelne valute i digitalni tokeni.

4. KLJUČNA PITANJA ZA ANALIZU FINANSIJSKIH EFEKAT

Kakve će efekte izabrana opcija imati na javne prihode i rashode u srednjem i dugom roku?

Izabrana opcija neće imati efekte na javne prihode i rashode u srednjem i dugom roku.

Da li je finansijske resurse za sprovođenje izabrane opcije potrebno obezbediti u budžetu, ili iz drugih izvora finansiranja i kojih?

Izabrane opcija zahtevaće minimalne finansijske resurse. U skladu sa razgovorima između institucija nadležnih za sprovođenje izabrane opcije, biće potrebno uspostaviti portal na internet mreži preko kojeg će zainteresovana lica iz privrednog sektora moći da komuniciraju sa nadzornim organima i da dostavljaju dokumenta i podatke propisane Predlogom zakona o digitalnoj imovini. Model koji je u opticaju za dostavljanje potrebne dokumentacije nije tehnološki zahtevan i kao takav zahtevaće nisku vrednot finansijskih resursa da bi bio uspostavljen.

Kako će sprovođenje izabrane opcije uticati na međunarodne finansijske obaveze?

Izabrana opcija predstavlja sistemski propis koji se odnosi na privredne, ekonomske i administrativne odnose unutar Republike Srbije i kao takav neće uticati na finansijske obaveze.

Koliki su procenjeni troškovi uvođenja promena koji proističu iz sprovođenja izabrane opcije (osnivanje novih institucija, restrukturiranje postojećih institucija i obuka državnih službenika) iskazani u kategorijama kapitalnih troškova, tekućih troškova i zarada?

Izabrana opcija ne zahteva nikakve promene u smislu kapitalnih troškova.

Da li je moguće finansirati rashode izabrane opcije kroz redistribuciju postojećih sredstava?

U slučaju da bude bilo potrebne za dodatno finansiranje rashoda proisteklih iz izabrane opcije, takvi rashodi moćiće da budu sprovedeni kroz redistribuciju postojećih sredstava.

Kakvi će biti efekti sprovođenja izabrane opcije na rashode drugih institucija?

Nije moguće identifikovati nikakve efekte na rashode drugih institucija za sprovođenje izabrane opcije.

5. KLJUČNA PITANJA ZA ANALIZU EKONOMSKIH EFEKATA

Koje troškove i koristi (materijalne i nematerijalne) će izabrana opcija prouzrokovati privredi, pojedinoj grani, odnosno određenoj kategoriji privrednih subjekata?

Izabrana opcija prouzrokovalaće ograničene materijalne i nematerijalne troškove privredi, pojedinoj grani, odnosno određenoj kategoriji privrednih subjekata. U tom smislu, troškovi koji će morati da podnesu pružaoci usluga odnosiće se na administrativne troškove kao i na troškove koji se odnose na poslovanje (pravni

troškovi, troškovi revizije i slično). Kada je reč o koristima, izabrana opcija će doneti veću pravnu sigurnost, kao i uređen pravni okvir u kojem će lica koja nude usluge povezane sa digitalnom imovinom moći da posluju na transparentan način sa umanjenim rizicima, kako finansijskim tako pravnim. Poseban benefit za privrednu biće uvođenje i prepoznavanje novih instituta od strane pravnog sistema Republike Srbije, a to su virtuelne valute i digitalni tokeni, koji će biti korišćeni u korist privlačenja stranih investicija u domaći IKT sektor, prikupljanja kapitala kao i izrade naprednih softverskih rešenja za klijente, kako u Republici Srbiji tako i u inostranstvu.

Napominjemo da se odredbe zakona koje se odnose na isključenja oblasti primene ovog zakona, u odnosu na tzv. „mrežu lica“ radi o licima koja posluju shodno unutrašnjim pravilima predmetne mreže i čija se digitalna imovina ne koristi u komercijalne svrhe van okvira te mreže (npr. unutar video-igara). U pogledu „rudarenja“ digitalne imovine, napominjemo da takva delatnost predmetnim propisom nije zabranjena, već da je isključena iz primene ovog propisa, jer se „rudarenjem“ ne stvara obligacioni odnos između lica niti to predstavlja određenu uslugu.

Da li izabrana opcija utiče na konkurentnost privrednih subjekata na domaćem i inostranom tržištu (uključujući i efekte na konkurentnost cena) i na koji način?

Izabrana opcija pozitivno će uticati na konkurentnost privrednih subjekata kako na domaćem, kako i na inostranom tržištu. IKT industrija Republike Srbije je jedna od vodećih domaćih grana ekonomskog razvoja, sa konstantnim rastom i izvozom koji čini 1,42 milijardi evra u 2019. godini. Izabrana opcija bi još više podstakla izvoz IKT industrije Republike Srbije, kao i razvoj same industrije u smislu osnivanja većeg broja privrednih društava čija bi delatnost bila razvoj rešenja iz oblasti digitalne imovine.

Izdavanje digitalne imovine predstavlja jedno od ključnih delatnosti iz predmetne oblasti, i kao takvo dozvoljava se shodno Predlogu zakona o digitalnoj imovini. Pre izdavanja digitalne imovine, izdavalac može sačiniti beli papir koji sadrži sve neophodne podatke koji, s obzirom na posebne karakteristike izdavaoca i digitalne imovine koja se nudi, omogućavaju investitorima da donesu odluku o investiranju i procene rizike vezane za ulaganje u digitalnu imovinu, i koji ispunjava sve druge uslove propisane za beli papir u skladu sa ovim zakonom.

Informacije navedene u belom papiru moraju da budu sažete, pregledne i razumljive i moraju biti prikazane na način koji omogućava njihovu jednostavnu analizu. Beli papir predstavlja jednu vrstu informatora, ili prospekta o predmetnog digitalnoj imovini koja se izdaje. Podaci navedeni u belom papiru moraju biti tačni, potpuni i jasni i ne smeju navoditi na pogrešan zaključaka.

U cilju promovisanja razvoja digitalne imovine i šire upotrebe inovacija na domaćem tržištu u smislu tehnologije distribuirane knjige i blokčejn infrastrukture, potrebno je urediti pravni okvir koji će dodatno podstaći konkurentnost domaće IKT industrije. Izabrana opcija obezbeđuje nove mogućnosti IKT industriji da razvija i unapredi tehnološku podlogu za izdavanje i trgovanje digitalnom imovinom, ali i mogućnost pristupa novim sredstvima finansiranja.

Da li izabrane opcije utiču na uslove konkurencije i na koji način?

Izabrana opcija neće uticati na uslove konkurencije na domaćem tržištu, ali bi uticala na celokupan razvoj IKT industrije i time podstakla inovativnost proizvoda.

Da li izabrana opcija utiče na transfer tehnologije i/ili primenu tehničko-tehnoloških, organizacionih i poslovnih inovacija i na koji način?

U cilju promovisanja razvoja digitalne imovine i šire upotrebe inovacija na domaćem tržištu u smislu tehnologije distribuirane knjige i blokčejn infrastrukture,

potrebno je urediti pravni okvir koji će dodatno podstaći konkurentnost domaće ITK industrije. Izabrana opcija obezbeđuje nove mogućnosti ITK industriji da razvija i unapredi tehnološku podlogu za izdavanje i trgovanje digitalnom imovinom, ali i mogućnost pristupa novim sredstvima finansiranja za startup i male tehnološke kompanije koje još uvek nemaju uslove za pribavljanje sredstava preko tržišta kapitala ili tradicionalnih finansijskih institucija.

Da li izabrana opcija utiče na društveno bogatstvo i njegovu raspodelu i na koji način?

Kroz pravno uređenje oblasti digitalne imovine, izabrana opcija će pozitivno uticati na rast društvenog bogatstva time što će omogućiti privrednim društvima iz ITK industrije da brže razvijaju inovativna tehnološka rešenja, unapređujući konkurentnost svojih proizvoda na domaćem i svetskom tržištu, kao i što će omogućiti lakše prikupljanje finansijskih sredstava malim privrednim društvima kao i startupovima.

Kakve će efekte izabrana opcija imati na kvalitet i status radne snage (prava, obaveze i odgovornosti), kao i prava, obaveze i odgovornosti poslodavaca?

Izabrana opcija neće uticati na kvalitet i status radne radne, kao i prava, obaveze i odgovornosti poslodavaca u smislu radnopravnih propisa.

6. KLJUČNA PITANJA ZA ANALIZU DRUŠTVENIH EFEKATA

Kolike troškove i koristi (materijalne i nematerijalne) će izabrana opcija prouzrokovati građanima?

Izabrana opcija neće prouzrokovati materijalne i nematerijalne troškove za građane. Izabrana opcija će uvesti određene administrativne troškove za investitore, korisnike i pružaoce usluga povezanih s digitalnom imovinom koje je nije moguće predvideti u ovom trenutku već nakon donošenja relevantnih podzakonskih akata.

Da li će efekti realizacije izabrane opcije štetno uticati na neku specifičnu grupu populacije i da li će to negativno uticati na uspešno sprovođenje te opcije, kao i koje mere treba preduzeti da bi se ovi rizici sveli na minimum?

Izabrana opcija i njeni efekti neće uticati štetno na bilo koju specifičnu grupu populacije.

Na koje društvene grupe, a posebno na koje osetljive društvene grupe, bi uticale mere izabrane opcije i kako bi se taj uticaj ogledao (pre svega na siromašne i socijalno isključene pojedince i grupe, kao što su osobe sa invaliditetom, deca, mladi, žene, stariji preko 65 godina, pripadnici romske nacionalne manjine, neobrazovani, nezaposleni, izbegla i interno raseljena lica i stanovništvo ruralnih sredina i druge osetljive društvene grupe)?

Izabrana opcija ne utiče na bilo koju osetljivu društvenu grupu.

Da li bi i na koji način izabrana opcija uticala na tržište rada i zapošljavanje, kao i na uslove za rad (npr. promene u stopama zaposlenosti, otpuštanje tehnoloških viškova, ukinuta ili novoformirana radna mesta, postojeća prava i obaveze radnika, potrebe za prekvalifikacijama ili dodatnim obukama koje nameće tržište rada, rodnu ravnopravnost, ranjive grupe i oblike njihovog zapošljavanja i slično)?

Izabrana opcija utiče na tržište rade i zapošljavanja i to sektorski na ITK industriju. Uz povećanu pravnu sigurnost i uređeni regulatorni okvir, izabrana opcija dovodi do većeg broja stranih investicija u predmetni sektor kao i na veće zapošljavanje stručnih lica iz oblasti ITK. Izabrana opcija ne utiče na propise iz oblasti radnog prava, međutim, regulisanje oblasti digitalne imovine neposredno će uticati na to da

lica, pravna ili fizička, izađu iz okvira sivog poslovanja u legalne tokove, time obezbeđujući prava i obaveze zaposlenih lica.

Da li izabrane opcije omogućavaju ravnopravan tretman, ili dovode do direktne ili indirektno diskriminacije različitih kategorija lica (npr. na osnovu nacionalne pripadnosti, etničkog porekla, jezika, pola, rodnog identiteta, invaliditeta, starosne dobi, seksualne orijentacije, bračnog statusa ili drugih ličnih svojstava)?

Izabrana opcija omogućava ravnopravni tretman i ne dovodi do direktne ili indirektno diskriminacije različitih kategorija lica.

Da li bi izabrana opcija mogla da utiče na cene roba i usluga i životni standard stanovništva, na koji način i u kojem obimu?

Izabrana opcija utiče pozitivno na životni standard za određene kategorije stanovništva, i to za onu grupu stanovništva čija je delatnost iz IKT sektora. Kroz veći broj stranih investicija u oblasti IKT sektora, kao i veće mogućnosti razvoja domaće IKT industrije, izabrana opcija omogućuje rast životnog standarda i doprinosi rastu izvoza IKT proizvoda u inostranstvo.

Da li bi se realizacijom izabranih opcija pozitivno uticalo na promenu socijalne situacije u nekom određenom regionu ili okrugu i na koji način?

Izabrana opcija će ravnomerno omogućiti pružaocima usluga iz oblasti digitalne imovine iz svih regiona ili okruga Republike Srbije da nude svoje usluge i time neposredno poboljšati socijalnu situaciju u Republici Srbiji.

Da li bi se realizacijom izabrane opcije uticalo na promene u finansiranju, kvalitetu ili dostupnosti sistema socijalne zaštite, zdravstvenog sistema ili sistema obrazovanja, posebno u smislu jednakog pristupa uslugama i pravima za osetljive grupe i na koji način?

Izabrana opcija ne utiče na promene u finansiranju, kvalitetu ili dostupnosti sistema socijalne zaštite, zdravstvenog sistema ili sistema obrazovanja.

7. KLJUČNA PITANJA ZA ANALIZU EFEKATA NA ŽIVOTNU SREDINU

Da li izabrana opcija utiče i u kojem obimu utiče na životnu sredinu, uključujući efekte na kvalitet vode, vazduha i zemljišta, kvalitet hrane, urbanu ekologiju i upravljanje otpadom, sirovine, energetska efikasnost i obnovljive izvore energije?

Izabrana opcija ne utiče na bilo koji način na životnu sredinu.

Da li izabrana opcija utiče na kvalitet i strukturu ekosistema, uključujući i integritet i biodiverzitet ekosistema, kao i floru i faunu?

Izabrana opcija ne utiče na kvalitet i strukturu ekosistema.

Da li izabrana opcija utiče na zdravlje ljudi?

Izabrana opcija ne utiče na zdravlje ljudi.

Da li izabrana opcija predstavlja rizik po životnu sredinu i zdravlje ljudi i da li se dopunskim merama može uticati na smanjenje tih rizika

Izabrana opcija ne predstavlja rizik po životnu sredinu i zdravlje ljudi.

Da li izabrana opcija utiče na zaštitu i korišćenje zemljišta u skladu sa propisima koji uređuju predmetnu oblast?

Izabrana opcija ne utiče na zaštitu i korišćenje zemljišta.

8. KLJUČNA PITANJA ZA ANALIZU UPRAVLJAČKIH EFEKATA

Da li se izabranom opcijom uvode organizacione, upravljačke ili institucionalne promene i koje su to promene?

Izabranom opcijom ne uvode se organizacione, upravljačke ili institucionalne promene. Po pitanju zaloge i registra, zaloga na digitalnoj imovini najbližija je po svojim odlikama zalozi na finansijskim instrumentima, uzimajući u obzir da se radi o nematerijalnim imovinskim pravima. Međutim, iako se finansijski instrumenti vode na centralizovan način, te se nalaze na računima Centralnog registra hartija od vrednosti, osobina digitalne imovine jeste da se ona nalazi u tzv. digitalnim novčanicima (eng. wallet). Specifičnost digitalnih novčanika, kao takvih, jeste da njima upravljaju sami pružaoci usluga povezanih sa digitalnom imovinom. Uzimajući u obzir elemente ove vrste imovine: (i) laka prenosivost i (ii) mogućnost za nanošenje štete poveriocima, predloženim rešenjem se onemogućava registru zaloge dodatno raspolaganje imovinom pod zalogom. Kako bi se navedeno raspolaganje onemogućilo, neophodno je poveriti pružiocima usluga povezanih s digitalnom imovinom upravljanje wallet-ima, jer Agencija za privredne registre ne upravlja adresama digitalne imovine i trenutno nije tehnički osposobljena za preuzimanje ovakve vrste nadležnosti. Predloženim rešenjem se međutim ne isključuje mogućnost da se u budućnosti steknu uslovi za obavljanje navedenih poslova od strane Agencije za privredne registre.

Da li postojeća javna uprava ima kapacitet za sprovođenje izabrane opcije (uključujući i kvalitet i kvantitet raspoloživih kapaciteta) i da li je potrebno preduzeti određene mere za poboljšanje tih kapaciteta?

Postojeća javna uprava ima kapacitete za sprovođenje izabrane opcije. Nadležne institucije, u smislu Predloga zakona o digitalnoj imovini, jesu Narodna banka Srbije i Komisija za hartije od vrednosti. Prema raspoloživim podacima predmetne institucije imaju dovoljno kapaciteta da sprovedu obaveze koje proističu iz nadležnosti utvrđenih Predlogom zakona o digitalnoj imovini.

Da li je za realizaciju izabrane opcije bilo potrebno izvršiti restrukturiranje postojećeg državnog organa, odnosno drugog subjekta javnog sektora (npr. proširenje, ukidanje, promene funkcija/hijerarhije, unapređenje tehničkih i ljudskih kapaciteta i sl.) i u kojem vremenskom periodu je to potrebno sprovesti?

Trenutno za realizaciju izabrane opcije nije potrebno izvršiti restrukturiranje postojećeg državnog organa, odnosno drugog subjekta javnog sektora.

Da li je izabrana opcija u saglasnosti sa važećim propisima, međunarodnim sporazumima i usvojenim dokumentima javnih politika?

Izabrana opcija jeste u saglasnosti sa važećim propisima i međunarodnim sporazumima i stoga se paralelno sa ovim zakonom predlaže i usvajanje Zakona o izmenama i dopunama Zakona o sprečavanju pranja novca i finansiranja terorizma, kako bi se izvršilo i usklađivanje tog zakona sa Zakonom o digitalnoj imovini i međunarodnim standardima u ovoj oblasti koji su definisani FATF preporukama. Shodno tome da je izabrana opcija predmet nove systemske oblasti, ne postoji jasno utvrđen dokument javne politike ali je jasna intencija Vlade Republike Srbija, kako je već napomenuto, da se izabrana opcija – Predlog zakona o digitalnoj imovini usvoji kao zakon. Takav stav je predmet i ekspozee predsednice Vlade Republike Srbije od 22. oktobra 2020. godine.¹¹

Da li izabrana opcija utiče na vladavinu prava i bezbednost?

¹¹ Supra note 1.

Izabrana opcija ne utiče neposredno na vladavinu prava i bezbednost. Međutim, izabrana opcija unapređuje postojeći pravni okvir i uvodi regulatorno okruženje koje će obezbediti pravnu sigurnost za investitore, korisnike i pružaoce usluga povezanih s digitalnom imovinom. Izabrana opcija ne predstavlja bezbednosni rizik za Republiku Srbiju.

Kad su u pitanju platforme distributivne knjige, one se oslanjaju na korišćenje informacionih i tehnoloških infrastruktura, i kao takve mogu da budu izložene sajber napadima, infrastrukturnim kvarovima i prevarama. U centralizovanim sistemima, kao što je primer kod bankarskog sistema, evidencija transakcija vodi se od strane jedne institucije – banke. Banke u tom smislu imaju ulogu posrednika i garanta podataka povezanih sa transakcijama. Sa druge strane, tehnologija platformi distributivnih knjiga je drugačije organizovana jer ne postoji centralna institucija koja reguliše odnose, već postoji više učesnika koji dele platformu. Zapisi transakcija su transparentni za sve učesnike na platformi, i na njoj se može vršiti više vrsta transakcija kod kojih nije potreban posrednik. Predmetni model distributivne knjige može da olakša i ubrza transakcije na tržištu, ali istovremeno takav model je izložen i rizicima sajber bezbednosti.

Digitalna imovina, naročito ona koja je decentralizovana i koja posluje bez utvrđenog sistema i strukture upravljanja, predstavlja posebne tehnološke i operativne rizike. Uzimajući u obzir da je primena distributivne knjige nova tehnologija, ona još uvek može biti podložna greškama i ograničenjima. U tom smislu, mogu se pojaviti problemi sa upravljanjem same platforme, a platforme za trgovanje digitalnom imovinom često su predmet napada hakera, prevara i drugih krivičnih dela. Uzimajući u obzir prethodno navedeno, propisi koji budu uređivali oblast digitalne imovine moraju da zaštite investitore od svih potencijalnih rizika.

Da li izabrana opcija utiče na odgovornost i transparentnost rada javne uprave i na koji način?

Izabrana opcija utiču na odgovornost i transparentnost rada organa javne uprave koji su nadležni za pojedina pitanja u smislu nadležnosti proistakle iz nje.

Koje dodatne mere treba sprovesti i koliko vremena će biti potrebno da se sprovede izabrana opcija i obezbedi njeno kasnije dosledno sprovođenje, odnosno njena održivost?

Zbog uređenja jedne nove systemske oblasti nije moguće trenutno predvideti vremenski okvir da bi se obezbedilo dosledno sprovođenje ili održivost uzimajući u obzir karakteristike tehnološke industrije koja se bazira na inovativnosti i čestim izmenama i poboljšanjima svojstava proizvoda. Uzimajući u obzir prethodno navedeno, održivost će biti obezbeđena donošenjem odgovarajućih podzakonskih akata od strane nadležnih institucija u cilju poboljšanja regulatornog okvira, uređivanja određenih pitanja kao i obezbeđivanja pravne sigurnosti svih grupa na koje se odnosi izabrana opcija.

9. PODACI O OBAVLJENIM KONSULTACIJAMA

Da li je za sprovođenje izabrane opcije obezbeđena podrška svih ključnih zainteresovanih strana i ciljnih grupa? Da li je sprovođenje izabrane opcije prioritet za donosiocima odluka u narednom periodu (Narodnu skupštinu, Vladu, državne organe i slično)?

Za sprovođenje izabrane opcije obezbeđena je podrška svih ključnih zainteresovanih strana i ciljnih grupa. Zainteresovane strane i ciljne grupe imale su mogućnost da učestvuju u izradi Nacrta zakona o digitalnoj imovini kroz rad Radne grupe za izradu Nacrta kriptoimovinskog regulatornog okvira u Republici Srbiji i tokom postupka javnih konsultacija. Izabrana opcija predstavlja jedan od prioriteta Vlade Republike Srbije što je jasno ukazano u ekspozu predsednice Vlade

Republike Srbije od 22. oktobra 2020. godine.¹² Donošenje izabrane opcije u vidu zakona očekuje se do kraja decembra 2020. godine.

**Da li su obezbeđena finansijska sredstva za sprovođenje izabrane opcije?
Da li je za sprovođenje izabrane opcije obezbeđeno dovoljno vremena za sprovođenje postupka javne nabavke ukoliko je ona potrebna?**

Za sprovođenje izabrane opcije nije potrebno sprovođenje postupka javne nabavke, kao i veća finansijska sredstva.

Da li postoji još neki rizik za sprovođenje izabrane opcije?

Nije identifikovan nijedan dodatni rizik za sprovođenje izabrane opcije.

¹² Idem.

IZJAVA O USKLAĐENOSTI PROPISA SA PROPISIMA EVROPSKE UNIJE

1. Ovlašćeni predlagač propisa: Vlada

Obrađivač: Ministarstvo finansija

2. Naziv propisa

Predlog zakona o digitalnoj imovini
Draft Law on Digital Assets

3. Usklađenost propisa s odredbama Sporazuma o stabilizaciji i pridruživanju između Evropskih zajednica i njihovih država članica, sa jedne strane, i Republike Srbije sa druge strane („Službeni glasnik RS”, broj 83/08 - u daljem tekstu: Sporazum):

NE USKLAĐUJE SE

- a) Odredba Sporazuma koja se odnosi na normativnu sadržinu propisa,
- b) Prelazni rok za usklađivanje zakonodavstva prema odredbama Sporazuma,
- v) Ocena ispunjenosti obaveze koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,
- g) Razlozi za delimično ispunjavanje, odnosno neispunjavanje obaveza koje proizlaze iz navedene odredbe Sporazuma,
- d) Veza sa Nacionalnim programom za usvajanje pravnih tekovina Evropske unije.

4. Usklađenost propisa sa propisima Evropske unije:

NE USKLAĐUJE SE

- a) Navođenje odredbi primarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,
- b) Navođenje sekundarnih izvora prava Evropske unije i ocene usklađenosti sa njima,
- v) Navođenje ostalih izvora prava Evropske unije i usklađenost sa njima,
- g) Razlozi za delimičnu usklađenost, odnosno neusklađenost,
- d) Rok u kojem je predviđeno postizanje potpune usklađenosti propisa sa propisima Evropske unije.

5. Ukoliko ne postoje odgovarajuće nadležnosti Evropske unije u materiji koju reguliše propis, i/ili ne postoje odgovarajući sekundarni izvori prava Evropske unije sa kojima je potrebno obezbediti usklađenost, potrebno je obrazložiti tu činjenicu. U ovom slučaju, nije potrebno popunjavati Tabelu usklađenosti propisa. Tabelu usklađenosti nije potrebno popunjavati i ukoliko se domaćim propisom ne vrši prenos odredbi sekundarnog izvora prava Evropske unije već se isključivo vrši primena ili sprovođenje nekog zahteva koji proizilazi iz odredbe sekundarnog izvora prava (npr. Predlogom odluke o izradi strateške procene uticaja biće sprovedena obaveza iz člana 4. Direktive 2001/42/EZ, ali se ne vrši i prenos te odredbe direktive).

NE POSTOJE PROPISI SA KOJIMA JE POTREBNO OBEZBEDITI USKLAĐENOST

6. Da li su prethodno navedeni izvori prava Evropske unije prevedeni na srpski jezik?

NISU, S OBZIROM NA TO DA NE POSTOJE PROPISI SA KOJIMA JE POTREBNO OBEZBEDITI USKLAĐENOST.

7. Da li je propis preveden na neki službeni jezik Evropske unije?

NE

8. Saradnja sa Evropskom unijom i učešće konsultanata u izradi propisa i njihovo mišljenje o usklađenosti.

PREDLOG ZAKONA NIJE BIO PREDMET KONSULTACIJA SA EVROPSKOM KOMISIJOM.